

Histoér Santél

DE ZISKEIN

ER BURHUDEU

En des groeit en Eutra Doué ar en Doar

AVEIT SALVEDIGEH ER BEB

É GUÉNED

É TI LAFOLYE, MOLLOUR HA LIVOUR, PLASEN ER LISEU

—
1911

Histoér Santél

Histoér Santél

DE ZISKEIN

ER BURHUDEU

En dès groeit en Eutin Doué ar en Doar

AVEIT SALVEDIGEH ER BEB

Lénet e mès en Histoér Sañtél-men : mad bras hi havañ eit bout mollet.

É Guéné, en 8 a viz guenholoñ 1899.

JÉGOUZO,
Vik. Jen.

É GUÉNED

É TI LAFOLYE, MOLLOUR HA LIVOUR, PLASEN ER LISEU

—
1911

JÉSUS

HAG ER VUGALÉ BIHAN

Lausket er vugalégeu

de zonét devat on

Be oé, ur huéh, bugalégeu ; hag ou zud e glashé en tu d'ou dégas de Jésus, aveit m'en devehé plijet getoñ asten é zehorn ar ou sen, hag ou bénigein.

Mès en apostoled ne gredent ket en devehé abuzet ou Mestr get tudigeu ken distér ; ha ne gavé ket geté é oé jaujabl naket. Ind e hourdouzé enta arlerh er mameu, hag ind e barré par ma hellent, doh er vugalé a dostat.

En dud-sé ne hanaüent ket hoah ou Mestr !

Prén en doé groëit de Jésus ou quélet ken digás : « Ne bellet ket er vugalégeu, emé-éañ ; lausket ind de zonét devat on. »

Diskoein e hrs nezé penaüs é ma digeméret er vugalé getoñ : éañ e lar dehé tostat ; éañ ou hemér itré é zivréh aveit bokein dehé ; ha bénigein e hra peb unañ a nehé, kent monét kuit.

Goah arzé d'en hani e guhou en Eutra Doué doh ur hroëdur ; ha goah arzé d'en hani e zistroëi ur hroëdur a zoh en Eutra Doué : mad e rehé kentoh dehoñ hout lauet ér mor, get ur mén-melin doh é houg.

Mès guél arzé d'en hani en devou diskoeit en Eutra Doué d'er vugalé : rag n'en dès chet kérôh tra de zishoein d'er vugalé, ha n'en dès chet brasoh plijadur de hobér de Zoué.

Er lîvrig-men e zou skriuet aveit ma vou ésoh hanaüet Jésus-Krouist, hag aveit diskein penaüs é ma dous er harein, é ma mad er chervijein, é ma truhék en dishanaúein.

J. BULÉON

Declaratio sermonum tuorum illuminat et intellectum dat parvulis. (Ps. cxviii.)

Pe larér ou konzu, o men Doué, é rér sklerdér d'en lîfleu, hag é ligor t spored er t. vimñ.

EN

TESTAMANT KOUH

e lat

petaq é ma tekis ma tei ur Salvér ar en doar,

penaus é ma bet grateit,

ha-pégehet é vér bet doh er gortoz.

En Eutru Doué,

goudé en devout krouéet mab-dén, e zou red
dehoñ er boutein ér méz ag er baraouiz

I. — PENAUS É MA BET KROUÉET ER BED

En Eutru Doué en dès krouéet en Éañ hag en doar, é huéh dé; er seihvet dé, éañ e zichuéhas.

1. — Doué e zou Doué a ol viskoah; ha ne oé a getañ rah nitra kin nameit hoñ.

En Eutru Doué en dès krouéet kement tra e zou, er péh e huélamb hag er péh ne huélamb ket.

Ol er péh en dès groeit, e zou bet groeit get nitra, rag ne oé ket nitra kent ma en doé hum lakeit de grouéein.

Mès er péh en doé krouéet a getañ, ne oé nameit ur iohad digampen, keij-meij é kreiz en tihoëlded. Huéh dé en dès lakeit, goudé, de gampennein er bed : éañ e laré ur gir hembkin, ha kentéh peb tra e ié d'é léh.

2. — En dé ketañ, Doué e hrsas er sklerdér.

En eil dé, Doué e hrsas en èbr ag en amzér.

En drivet dé, Doué e zispartias en doar a zoh er mor ; ha goudé ma oé deit en doar de vout séh, éañ e hourhemennas dehoñ doug lezeu ha gué, a gement sort e zou.

1. — Penaus en dès en Eutru Doué krouéet er bed ? — Petra-é krouéein ? (k) —
P i dé en dès lakeit en Eutru Doué de hobér er bed ?

2. — Petra en dès éañ groeit peb dé !

Peb goulen, ma véskriüet er lettren K ar hé lerh, hui e gavou reskond
dehi én hou Katechim.

Er buarvet dé, Doué e hrsas en héaul, er loér, hag er stéred.
Er bempet dé, Doué e ras buhé d'er pesked én deur, ha d'en
éned én èbr ag en amzér.

En huéhvet dé, Doué e ras buhé d'er lofied ar en doar.

3. — En huéhvet dé hoah, arlerh en devout kampennet kement
tra e zou, en Eutru Doué e laras : « Groamb bermen én dén,
groamb éañ hañval doh-emb ni-mem. » Doué e geméras un tam

Doué e hra en héaul hag er loér.

doar, hag e hrsas getoñ korv ADAM, er hetañ dén ; hag éañ e
lakas ér horv-sé un inéañ ha ne zeli ket merué berúikin.

Goudé kement-sé, épad ma oé kousket Adam, Doué e
geméras unañ ag é gestad, hag e hrsas geti korv ur voéz ; er voéz-
sé e oé Ev, hun mam ketañ. Doué e ras dehi eúé un inéañ hañval
doh hani Adam.

Er seihvet dé, en Eutru Doué e zichuéhas, de laret-é, e ar-

4. — Penuas en déz éañ grooit er behañ dén hag er voéz koiañ ? — Perag é kons
en Eutru Doué, él pe veñt open unañ ? — (Rag besou tri person d' Doué, él ma
lar missir en Drindel.) — Petra-é mab-dén ? (k) — Imen é ha er horv hag en inéañ
a gón dint dispartie? (k).

Petra e hrsas en Eutru Doué er seihvet dé ? — Petra e zellamb ni mem gobér er
seihvet dé peb auian ?

sauas a grouéein ; ha chetu perag é vennér ma tichuéhou eúé
mab-dén a labourat er seihvet dé : en dé-sé e zeli bout mirét,
aveit trugérékat hag
adorein en hani en dès
krouéet peb tra.

4. — É raug gobér er
bed-men, Doué en doé
deja krouéet en Éled.

En Eled n'en dint
ket hañval doh mab-
dén : speredeu ind,
ha n'ou dès ket ur
horv él omb-ni.

Naú rumad e zou a
nehé, ha sauët ind
unañ a drest en al,
revé m'en dint parfèt
muioh pé bihanoh.

Deu ag er ré ihué-
lañ, é mesk en Éled,
e oé LUCIFER ha
SANT MIKÉL.

Doué e hra er sklerdér.

4. — Petra-é en éled ? (k). — Pét rumad éled e zou ?

II. — PENAUS É MA BET KOLLET ER BARAOUIZ

Lod ag en Éled e zisentas de Zoué; taulet ind bet ér méz ag er baraouiz, hemb espérañs de vout salvet.

Adam hag Èv e oé bet lakeit én un tachad bourrus, hag ind e zisentas eúé. A houdéveh, é ma chujet rah en dud d'er mizérieu, d'er péhed, ha d'er marú. Mès lausket é bet geté-ind en espérañs de vout salvet.

5. — En Éled e oé bet krouéet én ur stad a sañteleh vrás. Neoah, kent ou lakat de vout eurus aveit berúkin, Doué vennas ou aprov, hag eañ e lauskas peb unañ a nehé de hobér d'é chonj.

Nezé Lucifer e saúas éneb de Zoué : « Ne sentein ket mél ! » emé-eañ ; hag eañ e dennis ar é lerh paudmat ag en Éled. Er lod muiañ e zalhas alkent a du get en Eutru Doué. Rust e oé bet er brezél ; mès sañt Mikél e skarhas en Éled disensus ér méz ag er baraouiz, hag eañ ou zaulas én ihuern. Ino é mant troeit de vout diauled.

Mechér en diauled e zou tennein en dud ar ou lerh, par ma hellant, d'en ihuern ; mechér en Éled e zou harpein mab-dén de chervij Doué ar doar, ha mélein Doué ér baraouiz.

6. — Adam hag Èv e oé bet krouéet él en Éled én ur stad a santeleh. Ne zelient bout chujet, a getañ, na d'en droug na d'er marú. Open, en dachen ma oent abarh e oé ker bourrus m'en dé bet hanuet Baraouiz en doar. Goarniset e oé a fréh aveit ou magadur ; ur huéenhemb kin e oé dihuennet dehé dèbrein a nehi, er

II.—5. — Penaus lod a nehi en dès ind hum gollet ? — Piú e oó ér pen ag en éled fal a p'ou doé sauet énep de Zoué ? — Piú e oó ér pen ag er ré yañ ? — Peh hanu e hrér bermen ag en éled fal ? — Imon é chomant ind ? — Peh mecher en dès en éled hag en diauled ? — Petra e ziforh mab-dén doh er lofied ho doh en éled ? (Mab-dén en dès un inéañ, aveit hanauein, karsin, chercjein Doué ; hag er loked n'ou des chet ; — mab-dén en dès ur horc, hag en éled n'ou dès chet. — Mab-dén e sou itré en neu : en Eutru Doué en dès eañ sauet hemb par a drest er loked, mès lausket en dès eañ izelloh aveit en éled.

6. — È péh stad é oé bet krouéet Adam hag Èv ? — Penaus en dès en Eutru Doué ou aprovret ? — Perag é oó deliet mordél, goudé en devou débrel ag er huéen diueaneñ ? (Ne oé het fal er fréhen, mès fal e oé diabolissein de Zoué, hag en Eutru Doué en doé laret : « Mar det ha diabolissein én ur zébrein ag er fréh-sé, hui e hrai ur péhed, ha nezé mé hou lauskou de veruel. »

huéen de hanauet en droug hag er mad. — « Mar det ha dèbrein ag er huéen-sé, emé en Eutru Doué, hui e varúou » — Eañ e venné ou aprov ; guélet e fauté dehoñ hag ind e véhé bet sentus.

7. — Mès en diaul en doé kaz doh eurusted ha sañteleh en dud ; goudé en devout kollet er baraouiz, eañ e glaskas en tu de lakat éué mab-dén ér méz.

Un dé ma oé Èv ital er huéen dihuennet, eañ e dostas dehi é kiz un èr : « Perag, e lar eañ, ne zébret ket hui er fréh ag er huéen-men ? » — Rag, emé-hi, a p'en d'hemb ha tañhoat er fréh-sé, ni e helleh maruein. — « Nen dé ket guir, e reskond en diaul, ne varúehéh ket ; mès mar karet dèbrein a nehi, hui e zei de vout hañval doh Doué, dré ma hanauchét nezé, just èl-d-on, en droug hag er mad. »

Èv, lorbet dré er hoñzeu-sé, e sel doh er fréh : braú e oent de huélet, ha mad é telient bout eúé de zébrein ! Hi e gemér enta unañ ; ha goudé en devout tañhoet, hi e gas un tam eúé d'hé fried. Adam, get eun a zisplij d'é voéz, e gemér hag e zébr er fréhen.

8. — Kentéh é tigor ou deulegad d'er péh ne hanauent ket hoah ; mès er péh e hanauañt e zigas méh dehé aben ; skontein e hrant ou deu, hag ind e ia de guh, a pe gleuant en Eutru Doué.

— « Adam, emé eañ, imen é ous-té ? » Adam e glask digréieu, hag e daul er geu ar é voéz ; Èv e daul er geu ar en èr ; mès Doué hum glem a nehi rah. — « Té, emé-eañ d'en èr, te vou meliget é mesk er loñed ; teruzou ha gory ar en doar ; hag un dé de zonèt, ur voéz e flastrou ha ben idai hé zroëd. — Té, Èv, hag en ol groahé, n'en dei bugalé d'oh ér bed-men, nameit get er brasañ gloéz. — Té, Adam, aveit dèbrein bara, te huizou doh er gounid, bet ke ne iehés indro d'en doar. »

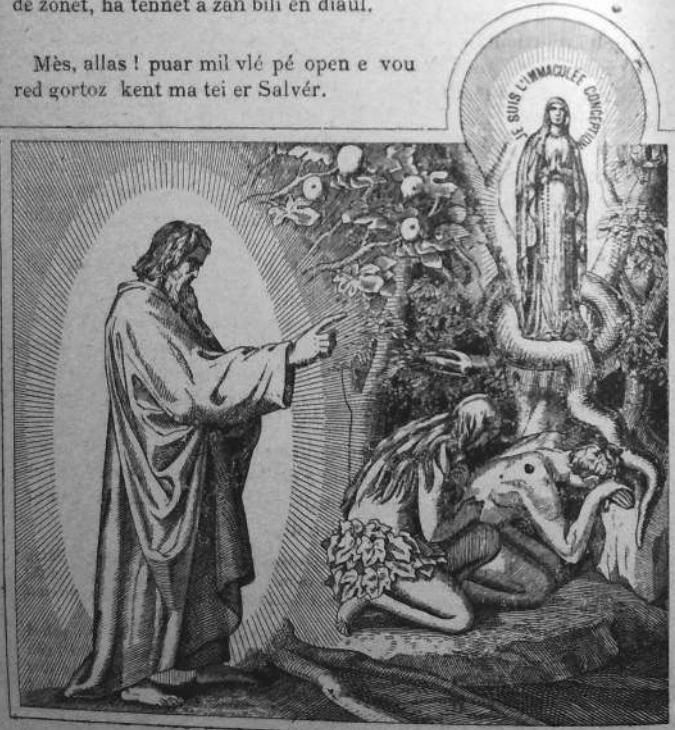
7. — Get piú, ha penaus é ma bet douget Adam hag Èv de ziaobéissein ? — Perag en Eutru Doué en dès lausket en diaul de vonnet ar ou zro ? (Aveit rein dehé en tu de hounid er baraouiz : rag ne oent ket lakeit ér stad eurus hont nameit betag gout.

8. — Peh malloh e daulas en Eutru Doué ar en èr ? ar Èv ? ar Adam ? — Peh péhed ou dès ind lakeit ar gouziasis peb unañ ag ou bugalé, é tisenlein ? (k) — Get péh sakremant é vé dibéhet mab dén ag er péhed orijiné ? (k). — Piú é er voéz heniget e zelié flastrein pen en diaul ? (Er Huerids Vari, koñsedet hemb péhed orijiné : bishoah en diaul n'en dès bet bili ar honeh ; hag hi é en dès lakeit ér bed Jezus Krouist er Salvér.

Én ur larét er hoñzeu-sé, éañ en doé ind skarhet ér mész ag er lêh ma oent; ha cherrein e hrsas dor er barauiz doh-t-hé ha doh ou bugalé. A ziar nezé, é ma chomet mab dén de boénien ar en doar, idan bili en diaul, a vihañ betag er marú.

Neosah én ur brofesiein de Lucifer, -- penaus, un dé de zonét, é vebé bet flastret é ben dehoñ, -- en Eutru Doué en doé lausket un espérañs é kaloñ mab dén,... en espérañs de vou salvet un dé de zonet, ha tennet a zañ bili en diaul.

Mès, allas ! puar mil vlé pé open e vou red gortoz kent ma tei er Salvér.

Un dé de zonét, ur voéz e flastrou pen en ér en doé lorbet Év.

En Eutru Doué,

goudé en devou grateit ur Salvér de vab-dén,
e huél ne hrér ket mui kaz erbet
ag er péh en doé grateit.

III. — CAIN HAG ABEL

Adam hag Èv en doé bet, a getan, deu a vugalé, Cain hag Abel: Abel e oé un dén mad, Cain e oé fal. Cain en doé keméret kaz doh é vrér, hag éañ er lahas. Gañet e oé bet hoah devéhatoh ur brér aral dehé, hanuet Seth. Bugalé Seth e hélié lézen Doué; Cain e oé meliget, ha rah é vugalé getoñ.

9. — Adam hag Èv en doé bet paudmat a vugalé : en neu a ré getafi e oé CAÍN hag ABEL. Cain e oé labourér doar, Abel a zesaü deved ; ha gobér e hrent, ou deu, sakrefiseu de Zoué, peb-unañ get é zañé : Cain e brové er fréh ketañ ag é vléad, Abel en oéned ketañ ag é zeved. Abel e oé un dén mad, ha Doué e zigeméré é brov get plijadur ; mès Cain e oé un dén fal, ha ne blije ket é broveu de Zoué.

10. — A ziar ben kement-sé, Cain e geméré kaz doh é vrér ; hag un dé éañ e laras dehoñ : « Damb de hobér un dro balé ar er mézeu. » — « Damb, » emé Abel, hemb choñjal énitrafal. Mès, kentéh ma oent én ur lêh distro, Cain e fardas ar é vrér, hag er lahas.

El ma té er multrér d'er gér, ur voéh a ziar hlué e houennas

III. — 9. — Pâh hanú en doé en neu getafi a vugalé Adam ? — Peira e brovet ind d'en Eutru Doué, a pe hrent sakrefiseu ? — Petra-é, gobér ur sikrefis. (Merchet é er reskond d'er goulen-sé, én achimant ag er tîvr).

10. — Penaus é ma marú Abel ? — Penaus é ma bet punisel Cain ?

getoñ : « Caïn, imen é ma ha vrér Abel ? » — « Ha mé houér mé ? e reskoñdas éañ ; n'en dé ket d'ein-mé é goarn mem brér ! » — « Hama, e laras en Eutru Doué, goëd ha vrér e saú trema en Éañ énep d'id : rag-sé te vou meliget. » Caïn e goéhas enta én

Caïn meliget.

désañpoér ; hag a houdé éañ e dreménas é vuhé é rideg duhont ha dumén, hemb arsaú, é dál merchet èl unañ meliget.

11. — En Eutru Doué ras ur mab aral hoah de Adam : hanen e oé hanuet Seth.

11. — Pêh kroédur e oé gañet hoah de Adam, goudé marú Abel ? — A betra é tigas chouj d'emb marú Abel. (Abel, lahet dré é vrér, e zigas choñj a Jesus-Krouist lahet dré er Juised.

Ligné Adam, goudé en devout kresket ha deit de vout stang, hum rannas é deu rumad : ur rumad e zichenné a Seth, hag e hélié lézen Doué ; er rumad aral e zichenné a Gañ : hanen e oé meliget a berh Doué, ha rah é vugale getoñ.

IV. — EN DÉLUJ HA TOUR BABEL

Bugalé Seth en doé daremprédet bugalé Caïn, hag ind e zas de vout fal èl-d-hé.

Ne chomas ar en doar nameit unañ hag e oé un dén sautél : Noé a vezé groeit a nehoñ.

Ol en dud kablus-hont e zou bet bëet idan un déluj deur : Noé hembkin e hellas téh é raug er marú, get é dud hag é loñed.

Noé en doé tri mab : Sem, Kam ha Japhet.

Arlerh Noé, en dud en doé groeit er chonj de saúein un tour ihuél, get eun ag un déluj aral hoah, aveit téh é raug en Eutru Doué ; mès tour Babel e zou chomet é darn.

12. — A nebedigeu, bugalé Seth e zarempredas bugalé Cain ; ind e ziméas geté, hag e zas de vout fal èl-d-hé. A ziat nezé, ol er bobl e droas de vout ken dirollet, ma lakas Doué en é choñj de nettañ en doar akerh, get un déluj-deur, ha de véein rah en dud.

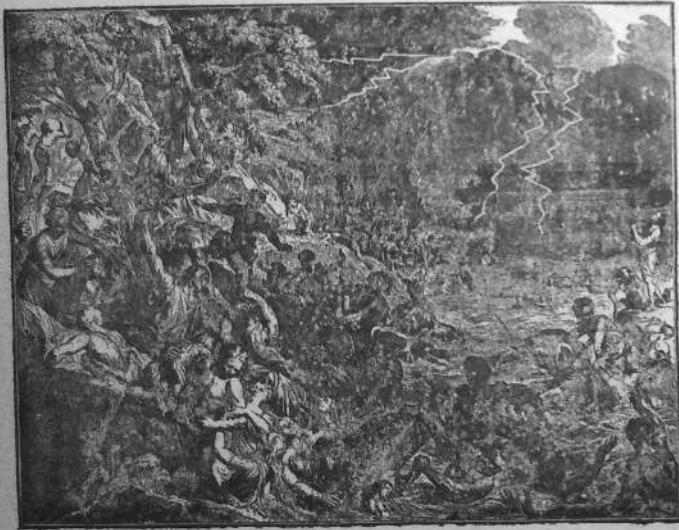
Un dén hembkin, hanuet Noé, e zallé sterdi doh lézen Doué. En Eutru Doué e hourhemennas enta dehoñ gobér un Arh, de larèt-é, ur lestr bras : « Hui hum dennou abarh, emé-éañ, get ol hou tud, ha hui e gemérou loñed genoh, ur houplad a beb sort. »

Kañt vlé é labouras Noé ar er lestr-sé, hemb cheleu doh er hoaperioñ e zé ar é dro.

13. — Kentéh ma oé deit de ben ag é labour, er mor hum IV. — 12. — De betra é hèz bet un déluj ? — Perag en dès gellet Noé iéh é raug en déluj ? — Penaus en dès éañ groeit ? — Piú e zou bet sovet getoñ ?

13. — Pégeñchi en doé dalhet en déluj de groskein ?

lakas de foëuein, bag er *glaū* de goëch a *hèr*; deu-uigent dé ha deu-uigent noz, é kreskas en deur hemb arsaú : kér en doé en dud téh en é raug, en deur e saué, e saué ataú; seuel e hrsas betag open pempzek troëted a drest er mañieu ihuëlañ ; mougein e hrsas idañ en délui kement tra en doé buhé ar en doar ; ne

En délui.

chomas biù nameit Noé hag er ré e oé getoñ én *Ark*.

44. — Kait hamter hant dé, en doar e chomas bëet idañ en deur. Arlerh en termén-sé, Doué e lakas un auél spehies de huëhein ; hag, a ziar nezé, en deur e goahas a nebedigeu hamdé ; seih miz a houdé ma oé ar en deur, en *Ark* e stokas doh pen ur

14. — Penaus en doé hanauel Noé é tisché en doar ? Peira e hrsas er vrant ? Peira e hrsas er glom ?

mañid. — Aveit gout ma oé dizelo en doar, Noé e zigoras ur lukañ, hag e lauskas ur vrafi de vonet ér méz ; er vrañ-sé ne zas ket indro. Seih dé arlerh, Noé e zigoras er lukañ d'ur glom, més er glom e zistroas bëañ indro, dré man'hì doé kavet tachad erbet de zichen. Aben seih dé arlerh, Noé e lak hoah er glom ér méz ; hag, ardro en noz, hi e zigas dehoñ en hé beg ur bar koed oliv.

Noé hanauas dré-sé é oé hesket en deur, ha diséhet en doar. Un nebed amzér goudé, étas éañ-mem ér méz ag en *Ark*, get é dud hag er loñed e ge getoñ abarh : ur blé abéh en doé treménet én hi.

15. — Er hetañ tra e hrsas Noé, kentéh él en devout doaret, e oé bet seuel un autér ha trugérékat Doué. Én arben a gement-sé, en Eutru Doué e zisplégas, én èbr ag en amzér, ur gèr a *hoarem-glaū*, aveit merchein é oé reneuëet en *aliañ* itré en Eañ hag en doar.

16. — Noé en doé tri mab : SEM, KAM ha JAPHET. — É vechér e oé labourat doar ; éañ e blañtas ur huinieg ; mès né hanaué ket hoah péh ken trompus éer guïñ ; éañ e ivras ur banig ré, hag e vénas. Kam en eil ag é vugalé, er havas kochet adrëz ha kousket hañter nueh. El ma oé digás er paustr, éañ e hrsas bord get en dra-

15. — Peira en dë groeit Noé aveit trugérékat Doué ? — Penaus en dës en Eutru Doué diskoeit é of koutant ? — Ark Noé, a betra é ma hi ur merch ? (*Ur merch é ag en Iiz ; dr méz a nehi n'en des chet a salvedigeh*).

16. — Pégement a vugalé en doé bet Noé ? — Péhani a hourhemennu Dës ankoëheit Kam ? ha pensus ?

Er hoarem-glaū arlerh en délui.

sé, hag e ridas de ziviz d'é vredér er péh en doé guélet. Mès er ré men, avizetoh, e geméras ur vañtel hag e holas ou zad get respet. A pe zihunas Noé ha ma kleúas petra en doé groeit é vugalé, éan e laras : « Meliget revou bugalé Kam; mès revou beniget Sem ha Japhet : bugalé Kam e vou serviterioñ dehé ».

17. — Arlerh Noé, en dud en doé kresket kement, ha deit e oent é bér amzér de vout un tolpad ker stang, ma oé red dehé hum zisparti.

Neoah kent monët peb irañ d'é du, ind e hrsas er

choñj-men :

« Groamb, emé-ind, un tour ihué hag e sañou betag en Eañ... A pe vou achiú en tour-zé, n'hum bou ket mui nitra de zoujein a berh Doué. » Mès en Eutru Doué e hra goap a fal choñ-jeu er foéuerion! Épad ma oent guellañ é labourat, éan e loui ou farlañd : ha ne oé ket mui komprénn erbet itré-z-hé a unañ d'en al. En dra-sé e lakas arrest ar er labour ; peb unañ eias d'é du, hag en tour e chomas é darr. *Tour Babel* e vé laret a nehoñ.

17. — Péh choñj en doé bet en dud de seulun tour? Petra e lakas arrest ar er labour? — Péh hanú e vé groeit ag en tour-sé?

Tour Babel.

18. — A getañ en dud e viué kouh bras : Mathusalem e ias betag en oéd a naú hañt vlé naú ha tri uigent. Mès, goudé en déluj, berreit mat en dès buhé mab-dén.

19. — A getañ en dud e viué kouh bras : Mathusalem e ias betag en oéd a naú hañt vlé naú ha tri uigent. Mès, goudé en déluj, berreit mat en dès buhé mab-dén.

V. — EN DÉN SANTÉL JOB

En dén santéloñ Job e oé piñuik bras.

En Eutru Doué e lauskas en diaul de hobér poén dehoñ aveit aprouvein é sañteleh.

Eañ e gollas lerh-oh-lerh é zañé hag é iehed ; mès ne gollas ket biskoah é basiañted; ha n'hum glémas ket tam erbet ag en Eutru Doné.

19. — Én amzér hont, be oé én Arabi un dén sañtel, hanuet Job. Seih pautr en doé ha tèr merh, un nivér bras a serviterioñ, ha dañé a lejh; seih mil pen-deved, pemb kañt koupl éhén, hemb koñz ag er loñed aral; iehed, leuiné, madeu, bugalé rañjet mat... ne vañké nitra dehoñ nameit poén ha diovér. Piñuik bras e oé, mès sañteloh e oé hoah.

20. — Un dé, en Eutru Doué e spias Satañ, hag e laras dehoñ : « A beban é tès? » — « É tañ a hobér un dro ar en doar! » emé-éañ. — « Hama, guélét e hés me servitor Job?... haneh e zou un dén! N'en dès chet é bar ar en doar. » — « N'en dé ket souéhus m'en dé Job ur servitor mad én hou kevér, e reskoñd Satañ, rag ne houiet ket gobér nameit vad dehoñ; mès lamet getoñ er péh en dès, ha hui e huélu!... » — « Hama, guélamb; groa dehoñ er péh e garei, hemb gobér neoah droug d'é iehed. »

21. — Chetu enta, a pe breditré Job er bihanañ, é téz de laret dehoñ é ma bet lahet pé lèret é loñed. Tuchant arlerh é ta un aral

18. — Betag péh oéd é viué en dud è raug en déluj?

V. — 19. — Perag é Koéh drougeu llés ar en dud vad? (Aveit aprouvein ou sañteleh, ha reññ dehé en tu de hounid ur lén kér ér barouis).

20. — Petra en doé éan dñhennet doh-t-hoñ, er huññ ketañ?

21. — Péh poénien e goéhas ar er hén dén-sé.

hag e lar é ma kollet rah en deved. Añfin donèt e hrér de larét dehoñ é ma bet flastret é vugalé, idañ en ti e zou koéhet ar nehé!

E kleuet kement-sé, Job e reskoñdas : « Doué en doé ind reit fein, Doué en désind lamet genein ; revou mélet en Eutru Doué. »

22. — Nezé en Eutru Doué e laras de Satan : « Hama ! guélet e hés me servitour Job ? n'en dès chetbihaneit é garañté ayeit

En dén santél ar é deileg.

ein, deusto m'en dès kollet ol é zañé ! » — « Ja, emé Satañ ; mès a pe véh skoëit éañ-mem én é gory, hui e huélehé ma n'hum glémehé ket. » — « Krog én hoñ aveit gout, e laras en Eutru Doué ; groa dehoñ er péh e garei, hemb gobér goask neoah d'é vuhé. » Satañ e daulas enta ar nehoñ ur hiññued ken hirisus ma lakas é gory pen d'en ben de vreññeien ; er hèh dén e oé astennet ar un deileg ; ha red e oé dehoñ parein, get un darn bod, er lousteri e ride ag é houliou.

23. — Peira en doé parreit doh Job a gol kaloñ ?

A ol er péh en doé Job guéharal, en diaul n'en doé lausket getoñ nameit é voéz. Honen e demalé berpet dehoñ er vad en doé groeit ; ne glaské, hañval e vehé, nameit en tu de lakat hé déa de zibasiantein. Mès Job e hrs dehi cherrein hé bég : « Mar keméramb er madeu a zehorn en Eutru Doué, e lar-éañ, perag ne geméréhemb-ni eúé en drouguea e blij getoñ digas d'emb ? »

Elsé Job n'hun glémias tam erbet ag en Eutru Doué.

23. — Er hèh dén n'en doé mui koñfortañs erbet nameit doh é gousiañs. Mès tri améseg e oé deit d'er guélet, e glaskas lemel getoñ hoah er peah ag é galon. É leh skañat é boénieu, ind e lar dehoñ é teli bout un torfetour bras, rag en Eutru Doué ne garéhket, em'ind-hi, kastieun dén, pe ne vehé ket kablus.

Job e reskond n'en dès groeit biskoah fallañté na geu erbet de hañi : « Hag open, emé-éañ, me hoñi é hès unañ hag em digollou ; én dé devéhañ, me sañou ag en doar, ha m'er guélou get men deulegad : son-é er greden-sé ém haloñ. »

24. — En dén santél Job ne oé ket bet rekis dehoñ gortoz en dé devéhañ ag er bed ; en Eutru Doué en digollas, mem kent mertiel, ag er péh en doé kollet hag añduret. Éañ e ras dehoñ bugalé aral, hag en hañtér muioh a vadeu eit n'en doé kollet.

Kañt deu-uigent vlé é viúas hoah goudé ; ha ne oé dén erbet iursoh aveit hoñ ar en doar.

Mès allas ! tenau é oé en dud avel en dén santél Job ; ha goannat e ré mui oh-muñh, ar en doar, er chonj ag er Salvér.

23. — Peira en doé parreit doh Job a gol kaloñ ?

24. — Penaus en Eutru Doué en doé éañ digollet Job ag é boénieu ?

En Eutru Doué,

pe ne hré ket mui en dud kaz erbet a nehon,
e gemér unan aveit goarn, é mesk er né aral,
er chonj ag er Salvér.

VI. — ABRAHAM

Abraham e zou bet galué get Doué, aveit bout tad d'ur bobl bras : hag er blobl-sé e hoarnou er huirioné é mesk er baiañed, betag ke ne zei er Salvér ar en doar.

Sodom ha Gomor e oé diú gér kablus ag en amzér-hont : losket ind bet.

25. — En dud, idañ bér amzér, e droas kein arré d'en Eutru Doué ; é léh adorein Krouéour er bed, ind hum daulas de adorein en treu krouéet.

Bout e oé neoah, é bro Kaldé, un dén hag e zalhé berpet doh er lézen vad ; ABRAHAM é oé hanuet. Doué e choéjas en dén-sé aveit bout tad d'ur bobl hag e zelié goarn er huirioñ é kreiz er baiañaj, betag er hours ma vehé deit er Messi (de larét-é, Salvér er bed), ar en doar : « Lausket hou kérentaj, emé-éañ dehoñ, ha deit d'en tachad e ziskoein d'oh. »

Abraham e sentas aben doh boéh en Eutru Doué, hemb klask digaré erbet ; donèt e hrsas de chom de vro Kanaañ, get SARA é voéz, ha get un ni dehoñ hanuet Lot. Ino Doué e laras d'é servitour : « Me rei er vro-men d'hou puglé ; hag ind

VI. — 25. — Penaus é péh dré *idolatri*? — Piú en doé en Eutru Doué choéjet aveit goarn é lézen é mesk er balaned? — A böh bro é temnas éañ Abraham?

Imen é laras dehoñ monét? — Petra en doé gratis en Eutru Doué dehoñ? — Penaus é tellé ol en dud bout beniget dré unañ a ligué Abraham? (*Péh dré Adam ligné Abraham, en dés hi diyoret indro*). — Péh hanu en doé ni Abraham?

e greskou ker stang èl er stired én Éañ pé er grañad-sabl ar deuen er mor. *Unañ a nehé, e vou bénigel ol en dud getoñ.* »

26. — Un dé, é saúas böh itré bugulioñ Abraham ha ré Lot ; en dén sañtél-sé e laras enta d'é ni : « Bras erhoalh é en doar aveit omb hun deu ; get eun ma saúhé trouz itré-z-omb, guél é d'emb hum zis-parti ; choéjet ; mar det a glei, me iei d'en tu déheu : mar det a zéheu, me iei mé a glei ! » — Lot e oé bel guel getoñ monét d'er hor-nad bro ma oé Sodom ha Gomor.

Un nebed goudé, é arriúas droug get Lot : ol é zañé e goéhas itré dehorn éneberioñ, hag ind er hasas éañ mem geté. Mès Abraham ne oé ket pél ; ha kentéh ma kleúas brud ag er goal daul-sé, é keméras getoñ tri hañt a dud aveit rideg arlerh en éneberioñ ; éañ ou dalhas, hag e lamas geté kement tra ou doé keméret. — Èl ma té d'er gér, MELKISÉDEK, roué Salem ha béleg en Eutru Doué, e zas én arben dehoñ, hag e hrsas ur sakrefis a drugéré get bara ha giñ.

27. — Sodom ha Gomor e oé kérieu kablus, rag ma oé dirollet en

26. — Perag ou doé ind hum zispartiet?

Péh chervij en dés Lot reseuet get é losñdr? — Piú e oé böhleg en Eutru Doué én amzér-sé? — Ha penaus en doé éañ ofret ur sakrefis de Zoué?

27. — Perag é ma bet losket Sodom hag er héru kablus aral? — Penaus en doé ténet Lot é raug en tañ? — De belra e oé trooit moëz Lot? — Petra e gavér bar-men én tachad ma oé sodom?

Lot e za ér mez a Sodom.

dud én hé get er péhedeu mélusañ. En Eutru Doué e laras enta de Abraham penaus en doé groeit er choñj de zistruj er hérieusé : « O men Doué, emé Abraham get hardéhted, ha hui e garuhé distruj, ar un dro, ol en dud-sé, mad ha fal? .... Ne bardone-héh ket d'er gér abéh, abalamor d'er ré just, mar dès hembkin hañtér-hañt abarh? » — « Ne houllennañ ket hañtér-hañt, e reskoñdas en Eutru Doué; treu erhoalh e vehé d'ein kavet dek. »

Mès en dek-sé ne oent ket bet kavet. Chetu perag, goudé m'en doé en éléd kaset en dén sañtél Lot ér méz, get é voéz hag é ziú verh, é koéhas ur barrad glaú tañ ha choufr ar er hérieu kablus, hag ou loskas get ol en dud e oé én hé.

Moéz Lot e sellas ardrañ hé hein, deustou ma oé dihuennet doh-t-hi; mès kentéh é troas de vout ur bern-halén.

En dachen meliget-sé e zou deit de vout ur len deur choufret; er mor-marú e hrér a nehi.

28. — Abraham ha Sara e oé oëdet bras, hemb ne oé gañet dehé kroëdur erbet; ha neoah gracieit en doé en Eutru Doué, é vehent bet tad ha mam d'ur boblad tud. Goudé ou devout gortoit pél amzér, ur mab e zas añfin dehé. Abraham e hanuas er broëdur Isaac, hag er hoñsakras de Zoué, eih dé arlerh, dré er Circoñcisión. Er Circoñcisión e oé ur merch aveit lakat diforh itré pobl en Eutru Doué hag er baiañied.

28. — Più e oé moéz Abraham? — Poh hanu en doé ou mab? — Poh merch en doé keméret Abraham, a ziar nezé, aveit diforh pobl en Eutru Doué? — A houdé amzér Jézus-Krouist, poh sakremant e zou bet instituet, é leh er Circoñcisión, aveit diforh er Grechénies zoñ er baiañied?

VII. — ISAAC

Za Eutru Doué, aveit guélét poh ker kréti e oé er Fé e kaloñ Abraham, e lar dehoñ sakrefiein é vab Isaac. Abraham e sent aben-kér; mès un él e barra doh-t-hoñ a hobér droug d'é vab. Aveit gout hembkin ma vehé bet sentus, en doé en Eutru Doué laret dehoñ lahein é vab Isaac.

29. — En Eutru Doué e vennas gout, ur huéh, poh ker son e oé er Fé e kaloñ ABRAHAM.

— « Abraham, e lar éañ dehoñ, keméret hou mab Isaac; ha deusto ne hués kin mab nameit hoñ, kerhet ar ur mañé e ziskoein d'oh. ha groeit t'ein ur sakrefis getoñ. » Hemb temal gir erbet, Abraham e saú aben-kér, hag e ia get é vab, idañ volañté Doué: Isaac e zougé er béh koèd ar é ziskoé; en tañ hag er goutel e oé get é Gad.

30. — El ma krapent doh er mañé, Isaac e laré : « Bout e zou koèd genemb, bout e zou tañ hag ur goutel eulé; mès petra e lahe hemb-ni aveit er sakrefis, hag imen é ma éañ? » — « Me mab, e reskoñdas Abraham, Doué er havou. »

VII. — 29. — Penaus é ma bet aprouvet Fé Abraham? — Petra, é vab hag éañ, e gasent ind getoñ ag er gér, aveit gobér er sakrefis?

30. — Petra e houllenné Isaac get é dad, én ur grapein doh tor er mafé?

Abraham hag é vab Isaac.

31. — A pe oent arriú ér léh merchet get Doué, Isaac e laus-
kas é dad d'er stagein ar er ioh koëd ; hag Abraham, sauet é

Un Él e barra doh Abraham
a lahein é vab.

31. — Petra en doé groeit Abraham d'é vad, ar er mafné ? — Ha perag n'en doé
kel éañ lahet, deusto ma oé choñjet getofi er lahein ?

Pensaus en dès Abraham diskoeit, amén, é oé son er Fé én é galofn ? (Rag oëdet
bras e oé, ha n'en doé nameit er mab-sé : ne hellé ket enta komprén pensaus é
véh bet deit de vout tad d'ur bollad tud, arlerh en devout kollet Isaac. Més
ne vern, e laras éañ dré é chonj, Doué e houér petra e hra).

VIII. — JACOB HAG É VRÉR ÉSAU

Isaac en doé deu vab, Ésaü ha Jacob.

Isaac e oé deit de vout dal : hag, un dé, éañ e vénigas Jacob
é léh bénigain Ésaü : a ziar gement-sé, é ma bet Jacob
héritour d'er promesseu en doé groeit en Eutru Doué
d'é dad ha d'é dad-kouh.

32. — ISAAC e ziméas d'ur voéz hanuet RÉBECCA ; ha Doué e
ras dehê deu bautr gevel, Ésaü ha JACOB. — Ésaü e oé gañet er
hetañ ; més, un dé, éañ e huérhas de Jacob, eit ur pladad piz me-
nut, é zroëdeu a vab kouhañ.

Isaac e garé bras Ésaü, rag ma oé un dén krèu ha jiboésaur
él e dad ; goleit e oé a vlèu. Jacob e oé ur pautrig dous hag e blije
guél d'é vam.

33. — Ar en achimañt, Isaac e zas de vout dal. Un dé, éañ e
laras d'é vab Ésaü : « Me mab, kerhet de jiboés, ha mar lahet ur
loñ benag, hui en dariúou èl ma houiet en er havañ mad : me rei
doh, arlerh, mem bénoh kent meruel. »

Més Rébecca, é kleuet kement-sé, e lah fonabl ur mèn-gavr,
hag en dariú èl ma kavé mad Isaac. Groñein e hra nezé dehorn
Jacob hag é houg, get krohen er mèn-gavr ; ha goudé é devout
gusket dehoñ dillad braú Ésaü, hi e laras dehoñ kas er pladad
kig d'é dad.

Perderi en doé Jacob : « Marsé é koéhou böh arnañ ? Me zad
e gñedou é hrañ goab a nehoñ ! » — « En dra-sé me sel mé, e res-
koñd é vam, groeit atau er péh e laran d'oh. » Jacob e ia enta de
gavét é dad : « Me zad, emé-éañ ? » — « Piú oh hui, me mab ? »
— « Mé-é hou pautr bras ; deit-on de zigas d'oh er pladad kig

Vill. — 32. — Péh hanu en doé moéz Isaac ? — Pégement a vugalé en doé éañ ?
— Pihani e oé karelaf get é dad ? ha get é vam ? — Perag e huérhas Ésaü é zroëdeu
a vab kouhañ ?

33. — Pensaus en doé groeit Jacob aveit tennel ar nehoñ benoh é dad ? — Péh
grès e oé staget doh er benoh-sé ? — De biú é ma bet granteit a gelañ en inour-sé ?
(De Adam ; arlerh é ma bet granteit de Noé ; arlerh de Abraham ha de Isaac).

hont ! » — « Hui-é Esaü ? » — « Ia, me zad. » — « Hama, me mab, tosteit ma houein. »

Jacob e dosta dehoñ ; hag é dad, én ur dastornat tro ha tro é houg hag é zehorn, e laré : « Guir mat é, emé-éañ, er voéh e zou boéh Jacob, mès en dehorn bléuek e zou ré Esaü. »

Jacob e zou béniget é léh Esaü.

Isaac e zébras enta a galloñ vad ; ha, fariet groñs él ma oé, dré ardeu Rébecca, éañ e ras e venoh de Jacob, aveit bout tad d'er rumad tud, a béré e tichenou er Messi. — Ur huéh benag, é tisohas eué Esaü ; mès devéhat e oé ; béniget en doédéja Isaac; ha ne oé ket a zilarét d'er péh en doé laret.

34. — Én arben a gement-sé, Esaü en doé keméret kaz doh é vrér ; ha Rébecca, get eun ag ur goal daul, e laras de Jacob monèt devat é ioñdr Labañ, ha chom ino un nebed amzér. — Éañ e sentas aben.

Aadro en noz, Jacob hum daulas de gousked doh ur mén, é kreiz er mézeu ; ha, dré e gousket, guélèt e hrs

ur shéh e ié ag en doar betag en Éañ, karget a éled é krapein hag é teval. Ér blein a nehi, en Eutru Doué, saueté zorn getoñ aveit turel é venoh ar é servitour Jacob, e laré : « Me rei d'ha vugalé en doar e t'hés kousket ar nehoñ. »

Jacob e zihun : « Na blaoëhusét un tachad ! émé-éañ ; é ma Doué amen, ha ne houien ket ! » Skontet e oé. Sauein e hrs

34. — Perag e kuitas Jacob ti é dad ? — Petras e huéis : éañ dré e gousked ?

kenteh; hag, arlerh en devout trugérékeit en Eutru Doué, éañ e ias pelloh get é hent.

35. — Jacob e oé bet digeméret mat get é ioñdr Labañ ; éañ e chomas uigent vlé getoñ, hag e ziméas diú huéh ino, de getañ d'é ganitèru Lia hag arlerh de Rachel é ganitèru aral.

Deuzek
mab
en dès bet
Jacob :
Ruben,
Siméoñ,
Lévi,
Juda,
Issakar,
Zahuloñ,
Dañ,
Nephthali,
Gad,
Azer,
Jojeb
ha
Benjamin.

—
En neu
zevhañ-
men

Skél en Éled

e oé
bugalé
de
Rachel.

—

36. — El ma té indro de di é dad, un él e ras dehoñ el leshanú a Israel, hag en hanú-sé e zou bet dalhet a houdé ar é vugalé.

35. — De biú é timéas Jacob ? — Pégement a vugalé en doé éafi bet ?

36. — Péh leshanú en doé Jacob ?

IX. — JOJEB HAG É VREDÉR

Jacob en doé deuzek pautr ; mès Jojeb e oé en hani kareñ get é dad ; hag é vredér en doé keméret kaz doh-t-hoñ diarben en dra-sé.

Ind er guerhas de varhadizioñ e ié d'en Égypt ; mès ino Jojeb e za de vout mestr ar er vro ; hag eañ e hoarañt en dud a zoh ur gerteri vras.

E gré er gerteri-hont, donèt e hras é vredér de brenein grañ d'en Égypt ; Jojeb, goudé en devout groeit un tamig eun dehé, ou digeméras a galooñ vad ; hag ind e zas ol nezé de chom devat hoñ

37. — Jacob e ziskoé mui a garañt d'é vab Jojeb aveit d'é vu-galé aral ; ha gusket en doé mem dehoñ ur vraüig a sé, unañ bréh-marellek, hag e oé paudmat braúoh aveit ré é vredér.

En arben a gement-sé, é vredér e oé jalouz doh-t-hoñ ; kaz e oé geté er guélét ; hag ou iñvi e greskas hoah mui oh-mui, a pe zivizas dehé deu huné en doé groeit, deu huné hag e hré splan de huélét é vehé bet mestr ar é vredér, un dé de zonèt.

38. — Ur huéh ma oent é hoarn ou loñed pél a zoh er gér. Jojeb e ias devat hé. Kenteh ma où doé eañ guélet a ziabel, ind e laras itré-z-hé : « Chetu en hunéour é tonet ; lahamb eañ ; ni e larou é vou bet débret dré ur loñ benag ! » — « Pas, emé Ruben, guél e vehé en taullein de veruel én ur puns diséhet. » Kenteh ind e skrap é sé a ziar é gein ; ind en daul er héh kroëdur én ur puns, de varuein get en nañ ; hag hum dap arlerh de virennein én ou foz.

Mès, épàd ma oent é krignein ou zam-barra, ur vanden marhadizioñ e dremén ital-d-hé. « Ché ! emé Juda, a pe huerhéhem Jojeb de ré-men ? guél e vehé er guerhein eit er lahein ; rag hum brér é alkent. » Hag ind e hras marhad !

IX. — 37. — En arben a beira en doé bredér Jojeb keméret kaz doh-t-hoñ ? — Petra é en Iñvi ? [k]

38. — Pél sort chonjeu en doé groeit bredér Jojeb, aveit gobér poén dehon ? — De biú ou doé eañ guerhet ?

Chetu penaus é ma bet guerhet Joseph dré é vredér. Arlerh ind e soubas é sé vraú, er sé bréh marellek, é goëd ur loñ, aveit hi has d'ou zad. — « Kavet hun nès ur sé, e m'ind hi ; sellet ma n'en dé ket hani Jojeb é ! » — « Allas ! ia, hani Jojeb é sur, e lar Jacob én ur ouilein ; ur loñ goéu en dès débret me mab ! »

39. — Én Ejipt er varhadizioñ e huerhas Jojeb d'un dén pinúik hanuet Putiphär; hanen, idañ bér amzér, e geméras istim bras aveit hoñ. Mès er voéz ag en ti e glaskas en tu de zoug en dén iouañk-men de hobér ur péched ; èl ne venné ket groñs Jojeb, hi e hoal-goñzas a nechoñ dirag hé fried ; ha Putiphär en taulas ér prizoñ.

40. — Hum gavet e hras deu a serviterioñ er roué, ér mem prizon get Jojeb. Ur huéh, er serviterion sé e hunéas ou deu ; ha Jojeb e zivizas dehé, revé er péh en doé hunéet peb unañ, petra e zelié arriú geté. Ha, just èl ma en doé laret, unañ e oé bet lakeit d'er marú idañ tri dé ; en aral e oé bet keméret, indro, de chervij er roué doh taul. Hanen en doé grateit konz aveit Jojeb ; mès eañ e añkoéhas.

Er roué Pharaon, ér prañtad-sé, en doé groeit eûé deu huné : guélet e hras seih buoh lart é voétat ér huern, tostik tra d'en

39. — Perag é oé bet taulet Jojeb ér prizoñ ? Piú e gavas cañ ér prizoñ ?

40. — Péh sort huné en doé groeit er roué l'hatsoñ ? — Tetra é en Nil a böhani é konzér amen ? (En Nil e zou ur hoel vrás, hi e dréz er vro ag en Ejipt pen d'er ben). Penaus er roué en doé eañ trugérékelt jojeb ?

Jojeb e zou guerhet dré é vredér.

Nil ; mès seih buoh aral, tret ha peur, e zas ar ou lerh, hag ou dèbras. — Un tamig goudé, éañ e huélas hoah, dré é gousked, seih tuézen gres ar ur mem troëd ; mès seúel e hras ital-d-hé seih tuézen aral, séh ha moén, hag e loñkas er ré getañ.

Petra e senifié en hunéeu-sé ? Labourat e ré pen er roué get er chonjeu-sé ; ha kér en doé goulen get en dud abilæñ ag en vro,

Job e lar d'er roué petra en doé hunéet.

hañi ne hellé rein ur reskond vad dehoñ.

Nezé en hani e chervijé er roué doh taul e za choñj dehoñ anfin a Job ; hag éafí e goñz d'er roué. — « Kerhet d'er hñask » e lar er roué.

Job e zivizas, reih ha splan, petra e ré en Eutru Doué de

hanaúdt idañ en neu huné-zé : « Seih vlé lerh-oh-lerh, emé-éañ é vou mad aveit er loñed hag aveit er bléad ; mès goudé é tei seih vlé aral a gerteri vras. — Red e vehé enta gobér sulérieu é kement korn e zou ag er vro, ha dastum grañ én hé, aveit er bléieu ma ne vou ket bléad. »

Pharaoñ, bamet é huélet un dén ken avizet ha ker fur, en dalhas ital d-hoñ ; éañ e ras karg dehoñ de gemér soursi a dolpein grañ, get eun a gerteri ; ha bannet e oé bet, idañ bér, é oé deit Jojob de vont mestr ar er vro.

41. — Épad ma oé goarañtet rañteleh Pharaoñ doh en nañ, be e oé kerteri vras ér vro ma oé Jacob ; ha red e oé bet d'é vugalé donèt de brennein grañ d'en Égypt.

En Ejipt, er mestr ag er biúans e oé Jojob ; hag er roué e laré de gement e ié de glask grañ devat hoñ : « Goulenet get Jojob ! » Ind e ias enta de gavét Jojob. Hanen e hanaúas kentéh é vredér ; mès é huélet ne oé ket Benjamin geté, hag aveit gout ma oent bet, é kevér ou brér iouañkañ, ker fal él en é gevér éañ-mem, Jojob e hras seblañt agh ou hemér eit espioned. — Nepas, emé-ind, ni e zou tud didrous, ha ne oemb deit amen namet de brennein grañ : deuzek a vredér e oemb, sauët a vro Kanaañ ; hun tad e zou chomet ér gér get un brérig bihañ ; er iouañkan meit unañ e zou marú. » — « Me huélou, e reskoñdas Jojob ; mès aveit gout mar dé guir, unañ a nehoh e chomou ér prizoñ, bet ken hou pou digaset t'ein hou prér bihañ. »

Nezé é ta choñj dehé ag en droug ou doé groeit de Jojob ; ha diskoein e hrañt ou dës ké bras. Jojob e gomprené reih petra e larent ; sañtein e hras é zeulegad é teurennein doh ou cheleuet ; ha red e oé bet dehoñ hum dennein ardrañ aveit kuh é zareu.

Siméoñ e chomas neolah ér prizoñ. Sehiér er réral e oé bet karget. Mès a pé arriuant ér gér, na souéhet ind-hi é kavét, é peb sahad en argañt ou doé reit aveit hoñ ; ha péh un tarh kalon aveit Jacob é kleuët ou zrebilleu : « Lemel e hrei ol mem bugalé genein, unañ arlerhen al, emé-éañ get glahar ; chetu kollet Jojob ; chomet-é Siméoñ ér prizoñ ; ha bermen é fal d'oh lemel hoah Ben-

41. — Perag é oé deit bredér Jojob d'en Ejipt ? — Peh digemér e hras Jojob d'é vredér, er huéh ketan.

jamin get é dad ? Mès n'er lauskein ket groñs de vonèt genoh d'en Égypt. »

42. — Neoah é kreské er gerteria zé de zé : red e oé bet enta de geté. « Kaset genoh, emé-éañ, en argañt e hués kavet é peb sah, get eun ma vehé klasket pen dehoñ ; ha revou volanté Doué ma vehét digeméret mat. »

Añkin Jacob a balamor d'é vugalé.

revé ou oéd ; hag ind e choñjé : « Hañval e vehé, en dén-men e hanau péh oéd en dès peb unañ a hanamb. » Hag ind e chomé bamet.

En trenozi, Jojob e laras d'é serviterioñ kargein er sehiér, ha

42. — Péh digemér e hrs, Jojob d'é vredér, en eil guich ?

lakat, èl er huéh kent, argañt peb unañ é bég é sah : « Open, emé-éañ, hui e guhou é hani Benjamin en tas ergañt e chervij t'ein-mé de ivèt. »

Disoursi e oent enta é vonèt d'er gér, a pe ridas ar ou lerh unañ a serviterioñ Jojob : « Perag, e laras éañ dehé, e huès hui lèret tas argant me mestr ? » — « Nen domb ket lèroñ, emé-ind ; klasket, hag en hani a gavehèt un tas getoñ, hui er lakei d'er maru, mar karet. » — Furjet e oé bet enta ol er sehiér ; hag é hani Benjamin é oé bet dizoleit en tas argañt. Un tarh gurun én ou mesk n'en dehé ket bet ind skoñtet muioh. Juda e laras nezé de Jojob get hardéhted : « Mar distroamb d'er gér hemb er hroëdur-men, hun tad e varðou get en añkin ; reskoñdet e mès dehoñ l'a vuhé Benjamin ; lausket éañ enta de vonèt get é vredér ; ha groeit a nehañ-mé or péh e garehèt. »

43. — Kèr en doé Jojob dihoal doh é zeulegad, ne hellé mui derhel é zareu ; én un taul éañ e laras : « Mé-é Jojob, er brér-hont hou poéguerhet de varhadizioñ... » — Éañ e vokas de bep unañ a nehé aveit diskoein é pardonné a galon vad : ouilein e hré, hag ind eulé. « Bermen, emé-éañ, kerhet béoñ de gas en neuéted-sé de me zad ; vennein e hrañ ma tei de chom d'er vro-men : er roué e rei kiri de zigas é diegeh. »

Jojob e zou hanauet dré é vredér.

43. — Penaus é ma bet hanauet Jojob get é vredér ?

44. — Jacob e zas enta de chom d'en Égypt, ital é vab Jojob. Er roué Pharaoni e houllennas getoñ péh oëd en doé : « Chetu kañit vlé ha tregoñt, emé Jacob, en dès padet me ferhinded ar en doar ; ital er péh en dès biuet me zadeu kouh, er bléieu-sé ne spirant ket, ha hoah é mant bet divourabl. »

Pharaoni e ras de Jacob ha d'é vugalé un dachen vrás, ér hornad druhañ ag en Égypt.

Goudé en devout treménet seihtek vlé ér vro-sé, Jacob e dolpas é vugalé aveit rein dehé é hourhemenneu devéhañ. Kent meruel, éan e laras piú e vehé bet héritour de Abraham, de Isaac ha de Jacob, aveit bout tad de Salvér er bed. « Donét e hrei er Messi, emé-éan ; ol en dud e vou en hiréh a nehoñ ; a ligné Juda é saou. »

44. — Petra e lásas Jacob d'er roué Pharaoni ? — Petra ebrofésias Jacob de Juda ? — l'petra-é ur profési ? (un hanaúedigeñ era d'emb en Eutru Doué ag en treu de sonet) ?

Petra-é er Batrarched (Laret e hrér Patriarched ag er ré e zou bet ér pen hetañ a ligné Jézus-Krouist, a houdé Abraham).

Penaus é tigas Jojob choñj t'emb a Jézus-Krouist ? (Jézus en dès kavet él Jojob, tud digas en dro dñoñ ; guerhet é bet eud. Mès, arlerh é Bastoñ, éan en dès résu-
sitet, deit-é de vout er mestr ; dan-d'hra er magadur d'er horo ha d'en inéañ.

44. — Petra e arriúas getoñ goudé é boénieu ?

En Eutru Doué,

a pe oé deit bugale Abraham de vout ur bobl,
e ra dehé ur lezen hag ur vro.

X. — MOIS

Ligné Jakob e chomas un hèrad én Égypt; ha kresket ou
doé kement ino, ma oent deit de vout ur bobl bras : Israél
lited e vezé laret a nehé.

Er roué, get eun m'en devehé en Israélited doublet ar nehoñ,
e hré béein ol ou fautred, kentéh ma oent gañet.
Unañ ag er vugalé-sé e oé bet kavet ha cherret dré verh er
roué : er hroèdur-hont e oé Mois ; éañ-é en dès tennet er
Juifed ag en Égypt.

45. — Pél goudé marú Jacob, é koéhas ur goal zroug ar é dud.
Kresket ou doé kement ha kement, ma oent deit, é korv deu
pé tri hañt vlé, de vout ur bobl bras : er bobl a Israel e oé groeit
a nehé ; ha goudé é mant bet hanuet er Juifed.

Get eun enta m'en devehé en Israélited doublet ar nehoñ, er
roué, hanuet eue Pharaon, e hourhemennas un dra kri ha dinatur : éañ e hourhemennas ma vehé bet taulet ér hoeh ha bëet ol
ou fautred, kentéh ma vehent bet gañet.

46. — Ér prafitad-sé, gañet e oé d'ur voéz ur hroèdur ker fréu
ha ker braú, ke n'hi doé ket er galloñ d'er leskel de varnein.
Hi e gemér enta ur banér-bren, klozet mat tro ha tro
get ur guskad pég-du ; groñein e hra hé fautrig abarh ; hag hi er

X. — 45. — Péh hanú en dès er bobl sañet a vugalé Jakob ? — A ziarben petra
en doé Pharaoni keméret kaz oh en Israélited ?

46. — Penaus é ma bet sova

has elsé ar vorden er hoeh vras, én un choñjal : « marsé en Eutru-Doué e gasou unañ benag dré-men, hag en devou truhé doh er hroëdur. » — Hoér er pautrig e chomas ar en dro, aveit gout.

Just erhoalh, dré volañté Doué, merh er roué e dreménas dré en tachad-sé ; hag é huélet er hroëdurig këh, kousket én é banér é mesk er hors : « Sellet enta, emé-hi, chetu ur hroëdur d'en Israélited ! » Hoér er pautrig e dostas nezé hag e laras : « Mar

Moïs tennet ag en deur.

karet, me iei de glah ur vageréz aveit hoñ ? » Hie rid fonabl enta de glask hé mam ; ha merh er roué e laras d'er voéz-sé : « Magett er hroëdur-men, emé-hi ; kavet e mès eañ, ha m'er hemér avei me mab. » Hi en hanúas Moïs, de laret-é, *tennet ag en deur* !

47. — Moïs e oé bet enta desaúet é paléz er roué, ha skolei get en dud abilañ ag er vro. Neoah sel mui ma komprené Moïs

47. — Perag é has Moïs de vez-bro ? — Penaus é koñzas en Eutru Doué de Voi ar er mañé Horeb ?

é péh stad é viué é vredér, sel mui é chifé é galooñ ; ha ne vañké guéh erbet a zihuen é vredér, a pe gavé en tu d'er gobér.

Én arben ag en dra-sé, er roué en doé keméret kaz doh-t-hoñ ; mès d'en oèd a zeu-uigent vlé, Moïs, aveit téh en é raug, e ias de vez-bro, hag hum hopras de vout bugul-seud.

Un dé ma oé deit ar mañé Horeb get é vañdennad loñed, eañ e huélas ur bod spern ; karget e oé a dañ, ha ne loské ket neoah tam erbet. Moïs e chom suéhet, hag eañ e lar en é choñj : « Chè, emé eañ, ui bod e zou tañ abarh, la ne losk ket ; tostambaveit gout petra é. »

En eutru Doué e oé é kreiz : « Moïs, Moïs, emé-eañ, me zou mé Doué Abraham, Isaac ha Jacob... Guélet e mès afikin me fobl, hag en tennein e vennañ ag er vro-sé. Méhoukasou de gavét er roué aveit gobér dehoñ leskel en Israélited de vonèt kuit ag en Égypt ! » — « Mé ?

e reskoñdas Moïs, piú on-mé aveit monèt de gavét er roué ha tennein er bobl ag en Ejipt ? » — « Me vou mé genoh ! » e lar en Eutru Doué.

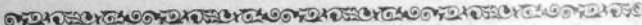
48. — Red e oé sentein. Moïs e zas enta d'en Égypt indro, hag e ias get é vrér AARON de gavet er Roué : « Chetu, em'ind-hi, er péh e lar Doué en Israélited : Te lauskou me fobl de vonèt d'en dezerh. » — « Ne hanauáñ ket mé en Doué-sé, emé Pharaoñ, ha ne lauskou ket er bobl de vonèt kuit. » Hag a ziar nezé, é lakas en Israélited de labourat goah-oh-goah. — Ur huéh aral, dirag er roué, Aarofí e daulas ar en doar ur huialen en doé én

48. — Péh burhudeu e hrs Moïs hag Aaron dirag er roué ? — Pégeament a zrougeu ou doé ind diskerget ar en Égypt ?

Moïs dirag er bod spern.

é zorn.hag er huialen e droas de vout un èr..... Mës kér en doé en neu vrér gobér burhudeu aveit donét de ben a fal volañté Pharaon, é galooñ e chomé aheurtet. Doué e ziskargas enta drougeu bras ar er vro, *dekk guéh lerh-oh-lerh*, aveit skoñtein er roué, ha tennein getoñ dré gri er péh ne ré ket dré gér.

XI. — ER MOR RU HAG ER MANÉ SINAI

En Eutru Doué, aveit tennein é bobl ag en Ejipt, e lakas d'er marú er mab kouhañ a beb tiegeh.
Er mor Ru e zigoras aveit gobér hent d'en Israélited e ié kuit. Hañter hañt dé arlerh ma ou doé trézet er mor, Moïs e ras dehê gourhemenneu Doué, ital er mañé Sinai.
En taullenneu ma oé skriuet gourhemenneu Doué ar nehé, e oé bet cherret én tabernakl.

49. — Kent skoein ar er vro en dekvet taul, Moïs e laras d'en Israélited : « Keméret peb unañ un oén-blé, ha hui er lahou ar dro kuh-héaul ; get é hoëd, hui e liou trezeu ha posteu en nor ag hou ti ; lakeit nezé en oén-sé de rostein ; hui e hrei ur pred getoñ, én hou saú hag ur vah én hou torn, just él perhinderioñ : en dra-sé e vou hanuet « gobér er Pask »

Ha chetu épäd en nozeh-sé, un El e hrs en dro a rañteleh en Éjupt, aveit lahein er mab kouhañ a beb ti, hani er roué kerkloùs él hani en distérañ peur ; mës ne hrs droug erbet é tiér en Israélited en doé merchet ou dor.

Haneh e oé bet en dekvet droug; ha Pharaon, skoñtet, ne vi ras ket mui doh en Israélited a vonèt kuit.

50. — Diblas e hrant enta aben-kér : huéh kañt mil,dén e oé

XI. — 49. — Dévizet d'emb penaus en doé groeit en Israélited ou Fask, er huéh ketañ. — A betra en Oén-Pask e oé éañ ur merch aveit omb-ni ? (En Oén-Pask e oé ur merch a Jézus-Krouist ; lakeit é bet éañ eue d'er marú, aveit dihuen mab-dén énep d'er marú éternel ; hag éañ e ra magadur d'en inéaheu get é gorro hag é hoëd).
Lénet er péh e zou skriuet d'er leu ag er sahun sancté.

50. — Penaus en Israélited ou doé ind trézester mor ? — Péh hanu en dës er mor-sé ?

a nehé. — En Eutru Doué e ziskoas en hent dehê get ur gogusen e splanné noz ha dé, hag e gerhé berpet én ou rauq.

Ké e oé bet neoah get Pharaon en devout lausket en dud-sé de vonèt kuit ; ha donét e hrs ar ou lerh get é soudarded.

E huélét Pharaon ardrañ ou hein, en Israélited e skoñtas : rag

Er mor Ru

penaus téh en é rauq ? ne oé nameit mor dirag-t-hé !... Moïs e laras enta dehê : « N'hous peét ket eun, en Eutru Doué hou koarnou. » Éañ e astennas é vréh, ha kentéh er mor hum zigoras, én ur lauskein hent itré diú vañgoér deur ; en Israélited e dreménas dré greiz, hemb glubein ou zreid ; mës en trenoz, a pe zichennas eue en Éjiptiañed ér mor, Moïs e astennas é vréh él en dé kent ; hag er mor, e oé chomet deuhañtéret betag nezé, hum cherras indro ; béet e oé bet er roué ha rah é soudardet getoñ.

51. — En hañtér hañtvet dé arlerh Pask, — é arriúas er bobl dirag mañé *Sinat*. Anhont Moïs e grapas ar er mañé; ha Doué e has dehoñ, é kreiz er brogoñ hag en tarheu gurun, ur lézen e gourhemennet en Eutru Doué d'emb.

Er mané Sinaï

51. — Penaus é ma bet bannet gourhemennet Doué? — Pét gourhemen en doé oï en Eutru Doué ar er Sinaï? — Penaus é vé hanüst en hantér hañtvet dé arlerh Pask? (Dé er Pantekoust).

52. — Kent ou merchein ar daulenneu mén, imen en doé ind skriuet en Eutru Doué? (é *haloñ mab-dén*). — Imen e oï bet lakeit taulenue er lézen de hoarn? Petra é touiein? (Touiein e hréz é diù feson, unañ fal hag unañ mad; Touiein e sou laréti hanü Doué get disprizans, en ur sakrein; Touiein e sou cùe kemér Doué avert bout test d'er huirioné e larer).

XII. — EN ISRAÉLITED ÉN DEZERH

É pad ma chomas en Israélited én dezerh, en Eutru Doué éañ-mem ou magé; éañ e ré boëd déhé de zèbrein bamdé; ha Moïs e dennis dehê deur de ivet a galon ur roh. Neoah er bobl hum glémé perpet; añfin en Eutru Doué e gas éroñ fal én ou mesk: mès Moïs e has un èr arem; ha kement hañi klan e sellé doh-t-hi e vezé guelleit kentéh

53. — Ur blé é chomas er bobl ital er Sinaï. Kent monét kuit, Moïs e gasas tud de hobér un dro balé de vro *Kanaan*, avert gout petra e oé ér vro-sé en doégrateit en Eutru Doué d'en Israélited.

— « Dru ha pinuk-é doar Kanaan! » e larant-ind, a pe oent deit indro. Hag avert diskoein é oé guir, ind ou doé digasat geté ur bar-rezin ker bras ma oé sam deu zén a néhoñ. Mès arlerh ind e skeñtas er bobl : « N'en dès chet, emé ind, a dostat d'er hérieu, ker goarañtet él m'en dint; en dud e zou tud galloudus, ha blaoh ker bras : ne spiramb ket ni ital-d-hé. »

Ur geu e larent; mès kalevern, er bobl e gredas er lorbaj-sé; hag éañ hum glémás sterd : « O perag n'en domb ket ni marú én Égypt pé én dezerh? » e laré en Israélited.

En Eutru-Doué e choñjas nezé leskel ol en dud-men de veruel, ha kemér én ou léh ur bobl aral; mès Moïs e zalhas ar néhoñ betag ke ne zistañas é gonar. « Hama, emé-éañ, mar fal d'oli, me bardonou; mès arriú e hrei neoah geté er péh ou dès goulennet; er rumad tud-men e varúou én dezerh; hag ou bugalé ne gaveint ket en tu de zisoh ér vro e mès gratait dehê, kent deu-vigent vlé a va-men. »

54. — En Israélited ne oé ket kréu er biúañs geté én dezerh; hag ind e demalas kement-sé de Voïs. Hanen e ias de gavèt en

XII. — 55. — Penaus é oé doar Kanaan? — Péh sorti tud e oé abarh? — Perag é ma chomet en Israélited de vonet ha de zoñt dré en daserh, épaz deu-ulgent vié?

56. — Péh biúañ e ras en Eutru Doué dehô én dezerh? — Ur morch a bera é er Man? — (Er Man e sou ur merch a sak'smañ; en Auter, grisez bara dichennet ag en Éañ eit magein en inéaissu, en dezerh ag er vuñd-men).

Eutru-Doué; hag aben en trenož vitin, en doar e oé guen-kan, el pe vehé bet ur rèuen : « Boéd de zébrein é en dra-men, emé el pe vehé bet ur rèuen : « Boéd de zébrein é en dra-men, emé Moïs, bara digaset a berh en Eutru-Doué. » — Er bobl e hanúas er magadur-sé er Man; ha ne arsaúas ket er Man a goéh, betag ke n'ou doé disohet é bro Kanaañ.

55. — Mañkein e hré eué deur dehé; hag en Israélited en hum

Deur e strimp ag ur roh, aveit en Israélited.

glèmas èl berpet. Mois e skoas ar ur roh, get e vah, èl m'en doé laret en Eutru Doué dehoñ gobér; ha kentéh é strimpas ur riolen deur a nehoñ. Mès un tamig neoah é oé bet Mois én arvar : « De hout alkent, emé-eañ, ha me hellou tennein deur a galon er méñ-

55. — Penaus en doé Mois reit deur d'en Israélited, én dezerh? — Perag Mois n'en dès chet éañi kaset er bobl betag er pen, d'er vro e oé gracieit dehé? — Hag éañi e oé dafijer en devché en Eutru Doué diléset er bobl Juif, èl ma laró? (Ja, dafijer e oé; ha mem, dré chauh gobér vad d'ur bobl ken digdø, diléset en dès eañ, aveit hemér ur bobl aral, er bobl KRECHÉN, én d'leh).

sé, aveit tud ken digás èl er ré-men!... » En disiañs ne blij ket de Zoué; ha Doué elaras dehoñ : « Rag ma ne huès chet kredet er péh em boé laret t'oh, ne vou ket hui e gasou en Israélited d'er vro e mès gracieit dehé. »

En ér arem.

56. — Erbad e oé de Vois gobér, be oé klém ataú, taul ha taul, é mesk en Israélited. Añfin en Eutru Doué e lakasén ou mesk étoñ divaskellek, hag hilléh ag en dud e varuás get er velim a nehé.

56. — Aveit petra en doé groeit Mois ur Ér arem? — A betra é oé hi ur merch? (Ur merch e oé a Jésus-krouist; a pe seillér doh-i-hañ, éañ e huellat d'en incañeu flémest dré en diaul).

Er bobl e grogas eun én hoñ ; ind e zas de gavet Moïs én ur larêt : « Pêhet hun nès énep de Zoué hag énep d'oh ; pédet neoah aveit ma pellei en droug-men a ziar-n-emb ».

En Eutru Doué e lak en diboén ital er boën : éañ e laras de Voïs gobér un Ér arem hag hi sauein ihuél. Moïs e hrsas un Ér, èl ma laré en Eutru-Doué ; ha kement hañi ag er ré flèmet e hellé sellet doh en Ér arem, e vezé guelleit kentéh.

57. — Ér pen ag en neu-nigent vlé, é arriúas añañ er hours ma telié en Israélited disoh ér vro grateit déhé. Moïs e laras enta d'er bobl : « Mal-é d'ein-mé meruel, rag ne zeliañ ket monét pelloh ; hou pet choñj ag er vad en dès groeit en Eutru Doué aveit oh ; lakeit é goñzeu doñ én hou kaloñ, ha disket ind d'hou pugale... Donet e rei hoah ur profet aral èl on-mé : cheleuet éañ a pe zei. »

Moïs e goñz a Salvér er bed : mès allas ! hir e vou hoah er gortoz, kent ma tei.

Moïs elakas Josué de vout mestir én é léh. Arlerh éañ e grapas ar lein ur mané aveit guélèt en doar grateit d'er Patriarched ; ha meruel e hrsas ino én ur drugérékat Doué.

XIII. — JOSUÉ

Josué e oé bet lakeit de vout mestir, alerh Moïs ; ha disoh e hrsas añañ er bobl ér vro en doé grateit en Eutru Doué de ligné Abraham.

En Eutru Doué e oé a du getoñ : mañgoérieu Jériko e goéhas a nehé ou unañ, épàd ur préhésioñ e hré én dro d'er gér ; arrest e hrsas en héaul, aveit rein amzér dehoñ de fèhein er baiañed.

Josué e rannas er vro é deuzek loden, aveit rein ur loden de beb rumad tud e zichenné a vugalé Jacob.

58. — Josué, aveit disoh ér vro en doé grateit en Eutru Doué

57. — Petra en doé gourhemennet Moïs d'en Israélited, én ur larêt kenavou dehô ? — Più en doé lakeit de vout mestir ar é lori ?
XIII. — 18. Penaus Josué en doé éañ trézat er Jourjén ? — Penaus en doé éañ diskaret mañgoérieu Jérilo ?

de ligné Abraham, e oé red dehoñ trézein er Jourdén, hag e zou ur hoeh doñ ha digor. Mès é oé Doué a du getoñ, èl ma oé bet a du get Moïs : en deur e feutas aveit gobér léh dehoñ, just èl er Mor ru guéharal.

Er getañ kér e gavas Josué ar é hent, e oé bet Jériko : goa-

Mangoérieu Jériko e hochel hag e goéh.

rañtet mat e oé en dud abarh, ardrañ mañgoérieu ihuél : mès en Israélited e hrsas ur préhésioñ én dro d'er gér, seih guéh lerhoh-lerh ; hag er seihev guéh, épàd ma soñé en trompetteu, er vañgoé e goéhas hé unañ-gér.

59. — Ne oé ket a zihuen nag a zah énep de Josué ; ol é plégé en dud dehoñ. Un dé ma oent é vrezélat, gounid e hré Josué a

59. — Petra e hrsas Josué, ur huéh, aveit hirat en dé ?

zevri; mès neoah seblañt e oé ne dèhehé ket dehoñ achiú geté kent en noz rag é oé en héaul idañ monèt de guh. Nezé Josué e gri aben d en héaul : « Gorteit, emé-éañ, chomet azé. » Hag en héaul e chom de hortoz, betag ke ne oé bet dismañtet ol er bañañed.

Josué o lar d'en héaul arrest ha gortoz.

60. — Josué, a pe oé deit de vont mestr é bro Kanaañ, e hrs deuzek loden a nehí; hag hi rannas itré en deuzek tribù, de lareté, itré en deuzek rumad tud e zichenné a zeuzek mab Jacob. — Tribù Lévi e fournisé er véléañ; ne oé ket reit enta kornad doar erbet d'er ré-men ; ou labour ind e oé gobér en ofiseu ha pédein Doué aveit er bobl; hag er bobl e zelié ou mageim.

60. — Penaus en doé rannet Josué bro Kanaañ Iiré en Israélited? — Pôh loden e ras cañ de vugale Lévi?

61. — Hanaúedigeh vad ha trugér e zeliéh en Eutru Doué kavet bermen, ér vro gèr en dês reit d'é bobl karet. Mès fal za-rempred e gol berpet mab-dén : chomet e oé pañañed ér vro, hag en dud-sé e oé fal dud. É léh dihoal doh-t-hé, en Israélited ou daremprédas ; hag, allas! tuchañt ha tuchañt ind hum daulé geté d'er bañañaj.

Ker liés guéh ma viuent él pañañed, en Eutru Doué e lauské er bañañed de hounid ar nehé; mès sel guéh ma tent indro de houlen pardoñ, éañ e gasé un dén benag, avizet ha kalonek, aveit ou zennein ér méz a boén. En dud-sé e oé hanuét er Jujed : deuzek e zou bet a nehé; er ré brudetañ e zou JÉDÉON, JEPHTÉ, SAMSON ha SAMUEL.

XIV. — RUTH

Ur voéz a Vethléem, hanuét Noémi, e ias get hé fautred ér méz a vro aveit téh é raug er gerteri: en neu zén iouañk e ziméas; mès ind e varuás idan bér, hag ou mam e zas indro de Vethléem get Ruth, hé gouthé. Ruth e oé ur verh vad; Booz, un dén pinuik, hi goulennas de ziméein ; hag er mab e oé gañet dehé e zou bet tad-kouh er roué sañtél David.

62. — È amzér er Jujed, é koéhas é mesk en israélited ur gerteri vras; bêh e oé get en dud kavet de zèbrein. Aveit téh é raug en droug, ur voéz a Vethléem, hanuét Noémi, e ias de chom ér méz a vro, get hé deu hautr. En neu zén iouank e ziméas ér vro ma oent deit; mès, idañ bér, ind e varuás ou deu; ha nezé Noémi e lakas en hé choñj donet indro de Vethléem. Kement-sé e oé bet un tarh-kaloñ aveit hé diú gouthé, rag ind e garé ou mameg;

62. — Pôh émberioñ e hré er goshañ droug d'en Israélited? — Peira e hré en Eutru Doué d'é bobl rovè ma viués mal pé fal?

XIV. — 62. A bêh kér é oé sañt Noémi!

hag ind e venné monet geti. Mès Noémi, aveit ou dibennadein, e laré : « Chomet é ti hou tud ; ha diméet indro : ne gavehèh genein-mé nameit poén ha peurañté. »

63. — Unañ a nehé e chomas enta ; mès en aral e reskoñdas : « Me iei mé genoh ne vern imen é iéhét, ha me chomou ér lêh ma

chomehèt : hou pro e vou mem bro, hag hou Toué e vou men Doué. » Ruth e oé hanú er voéz iouañk-men.

Ind e arriúas ou diú é Bethléem, ardro en est ; hag él ma oent peur, Ruth e ias de cherrein mar a duézen én ur park, aveit ou devout un dra benag de zèbrein.

64. — En doareu ma ias Ruth de duézatañ é hé e oé doareu un dén piniñbras, hanuet Booz. Éañ e daulas mé d'er glaskerézmen, hag e laras d'é véderioñ : « Pe vehét é indram, streüet tuézad duhont ha dumén, aveit n'hi devou ket mém doh ou cherrein. »

Un nebed goudé, Booz e laras de Ruth : « Hou tud, ha mé e oé ag er mem kérentaj ; hag en ol e hoér é oh ur voéz vad ! » — Éañ hi heméras enta aveit é bried, deusto ma oé ur beuréz.

En Eutru Doué e venigas en tiegeh-sé : éañ e ras dehé ur mab hag e zou bet tad-kouh er roué santél David.

63. — Peh hanú en doé er voéz e zas indro geti d'er gér ?

64. — Peh digemér e hrs Booz de Ruth en é zoareu hag en é di ? — Peh inour en dês reit en Eutru Doué d'en tiegeh-sé ?

Booz e huél Ruth é tuézatañ.

XV. — SAMSON

Samsoñ e oé unañ ag er Jujed, hag unañ ag en dud kréuañ e zou bet a ol viskoah. Eañ en dês mouget ur liõñ itré é zivréh, — lahet, é unañ gér, mil a dud e oé tolpet énep dehoñ, — samet ar é ziskoé er nor vras ag ur gér, — ha taulet un ti d'er hias.

65. — Unañ ag en dud brudetañ é mesk er Jujed, e zou bet SAMSON, ha ne gleúer ket laret é hès bet, a ol viskoah, kréuoh dén aveit hoñ.

Kent ma oé gañet, un Él elaras d'é vam : « Hou mab e vou koñsakret de Zoué ; nè rehét dehoñ nameit deur de ivét ; hag é vleù ne zeliou ket bout trohet. » — Hi en desaúas enta revé volañté Doué.

66. — Ur huéh, éañ e gavas ar é hent ur liõñ : er paotr e rid hag e fard ar er loñ goéù, e grog sterd en é chajelleu, hag er lah get é zehorn hemb-

kin : tri-huéh vié en doé nezé. — Un nebedig goudé, él ma treméné dré en tachad-hoñt, é ta choñj dehoñ de sellet er loñ en doé taulet ino de vreinein : be oé ur taul-guérén hag un déren-koér en é voj : « Chetu deit, emé Samsoñ, treu dous ha mad én ur lêh ne oé nameit falanñt abarh ér raug. »

XV. — 65. — Più e zou bet er hréuañ dén é mesk an Israélites ?

Samson e lah ur liõñ.

67. — Un dé aral, aveit loskein bléad er baïañed, éañ e geméras tri hañt luharn, hag ou boutas én doareuiér, get un dorchen plouz alumet doh ou lost.

68. — Én arben a gement-sé, er Filistined e geméras imur, hag e vennas a zifeh donèt de ben a nehoñ. Ind e zas ur vandennad d'er hliah; hag er bobl a Israel, é huélet kement-sé a dud, é geméras eun. Aveit en devout er peah, ind e arias Samson get diú gorden neué ha téu, aveit en dalhein hag er lakat idañ bili er Filistined. Mès Samsoñ e doras é liameu ken és èl ma vé losket un neden get en tañ. Rañ e skrap nezé ur chajel azen e gavas ital-d-hoñ, hag e lah mil Filistiñ geti.

69. — Ur huéh aral hoah, dorieu er gér e oé bet cherret ar nehoñ ; Samsoñ e samas en

Samson a zoug en norieu a gér ar ur mañé.

norieu-sé ar é soug, hoarnaj ha rah, hag ou dougas ar lein ur mañé.

70. — Mès alias ! Samson n'en doé ket, aveit dihoal doh ardeu ur voéz, hanuet *Dalila*, kement a nerh él aveit dihuen doh er Filistined. Honen, dré fin klask entu a nehoñ, en doé éañ lakeit de goñz ha de laret petra e hré dehoñ bout ker kréu : « É nerh, emé-éañ, e oé én é vléu — »

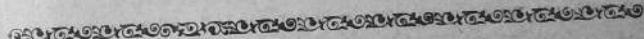
65-67-13-59. — Laret péh burhudeu en dès grooit get er hoñ? get er luharned? get er chajel azen? get en norieu gár?

70. — Petra e hré dehoñ bout ker kréu? — Penaus, en doé eañ kollet é nerh?

Ur huéh enta, épard ma oé kousket, hi a drohas é vléu, hag er lakas, arlerh, itré dehorn er Filistined. Er ré-men e darhas é zeulegad dehoñ, hag er stagas èl ur loñ, de droein ur velin.

71. — Un dé ma oé tolpet er baïañed, de hobér chervad én inour d'un idol, in e hra digas éué Samson devat hé, aveit gobér bord getoñ ; lakeit ou doé éañ itré deu bilér, ar béré é oé harpet en ti abéh. Mès saîtein e hré Samsoñ en doé kresket é nerh a nebedigeu, get é vléu ; éañ e grog enta sterd get un dorn é peb pilér ; er pilérieu e hochel getoñ, ha koéch e hra en ti abéh ar en dud e oé abarh.

Éan e flastras elsé mui a dud, én ur veruel, eit n'en doé lahet épard ol é vuhé.

XVI. — SAMUEL

Samuel e oé bet koñsakret de Zoué a vihanik. Én amzér-hont, en Arh Santél e goéhas itré dehorn er Filistined ; mès red e oé bet d'er baïañed é digas indro.

72. — Be oé, éti amzér-hoñt, ur voéz hanuet Anna ; ha n'hi doé kroëdur erbet. Poén vras e hré kement-sé dehi ; hag, un dé, hi e laras de Zoué : « Mar karet, emé-hi, rein ur mab t'ein, m'er gloestrou d'oh a vihanik. » Doué e cheleuas hé fédén, hag e ras ur mab dehi.

71. — Penaus é ma marú Samsoñ.

XVI. — 71 = Laret, é bér giriou, er péh e houiet a zivouf gaiedigeh Samuel

SAMUEL e oé hanú er pautrig-sé ; d'en oèd a dri blé, é vam er lakas é mesk er véléañ, aveit chervij Doué én dro d'er tabernakl.

73. — Un noz, er pautrig e gleuás huchal ar nehoñ : « Samuel ! » Samuel e saú enta fonabl, hag e rid de gavet é vestr Héli, « Chetu mél ! » emé-éañ. Héli e reskoñdas : « Ne mès chet hou kaluet, me mab ; distrooit d'hou kulé, ha housket é peah. » — Un héradi goudé, Samuel e zihousk arré hag e gleu er mem boéh. Tér guéh lerh-oh-lerh, é oé bet huchet ar nehoñ ; ha tér guéh éañ e saúas hag e ias de gavet Héli. — En dervet guéh, Héli e laras : « Kerhet indro d'hou kulé, me mab ; ha mar kleuéter et voéh-sé hoah reskoñdet èl-men : « Koñzetz, o men Doué, rag é ma hou ser vitour e cheleúet. »

Nezé en Eutru Doué e goñzas, a p'en doé goulenet Samuelig geton ; hag éañ e zizolas d'er hroëdur santél er maleurieu e oé idañ arriú get er bobl ha get Héli éañ-mem, abalamor n'en doé ket desaúet mat é vugalé. — Ne dalv ket d'en tadeu ha mameu bout tud vad, ma ne boénant ket de hobér eúé tud vad ag ou bugalé.

74. — Kent pél arlerh enta, pautred Héli e oé bet lahet ér brezél ; hag en Arh-Santél e chomas itré dehorn en éneberioñ. Ou zad, é kleuéter un dra ken truhék, e goéhas a drechil a ziar é gadoér, hag e feutas é ben.

Neoah er Filistined n'ou doé ket gounidet kalz a dra é kas en Arh-Santél geté. Ind hilakas dirag ou idol ; mès aben en trenoz, en idol e oé koéhet d'er hias ar é zibaú, torret é ben hag é zivréh. Open kement-sé, é peb kornad ag er vro ma vezé douget en Arh-Santél én hoñ, en dud e chomé klañ, just èl p'hi devehé douget er vosen geti, a gér de gér.

Ne oé ket a harz geti ; un dé, ind hilakas enta ar hur har, hag e lauskas en avé de stlejal en Arh, èl ma karé, aben de vro Israel.

75. — Én amzér hont, truhék bras é kerhé en treu aveit en Israélited ; mès dré ou goal e oé. Samuel, lakeit de vout Juj, e hras dehobr pénijen, ha sentein doh Doué. Get er bénijen é tas, aben, en eurusted dehobr indro.

73. — Penaus en Eutru Doué en doé éañ galuet Samuel ? — Penaus é oé het skoeit Héli get en Eutru Doué ? — Perag ? — Péré-é devérieu en dud é kevér ou bugalé ? (k).

74. — Petra e arriúas get er Filistined én arben m'ou doé kaset en Arh-Santél geté ? — Petra-é un idol ? (Un idol e vé laret ag un dra péhani e sou adoret get

En Eutru Doué,

a pe oé deit en Juifed de vout son én ou bro,
e ra dehó ur roué, ur gér-vam, hag un tampl.

XVII. — IOUANKIS DAVID

Saül é bet ketañ roué er Juifed.
Én amzér-sé, be oé ur pikol dén hanuet Goliath ; hag éañ e hré eun vrás d'en Israélited. David e ias dehoñ, hag er lahas get un taul mén.

Saül e oé bet droug getoñ ma oé inouret David muioh eit hoñ-éañ ; ha klaskein e hras mem en tu d'er lahein.

76. — Ur huéh, er bobl e laras de Samuel : « Lakeit unañ benag de vout roué genem-ni eúé, èl é mesk er pobleu aral. »

Just erhoal, en déieu-sé, un dén hag e oé éklask éloñed fariet, e zas de houlen aviz getoñ ; un dén ag er ré vaillañtañ e oé hanuet SAÜL.

Samuel e hras un digemér mad de Saül, rag en Eutru Doué en doé merchet dehoñ kemér en dén-sé de vout roué ; hag éañ er sakras get ivl sañtel.

77. — Saül a getañ ma oé roué, ha kéhet ma oé bet sentus doh en Eutru Doué, e hounidé sel guéh ma hé d'er brezél ; mès a p'hum lakas de héli é ben, é léh héli er lézen, en Eutru Doué en dilaus-kas aveit klask ur roué aral.

Un dé, Samuel e arriúas ér gér a Vethléem, é ti douarañ Ruth ha Booz : « Deit-on a berh en Eutru Doué, e lar éañ, de glask unañ ag hou puglé : digaset ind amen. » Er mestre zigas é bau-

er batanéd, èl ma vehé Doué). — A betra é ma en Arh-Santél ur merch aveit er Grechénion ? (En Arh-Santél e sou ur merch ag er Sahremant ag en Autér : en nemb er reseù én ur fal stad, e derv ar n'hoñ er poñieu brasah).

75. — Penaus en doé groet Samuel aveit lakat er bobl de vout eurus ?

76. — Più e sou bet ketañ roué en Israélited ?

XVII. — 77. — Perag en déz en Eutru Doué dilézé et roué Saül ? — Penaus é ma bet galuet David de vout roué én é léh ?

tred, ha Samuele sel doh-t-hé lerh-oh-lerh ; éañ e ia a unañ d'en al. » « N'en dé ket hanen-é e zou galuet get Doué, nag hanen, nag hanen... Més, emé-éañ d'ou zad, ne huès chet pautr erbet kin ?.. » — « Be zou hoah unañ, unañ iouañkik-flam ; é ma é hoarn er seud. » — « Kerhet bêañ d'er hansk. » Monét e hrér enta de glask David. David e oé ur pautrig fréu, deulegad bouil déhoñ ha bléu ru : « Hanen-é ! » e laras en Eutru Doué ; ha Samuel er sakras de vont roué.

David e zou sakret dé vont roué.

78. — Un dé ma oé en Israélited hag er Filistined é kevér en eil d'égilé, ur pikol dén bras, hanuet Goliath, e za dirag en Israélited de hobér goab a nehé ; open dek troëted en dòé, ha hoarnaj ar nehoñ pen d'er ben : « Deit de hourén genein, emé-éañ, unañ benag a hanoh, mar kredet. » Mès hañi ne gredé monét. Hag, épad deu-uigent dé éañ e zas bamdé, noz ha mitin, d'ou goapat.

78. — Pêh mechér en doé David é tié dad? — Penaus é tas easi de ben ag ur pikol dén

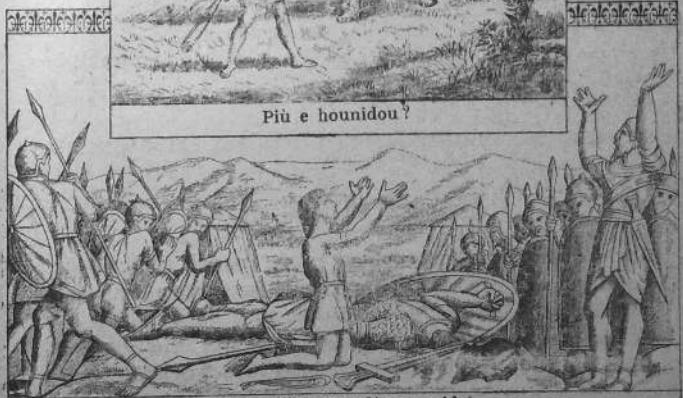
Ér prañtad-sé, donèt e hrsas David de hout doére é vredér e oé soudarded. A pe huél Goliath é hoari hag é hobér ardeu, éañ e lar : « É hañ, mè dehoñ ! » — « Pas, e reskoñd er roué ; ré iouañk oh

hoah ! »
— « Hal
emé
David,
Doué
en dès
men
goar-
net liés
doh

chifleu
er loñed
gouéu ;
éañ men
goarnou
hoah
énep
d'er
pikol
ien-sé. »

Più e hounidou?

En hanibihan en des gounidet.

David ha Goliath.

— « Hama, ké enta ; ha plijet get Doué ma hounidei. »

Saul e ras é armaj de Zavid ; mès hanen ne oé ket dueh de gerhét geté ; ré bonnér e oént eit hoñ ; kemér e hrsas hemb kin ur vah, un dalm, ha pemb pé huéh mén é sah.

Goliath é huélèt er bugulig-sé é tonèt aben dehoñ, e hras un taul hoarh : « Ché ! emé-eañ, té em hemér enta aveit ur hi, a p'en dè ar me zro get ur vah?... » Mès David ne gol ket amzér ; éañ e gemér lañs get é zalm, e gas ur méñ é kreiz tál Goliath, hag en taul a blad. Kentéh éañ e rid ar nehoñ, hag e droh é ben.

É huélèt diskar un dén èl Goliath, er Filistined e geméras eun, hag ind e ias kuit fonabl.

79. — Arlerh en taul-sé, dré gement kér ma treméné er soudard, en dud e soñé : « Saül en dèz lahet mil, ha David en dèz lahet dek mil. »

Droug e oé bet get Saül kleuet er hoñzeu-sé ; hag éañ e geméras imur énep de Zavid ; arfleuet e oé é galoñ ; ha klask e hras en tu, diú pé tèr guéh, d'er lahein.

Mès Saül en doé ur mab, hanuet Jonathas. Jonathas e garé David kement él m'en doé é dad kaz hag iñvi doh-t-hoñ ; neoah David e oé bet rekis dehoñ kuh, un hèrad amzér.

80. — Ar en achimañt, Saül e huélèt n'en déket mui nitra de ben getoñ. Éañ hum daulas ar bég ur gléañ, hag e varúas get dézañspoér.

XVIII. — ER ROUÉ DAVID

David e zou bet ur roué hag ur profet : groeit en dèz kañen-neu gér hag e vé hoah, hiniù en dé, kañet en ofiseu ; éañ e brofésias é telié er Salvér dichen ag é ligné.

Gobér e hras neoah ur péhed bras ; mès bras e oé bet é bénijen eúé : é vab Absalon e hras brezél dehoñ.

81. — Arlerh Saül, David e oé bet keméret de vout roué ; ha biskoah roué ne zou bet inouretoh eit hoñ.

Éañ e geméras Jerusalem de vout er gér-vam ag é ranteleh ;

79. — Parag é keméras Saül kaz doh-t-hoñ ? — Più e zas d'ær havot à horh Doué ? —

80. — Penaus é ma marù Saül ?

XVIII. — 81. — Petra e hras er roué David, a goñsi ma né lakeit de vout roué ?

hag a houdé é ma chomet ér gér-hont de vout er gér santélañ ag er bed.

Lakat e hras rah en dud a ziar dro de blégein idañ d'hoñ ; deuzek armé en doé, ha puar mil soudard ar-n-uigent é peb unañ. Béléañ en doé eúé kerkrous èl soudarded : puar rumad ar-n-uigent aveit gobér en ofiseu, ha puar mil kañour

82. — David e hras neoah ur péhed bras.

Éañ e hoñtas ur voéz hanuet Bethsabé, hag er voéz-sé e oé pried ur soudard. Éañ e lakas hé dén de vrezélat én ur léh ma oé deliet dehoñ bout lahet hemb arvar ; ha goudé en devout hi intañvèzet, éañ e ziméas dehi...

Mes, kent pé, en Eutru-Doué e gas er profet Nathañ de gavèt er roué : « Roué, emé-eañ, be oé ur hèh peur hag en doé un davadenn ; éañ e viué geti él ma hellé ; ha chetu un dén pinuik en dèz hi skrapet getoñ aveit gobérchervad. Petra e laret hui ag er lèr-sé ? »

— « Kablus-é de vout lakeit d'er marù ! » — « Hama, emé er profet, hui-é en dén-sé ! »

David e govessaskentéh en doé fal'hroieit : « Ia, e lar éañ, péhet e mès énep de Zoué ! » Mès deusto ma en doé pardonet en Eutru Doué dehoñ, red e oé d'er péhour gobér pénijen : trebillou hemb par e goñhas ar nehoñ.

83. — É vugalé e hras añañkin dehoñ é peb mod. — Unañ a

82. — Péh péhet en doé grosit David ? — Più e zas d'ær havot à horh Doué ? — Péh predeg e hras er profet d'er roué David, goudé é böhed ? — Petra-ó or Bénijen ? (k.) — Péh pédom e laré David aveit gouien pardou ? (kr. Misericorde, e laré-atou, a houdé, aveit gouien pardou get en Eutru Doué).

83. — Penaus é oé koñhet droug ar er roué David ? — Petra en doé grosit Absalon ha petra e oé arriuët getoñ ?

David e gañé gloer de Zoué.

nehé, hanuet Absaloñ, e dolpas fal gañsorted, hag e lakan ar bobl a du getoñ. Er hèh roué, dilézet get é sujité, e ias ér mez a Jérusalem ar droèd, get er péhig a dud e oé chomet getoñ ; open tri-viguent vlé en doé nezé ; hag un tarn-kaloñ e oé er guélét é ouilien. Neoah un dén, e gavas ar é hent, e daulas mén ar é lerh ; mès David a lâh temal hag hum zihuen e laré d'é serviterioñ :

Absalon e chom ar boez é vieu.

« Lausket éañ ; marsé en Eutru Doué, é huélét péh ken truhék on, e gemérou truhé doh-ein. »

Absaloñ e ias arlerh é dad, aveit gobér brezel dehoñ, mès en Eutru Doué e oé a du get David ; hag un dé ma oé emgan bras litré ou soudarded, ré Absaloñ e blégas. Nezé éañ e déhas é raug, par ma hellé ; mès ne hellér ket téh é raug en Eutru Doué. Ur pennad bléu hir en doé ; hag, él ma treméné get hér idañ ur huéen, ind e louias én ur bar. Er mul, ar bêhani é oé, e ié d'er

puar zroëd ; hag er pautr e chomas é pign, ar boéz é vieu. Un nébed goudé, unañ a soudarded David e zigoéhas ar nehoñ, hag e drézas er mab ñinatur get é lañs.

David e zas indro nezé de Jérusalem, hag er bobl e hrs. dehoñ un digemén karañtés.

84. — Choñj e oé get er roué David, seuel un ti kér d'en Eutru Doué, ér gér a Jérusalem ; ha tolpet en doé eur hag argañt aveit kement-sé. Més en inour de seuel ti en Eutru Doué e oé déliet d'é vab. Éañ e hrs enta sakrein é vab Salomoñ de vout Roué ar é lerh, hag e laras dehoñ : « Dalhet mat a du get en Eutru Doué, emé-éañ, rag mar en dilausket éañ hou tilauskou. »

XIX. — ER ROUÉ SALOMON

Salomoñ e houennas get Doué en devout, a drès peb tra, furnéz hag avisted.

Er roué Salomoñ e saúas un tampl én inour de Zoué. Neoah, ardro en achimañt, Salomoñ e goéhas ér baillardigeh ; dishanauein e hrs en Eutru Doué ; hag é vab e hrs él-d-hoñ.

85. — En Eutru-Doué e laras de Salomoñ, de getañ ma oé roué : « Karañté vras e mès bet é kevér hou tad : goulennet enta ur grès benag genein ; me rei d'oh er péh e garehét ! » — « Men Doué, emé Salomoñ, me lakeit e hués de vout mestr ar er bobl ; mès iouafñ on hoah ; reit t'ein enta furnéz hag avisted. » — Er bédén-sé e blijas de Zoué : « Abalamor ma n'en dé ket er madeu ag en doar e hués goulennet, emé-éañ, me rei d'oh furnéz hag

84. — Péh choñj en doé grooit David aveit inouerien Doué ? — Péh avizou e hrs éañ d'é vab Salomoñ ? — Petra-é psalmes David ? (Kakenni : saiet en dat ind aveit laret er sanctimanteu e oé é galñ, é houé en Eutru Doué ; a houé, é ma chomet er mod de ganein er psalmes-nd en oñsien).

XIX. — 85. Péh goulenn en doé grooit en roué Salomoñ get Doué, én é lousñkis ? — Péh donézoneu e bras en Eutru Doué dehoñ ? — Petra-é er furnéz ? (Er furnéz e sou avisted, a pé goulenn ag en trou ag ar vuñé-men ; mès a pé goulenn ag en nean, bout lir e sou hacet goust de goulenn Doué ha de sentou doh-l-añ).

avisted, revé hou koulen ; hag open me rei hoah er péh ne huès chet goulenet, madeu hag inourieu. »

86. — Ur huéh, é tas diú voéz de gavèter roué. Ou diúé choment ér mem ti ; ha de beb hani a nehé ur hroëdur e oé gañet, ardro er mem kours. « Durañt en noz, e laré unañ, mouget en dês é hani gethoneh, én hé gulé ; hag, épäd ma een mé kousket, hi hé dês éan

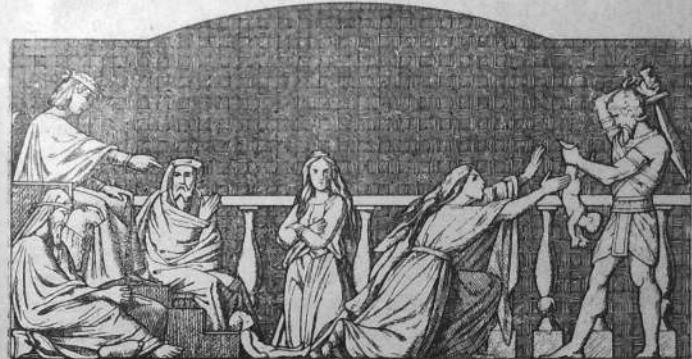
Salomon e houlen get Doué furnéz hag avisted

troket get me hani. Er mitin-men, a pe mès sauet de vronnat me hroëdur, ne mès kavet nameit ur maru én é gavel... » Er voéz aral e laré pas Ha chikañal e hrent ou diú hemb achimañit. Goudé en devout ind cheleuet un heradig, Salomoñ e lar añañ : « Digaset ur gléañ amen : unañ e lar é ma dehi é er hroëdur biú ; en aral, é ma hé hani hi-é... Deuhañtéret éañ ; ha ni e rei un tam de beb hani. » — « Hama, ia ! » c lar er getañ. — « O pas neoah, eutru

86. — Péh avisted e ziskoas Salomoñ, un dé ma oé deit diú voéz deglem dehoñ ?

Roué, emé en aral ; abalamor de Zoué, ne lahet ket er hroëdur : guél é genein, kentoh, ma hei abéh get er voéz-men ! » — « Reit er hroëdur de honen, e laras Salomoñ, hi-é er vam ! »

87. — Er hérañ tra en dês groeit Salomoñ, e zou bet seuel en tampl a Jérusalem. Open kañt hañtér hañt mil mechérour e labouras ar nehoñ ; ha seih vlé é padas er labour. A pe oé achiù en tampl, douget e oé bet en Arh sañtel én hoñ, é mesk ur

En niú vam hag er hroëdur.

leúiné hemb par ; rag, én arben ag er gouilieú sé ur boblad tud en doé hum dolpet é Jérusalem, a dost hag a bël, biskoah kement aral : épäd un eih déiad, be oé bet lideu hag ofiseu, kéroh pé kér bamdé.

Kentéh ma oé lakeit en Arh en é lêh, ur gogusen e zichennas ar nehoñ, én un taul ; ha groñet e oé bet ol en tampl geti tro ha tro, aveit merchein é té en Eutru Doué de chom abarh. Nezé

87. — Petru en dês groeit Salomoñ én inour da Zoué ? — Petra-é un tampl ? (Bro er Juifed hag é mesk er baiañed, un tampl e vé laret ag un ti koñsakret d'ineurein Doué, et n'en dé en ilizieu aveit er gachennioñ).

Salomoñ e laras : « Eutru Doué, emé-éañ, kement hañi e zei amen d'hou pédein, cheleuet éañ, ha reit é houlen dehoñ. »

Er roué Salomoñ.

88. — Biskoah roué n'en dés et mui a furnéz hag a avisted. Neoah, èl ma tenné d'er gouhonni, éañ e amoèdas get merhied a véz-bro, hag e zas de vout paiañ geté. Mès kementssé e arfleúas kaloñ en Eutru Doué : « Abalamor ma huès groeit treu méhus, emé-éañ, me lamou er rañteleh-men get hou mab. Salomoñ e oédeit e spered de vout dal ; ne oé ket mui ér stad de hobér kaz a nitra ; ha falloh pé fal é koéhas. Ne houier ket é péh stad é ma marú.

É vab ar é lerh e oé hoah goah. Mès chuchein e hrs er bobl é añdur un dén ken dibalemort ; hag er lod muiañ hum zispartias groñis a zoh-t-hoñ.

XX. — ER PROFET ÉLI

Er profet Éli en doé hum dennen én dézerh. Ino un intañvész e geméras truhé doh-t-hon ; hag er profet, aveit hi zrugé-rekat, e resusitas ur pautr iouañk e oé marú dehi.

Ur huéh, béléañ er baiañed ha profet en Eutru Doué e grapas ar ur mañe aveit gout piú e oé kréuan, Doué pétrément en diatl : er profet Éli e hounidas.

88. — Petra e arriúas get Salomoñ, ar en achimañt ag é vuhé ? — Petra e arriúas arlerh é vorú ?

Er roué Akab hag é voéz Jézabel en doé lahet Naboth : mès ou deu arriúas droug geté ar en dachen ou doé lëret : Akab e varúas ino, hag er chás e zébras é voéz.

89. — Arlerh er roué Salomoñ, er baiañaj e hounid mui oh-mesker fal rouañé, Akab e zou bet unañ ag er ré fallañ ; hag é voéz Jézabel e oé hoah goah eit-hoñ : ind esaúas un tamplén inour d'en diaul, hanuet Baal get er baiañed ; hag e lakas d'er marú béléañ en Eutru Doué.

90. — Ér prañtad-sé, é viué er profet Éli : éañ e zas de gavét er roué, hag e laras dehoñ : « Ker guir èl m'en dé Doué en Eutru Doué, me lar d'oh, ne goéhou tapen glau erbet, kéhet ma plijou genein. »

Arfleúein e hrs kaloñ er roué doh er hoñzen-zé ; hag er profet, aveit téh en é raug, e ias de guh én dezerh, ital ur riolen deur hag ino diú vrañ e zigasé dehoñ kig ha bara bamdé. Mès er riolen deur e ziséhas get er spineh, nezé Éli e ias devat un intañvész, de houlen ur banig deur abalamor de Zoué. Èl ma hé en intañvész de glah ur huéh-deur dehoñ, éañ e laras hoah : « Digaset eúé ur bégad bara, mar plij genoh. » — « Me hèh dén, emé-hi, ne chom ket mui nameit un dornad bled ém zi, aveit on-mé hag aveit me fautr é omb idañ meruel geten nañ ! » Éli e laras : « Kerhet ataú, ha pobet ur varaen d'ein ! » En intañvész e sentas ; hag a houdé, betag en achimañt ag er gerteri, kér hi doé kemér bled, er bled ne vihané ket geti.

Kent pél goudé, é varúas mab en intañvész-hont : mès er profet Éli e geméras truhé doh en hani e oé bet truhéus doh-t-hoñ ; éañ e resusitas er pautr, hag e ras hé mab dehi indro.

XX. — 9. — Petra-é ur profet ? (Ur profet e oé un dén sañtel, deit a berh Doué aveit digas choñj d'en dud ag er Messi. Er brofeted e hré burhudeu bras aveit diskoein é koñsent a berh Doué). — Péh hanú en doé idol er baiañed, én amzér-sé ?

90. — Perag é téhas er profet Éli é raug er rouafé ? — Più en doé maget Éli én dezerh ? — Penaus é trugérékas éañ un intañvész en doé reit en alezoñ dehoñ ?

91. — Èl ma en doé profésiet Eli, épad tri blé ne goéhas ket un dapen glaù ; añfin Éli e ias de gavèt Akab : « Mal-é d'emb gout, emé-eañ, piú e zou mestr én Éañ, aveit goulen sekour getoñ Krapamb ar ur mañé, hag ino ni e huélou. Digaset deu éjoñ genoh... »

Ur vrañ e zigas boëd d'er profét Eli.

Pe oé tolpet en dud ar lein er mañé, Éli e laras : « Chetu béléañ en idoled ha profét en Eutru Doué : puar hañt hañtér hañt ind-hi én ou zu ; me zou mé me unañ-gèr... Ind e gemérou un éjoñ, ha goudé ou devout éañ lahet, ind en astennou ar ur ioh koëd ; ha me rei mé er memès tra d'en aral. Nezé ind e houlenou tañ get Baal, ha me houlenou-mé get en Eutru Doué ; en

91. — Laret penaus en doé diskoeit er profét e oé kréuoh en Eutru Doué aveit en diaul.

hanti e lakei en tañ de zichen ag en Éañ, e vou hanauet aveit bout er guir Doué... » — Er bobl e reskoñidas : « Mad ! èl-sé revou groeit. »

Béléañ en idoled e dolp enta ur iohad koëd, hag e gampen ar nehi en éjoñ ou dês lahet. Mès kér ou dês pédein Baal, a vitin betag kreisté, en idol ne reskoñid ket ; hag Éli e hra goab a néhé : « Huchet, me zud këh ; kousket-é Baal merhét ; pétremafit é ma én davarn marsé ; huchet kréuoh, aveit ma kleúou ! » — Nezé éañ e dolp eúé, d'é du, ur iohad méñ ; lakat e hra mar a dam koëd ar néhé, hag éañ e asten en éjoñ ar er lein ; glubein e hra mem er hoed, ken e ridé en deur tro ha tro ; hag éañ e lar : « Eutru Doué, diskoeit é ma hui e zou mestr, aveit ma tistroei er bobl-men aben d'oh. » Kentéh ur gohad tañ e zichen ag en Éañ, hag e losk er hoëd, en éjoñ hag er méñ. É huélet kement-sé, en dud e stouias ar ou deulin, én ur larèt : « Hani er profét er mestr ! » Éli e lar nezé d'er roué : « Ké d'er gér bermen, ha kerh fonabl : tuchañt é koéhou ur barrad glaù. »

92. — Un dén, hanuët Naboth, en doé ur huinieg ; ha staget bras e oé doh-t-hi, rag m'en doé hi héritet get é dud. Er roué Akab e hoañtas neoah er hornad doar-sé, aveit kreskat é jardrin ; hag er rouañez Jézabel e lahas er hèh Naboth, aveit lemél é zoareu getoñ. Mès, kent pél arlerh, é arriúas Éli ti er roué : « Rag ma huës lahet un dén divlam, emé-eañ, er chás e lipou hou koëd-hui eúé, én tachad ma ou dês lipet hani Naboth ; hag ind e zèbrou Jézabel. »

Guir mat en doé laret Éli. Akab, é tonèt d'er gér ag er brezél, e varuas én tachad-sé ; Jézabel e oé bet taulet dré ur fenestr ér méz ag hé zi ; hag er chás e zraillas hé horf, ken e oé bet kavet pedost, nameit hé bizied ar ou lerh.

92. — Penaus é keméras er roué é huinieg get Naboth ? — Petra e zigoéhas getoñ ha get é voéz én arben ag en torfél-sé ?

XXI. — ER PROFËT ÉLISÉ

Éli n'en dé ket marù : skrapet é bet a ziar en doar ha saúet d'en Éañ én ur har tañ ; én ur vonèt kuit, éañ e lauskas é vañtel get ÉLISÉ, en doé choéjet aveit bout profët ar é lerh.

Un dé, be oé bugalé ardro Élisé hag ind e hré goap a nehon ; mès donet e hrsas loñed goéu ar nehé hag ou débras. Un dén lov e zas de glask iehed devat Élisé ; er profët e huellas dehoñ ; hag e dennas é gliñued ar unan en doé laret ur geu eit en devout argañ.

93. — Éli en doé choéjet Élisé aveit bout profët ar é lerh. Un é ma oent ou deu ar vorden er Jourdén, ur har-tañ e zichennas, én un taul, ital-d-hé, hag e skrapas' Éli én èbr ag en amzér.

En ur vonèt kuit, éañ e lauskas neoah é vañtel de goéh itré dehorn Élisé, aveit diskoein dehoñ é vehé bet héritour d'é vestr ha profët ar é lerh.

94. — Ur huéh, é oé ur vañden bugalé ardro er profët Élisé ; ind e huché ar nehoñ hag e hré goab, rag m'en doé ur pen di-vlèu : mès kentéh loñed gouéu e saillas ag er hoëd, hag un deu-ugendad ag er vugalé divergoñt e oé bet taget geté.

95. — NAAMAÑ e oé ur jeneral a vro er bañafied : kleuet en doé koñz ag er profët Élisé, hag é tas de houlen er iehed getoñ, rag lov e oé. Er profët ne saúas ket hembkin aveit gobér digemér d'un dén ker pinúik ; éañ er lauskas ital en nor, hag e laras d'é serviteur Jézi : « Kaset kemen d'en eutru-sé de vonèt d'hum holhein ér Jourdén, seih guéh ; hag é ései dehoñ aben. »

Mès droug e oé bet get Naamañ ma n'en doé ket deit Élisé éañ-mem én arben dehoñ ; hag éañ e vourbouté : « Petra-é en

XXXI. — 93. — Penaus en dès Éli kulteit en doar ? — Éli hag éañ e zou marù ? Pas ; kent en achimant ag er bed, éañ e sei hoah indro ar en doar, aveit predreg. Petra en doé sañ lausket get Élisé ?

94. — Petra e oé arriù get er vugalé en doé goapeit Élisé ?

95. — Péh vad en doé grooit Elisé de Naamañ ? — Perag é oé koéhet droug ar Jézi ? — Petra-é en avaris ? (k).

dén sé, emé-éañ ? N'en dês chet saúet hembkin aveit guélet er hliñued e mès ! Merhèt é ma kerkloas en deur a mem bro-mé él en hani ag er Jourdén ! »

— « Mestr, e reskoñdas é servitrioñ, a p'en devehé laret t'oh gobér un dra diés, hui hou pehé éañ grooit ; perag enta ne hrehoh ket hui en dra distér en dês laret ? » Naamañ e sentas ; ha condé en devout

Eli saúet ar ur har-tañ.

uichennet
seih guéh
én deur, é oé bet
guelleit dehoñ.

Er jeneral e
drugérékas erhat
Élisé : « Splan é
huélañ bermén,
emé-éañ, n'en dês
chét kin mestr
én Éañ nameit
Doué. » Hag éañ

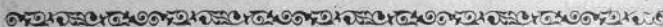
e genigas d'er profët er péh en devehé karet kemér. Er profët e laras : « Ne gemérein ket nitra ! »

Mès, un nebed goudé, Jézi, mevel Élisé, e ridas arlerh Naamañ : « Arriù e zou deu zén iouañk genemb, emé-éañ ; reit ur blañk benag d'emb alkent hag un tamig dillad, mar karet. »

Ardro en noz, er profét e houllenné : « Jíézi, imen é oh bet? » — « Mé? e reskond Jíézi; én neb léh! » — « Ur geu e laret: bet oh bet e klask argañet get Naamañ. Hamañ a pé huès bet é argañet, hui hou pou é glijñued eúé. » Ha, kentéh, korf er hék Jíézi e za de vout lovr, pen d'er ben: guen-kan e oé él pé vehé bet luëuet.

96. — Élisé e hras treu burhudus, mem arlerh é varú.

Un dé ma oé tud é kas unañ marú d'en doar, digoup e hras ur vañden leroñ diarben dehé. É huélét er leroñ, ind e gemér eun; ha skampet ind kement, ma taulant en hani marú a kosté, aveit téh fonaploñ én ou raug. Mès er horv hum gavas de goch ar bé er profét; ha chetu, tra souéhus! kentéh m'en dès en hani marú tosteit de relégeu Élisé, éañ e za indro de vout biú.

XXII. — ER PROFÉT JONAS

Jonas, é léh sentein doh Doué ha monét de bredeg d'er baiañed a Niniv, e ias ar vor, aveit téh; mès taulet e oé bet én deur ha loñket dré ur pikol pesk. Neoah er pesk en doé éañ rebourset indro tri dé goudé: monét e hras nezé de Niniv; hag er baiañed, goudé en devout éañ kleuet é predeg, e hras pénijen.

97. — En Eutru Doué e laras, un dé, d'er profét JONAS: « En dud a Niniv e goéhou droug ar nehé, rag m'en dint dirollet ha péherioñ bras; néoah, é raug ma veint-skoeit, kerhet de larèt dehé, hoah ur huéh, gobér pénijen! »

Niniv e oé ur gér vrás, é bro er baiañed; ha Jonas, kentoh aveit monét d'er fal vro-sé, e dro kein dehi, hag e ia ar vor.

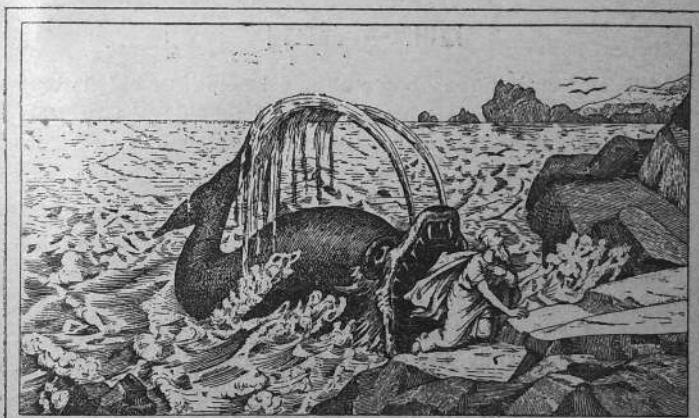
Mès idañ bér, é saúas aúel kréu; houllennein e hré er mor, hag er lestr e vrasifellé kement ma oé seblañt getoñ a solein. « Ten-

96. — Peh miraki en doé grooit relégeu Élisé? — Perag é vé incuret relégeu er sent? (k).

XXXIII. — 97. — D'imen e oé dellet de Jonas monét de bredeg? — Perag ne venné ket monét d'ino? — Penaus é arriuas droug get er profét Jonas? — Pet dé é cho mas éan e loy er pesk?

namb d'er blouzen, emé er varteloded, aveit gout piú e den ar-namb er goal amzér-men! » Er blouzen vér e goéhas get Jonas, hag er profét e laras nezé: « Koéhet mat é genein; mé-é en dën kablus; ha ma n'em zaulet ket aben-kér ér mor, ne arsaou ket er bouillard! » Ind en taulas enta én deur, ha kentéh en aúel e daúas ar er mor.

Hum gavet en doé ino, just erhoal, ur pikol pesk hag é vé ha-

Er pro'et Jonas e za ér mèz ag er pesk.

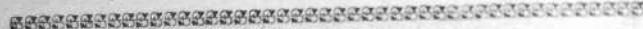
núet balén: éañ e loñkas er profét én ur bégad, hemb er mahet-gnein neoah nag er mougein. Mès tri dé arlerh, er balén er reboursas hag en taulas ar en aud. Biú e oé hoah, ha iah él agent.

98. — Nezé Jonas e ia de Niniv; ha predég e hra, par ma hel. Ean e ridé ag ur pen d'er pen aral ag er gér, ha huchein e hré: « Deu-uigent dé hoah, ha Niniv e vou distrujet! » É kleuët er hoñzeu-sé, Ninivis e geméras eun; hag ol en dud hum dapas de hobér pénijen: « Piú e hoér? e laras er roué; mar karamb iun

98. — Petra e hras Ninivis, a pé oé deit Jonas de bredeg dehé?

ol, tud ha loñed ha rah, marsen é plijou hoab get Doué pardo
nein d'emb ! »

Hag eañ e choñjé mat : rag en Eutru Doué, doh ou guélét é
chom hemb dèbrein nag ivèt, ne vennas ket skoein ar nehé èl
m'en doé grateit.

XXIII. — JUDITH

Judith e oé un intañvész, hag e chomé é Bétuli. Er baiañed e
zas én dro d'er gér-sé; hag é oent idañ gounid ; mès Judith
e ias de gavet Holophern, jeneral er baiañed ; hag hi e
drohas é ben dehoñ.

99. — Kéhet ma oé apert er Juifed de héli lézen Doué, énebour
erbet ne hellé gobér goask dehé. Er rouañé ne oent ket rah tud
ag er'choéj ; mar a unañ neoah e oé mad ; ha n'en dès chet bet
hañi guèl aveit Ézékias.

100. — É gré er roué santéi Ézékias, Sennakérib e oé deit tré,
get er baiañed a Niniv, betag Jerusalem ; ha kredein mat e hrent
donet de ben a nehé ; mès de noz, épard ma oé Ézékias é pedein
Doué, un El e zas ardro er baiañed ; eañ e lahas en darn muiañ
a nehé ; ha rekis e oé bet de Sennakérib monet kuit par ma hellé.

En amzér-hont é viué er profet Isaï : hanen e brofésias a zivout
mam er Salvér : Guerhiéz ha mam e vou, emé Isaï.

101. — Mès ur huéh m'en doé Ninivis hoañteit ha tañhoeit bro
er Juifed, ind e glaskas berpet en tu de vout mistr ar nehé.
Hag, allas ! digás èl ma oé er Juifed, kér e oé gout en devehé,
kours pé devéhat, chuéhet en Eutru Doué é rein harp dehé.

XXIII. — 99. — Petra en dès profésiet er profet Isaï a zivout mam er Salvér ?
100. — Penaus é ma bet sovet Jérusalem doh Sennakérib ?
101. — Più e oó Judith ? Peira hi dès hi grooit aveit lahañ Holophern ? — A beira
Judith e zou hi ur merch ? Judith e zou ur merch ag er Huérhiéz Vari : er
Huérhiéz e fêhou en diaul hag e flastrou é ben dehoñ !

Neoah un tad e zerén berpet kent distag a zoh é vugalé ; hag
éan e ziskoas, hoah ur huéh, é oé berpet douget aveit é bobl
karetañ.

Holophern, jeneral en Ninivis, e oé deit a hèr é bro er Juifed ;
ha krénein e hré ol en dud en é rauq, rag ne oé ket a zihuen doh

Judith e droh pen Holophern.

en nivér a soudardé e oé getoñ.

Neoah er gérig a Vétuli e chèr hé dorieu. Mès n'en dès chet
seblant é vou lèh de harz abarh pél amzér, rag n'en dès chet én hi
na puns na fetañ ; en deur e za a ziañvész ; ha chetu Holophern,
kenteh m'en dé arriuet, en dès grooit stañkein en riolen e fournisé
en deur dehi. Idañ bér enta, abalamor d'er séhed, é vou red digor en
nor ha plégein d'en Ninivis.

Mès er re e vou en Eutru Doué à du geté, berúikin ne vein.
féhet.

É Bétuli, be oé un intaïnvéz iouañk, hanuet JUDITH. Deusto ma oé pinük, hi e viué èl ur sañtéz, hag e chomé én hé zi de hobér pénijen. Un dé, é larér dehi n'en dès chet kin koñz é kér, nameit a zigor en nor d'er baiañed. « Perag ? emé-hi ; hañval e vehé n'en dé ket mui Doué é er mestr ?... Pédamb éañ, hag éañ e rei d'emb en tu de hounid. » — « Guir e laret ; e reskoñd er bobl, pédet enta aveit omb, rag hui e zou ur voéz sañtel. »

Hi hum lak aben de bédein ; ha Doué e hra dehi hanaùet petra gobér aveit donèt de ben ag er baiañed.

Guskein e hra hé brageriseu kérañ ; hag hi e ia, get hé mateh, de gavet Holophern. « Deit on devat oh, emé-hi, rag n'en dès chet mui léh de harz é Bétuli. » Er jeneral, bamet é huélét er voéz-zé, ker braü èl ma oé, ha ker fin èl ma koñzé, e hrsas dehi un digemér bras ; hag éañ hi fédas de goéniein getoñ. Mès, durañt er pred, Holophern e ivé kement ma chomas kousket mèu-dal.

Noz e oé, ha Judith hum gavé idañ er gobañ, hé unañ gér getoñ. Nezé hi e goéh ar hé deulin : « Men Doué, emé-hi, reit t'emb nerh ha kaloñ bermen ! » Gléañ er jeneral e oé é pign doh posteud er gulé : hi er hemér, hag e ziben Holophern. Hé mateh e oé ur sah geti : ind e lak pen er jeneral abarh, hag e zifré monèt kuit. Hañi ag er soudard ne bredisas goulen doéré erbet geti.

En trenoz vitin, pen Holophern e oé saúet ardrest mañgoérieu Bétuli ; er baiañed, a p'er guéulant, e sel hag e chom bamet ; er skoñt e grog én hé ; hag ind e rid, peb unañ d'é du, par ma hellant.

« Trugérékeit en Eutru Doué, e lar nezé Judith, rag en Eutru Doué ne hel ket dilézel en neb en dès koñfiañs én hoñ. »

XXIV. — ER JUIFED FORBANET

Er Juifet, penneu fal ha kalet, e oé bet anfin dilézet get Doué. Jérusalem e oé bet dismañtet hag en dud forbañet é bro Babilon.

É Babilon, é tas choñj d'er Juifed ag en Eutru Doué ; hag ur huéh, tri pautr iouañk e oé bet guél geté bout taulet én ur

forn tan, ken-to haveitado-rein un idol ; mès entan ne hrsas droug erbet dehé.

Er profêt Jérémie e ouil get er Juifed, e oé chomet à Jérusalem.

102. — Én drespet de vadeleh en Eutru Doué, er Juifed e ié berpet ar fallat. Mès añfin é koéhas ar nehé drougeu bras ; hag

XXIV. — 102. — Più en doé distruijer gér a Jérusalem ? — Imen é oé bet forbañet er Juifed ? — Petra e gañé er profêt Jérémie ?

ar ou goal e oé; rag er profet Jérémie e goñzé ag er maleurieu-sé a bél kent ; mès hañi ne hré kaz a nehoñ ; ha goapeit e oé hoah open get en ol.

Nabukodonozor, roué Babilon, e zas ardro Jérusalem ; ha nitra ne hellé harz doh é soudarded ; er gér e oé bet dismañtet ; en tampl losket ; er braútéieu hag en dañé e oé abarh, drailllet pé lèret ; ol en dud forbañet é bro Babilon ; er roué e oé bet tarhet é zeulegad dehoñ.

Nabukodonozor né lauskas ér vro nameit un nebedig peurizioñ aveit labourat en doar ; hag er profet Jérémie e chomas geté, aveit ouilein ha pédein Doué.

« Allas ! emé-éañ, tru
« hègeh ha dareu e zou
« bermen é henteu Jérusalem ; hañi ne zarem
« pred én hé, rag d'er gouï
« lieu bras n'en da mui
« dén erbet.

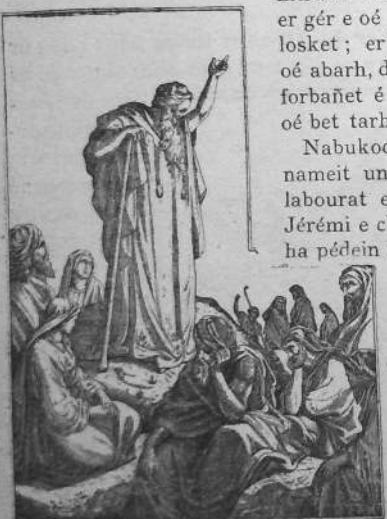
» Ur sam glahar e zou
« koéhet ar-n-amb ; sellet
« ha laret mar en dès un
« añkin hañival doh hun
« hañi.

« Souéhet é chom ol en

« dud a ziañvész, a pe dreménant dré er vro : « Honen-é, emé-ind,
« er gér vraú-hont n'hé doé ket hé fáréz ar en doar ! »

103. — Neoah er Juifed, é kreiz ou zruhègeh, e zas choñj dehé ag en Eutru Doué, hag ind e hrsas pénijen. Huañadein e hrent get en añkin ag ou bro. A p'hum dolpent aveit ouilein, het-a-het d'er hoch vrás é Babilon, er baiañed e laré : » Kafnet t'emb

103. — Er Juifed, hag ind ou doc dañet choñj ag ou bro ? — Pégehet é mant ind chomet iorbañel ?

Er profet Ezéchiel e ra koñfortañs d'er Juifed e oé forbañet é Babilon.

unañ benag ag er hafiennue gèr e gañeoh guéharal é Jérusalem. »

— « Ha penaùs, emé-ind, é helléhemb ni kañein hun hañenneu safitel, a p'en domb diañivézet ag hum bro ?... »

« O Jérusalem, e larent ind itré-z-hé, revou s'chet men divréh doh men diskocé, mar dañ hag hou s'añkoéhat biskoah ; revou

staget me zéad ém bég, ma ne lakañ ket me flijadur de choñjal én oh berpet ?... »

En Eutru Doué en doé kaset er profet

EZÉCHIEL d'er
Juifed, aveit rein,
kaloñ dehé, én atretañ
donet indro de Jérusalem.

Dek vlé ha tri-uigent é oé deliet
dehé chom forbañet é Babilon.

104. — Un dé, Nabukodonozor e
hras seuel ur statu eur, hag e hourhe
mennas de gement e oé é karg, stouiein ar ou deulin
dirag-t-hi. Be oé, en amzér-hont, tri pautr iouañk é chervij er
roué ; juifed e oent ou zri ; hag ind e laras ne adoréhent ket en
idol-sé. En roué, kounaret énep dehé, e hra gorein ur forn ; hag,
a p'en dé ru poeh, é taulér en tri pautr disentus abarh. En dud
en doé ind douget d'er forn, e oé bet mouget get er vureh : en
tañ e loskas eue é liameu e oé ardro er bautred, mès ne hrsas

En tri pautr é kreiz en tañ.

104. — Parag en doé Nabukodonozor tauler tri pautr iouañk én tañ ? — Petras e zigodéhas geté ér forn ?

droug erbet dehé-ind. É kreiz er gohad tañ é ož fresk dehé just èlidañ er gloéh ; hag ind e gañé ino mélasioñ d'en Eutru Doué. Nabukodonosor éañ-mem e zas de hout ou doéré, hag e chomas bamet : « Tri em boé laret turel ér forn, émé-éañ, hag é mant puar abarh ! » — Ia, be oé puar, él ma laré ; mès er buarvet e oé un Él deit a berh Doué de hoarn en tri martir. Er roué e laras nezé : « Doué er Juifed n'en dès chet é bar aveit gobér vad : revou lakeit d'en marú en neb e hoal goñzou a néhoñ. »

XXV. — ER PROFËT DANIEL

Er profët DANIEL e oé un dén a noblañs, hag hanauet aveit bout abil bras.

Ur huéh, éañ e brofésias d'er roué Balthazar é oé idañ kol é rañteleh ; hag en noz-sé mem, Balthazar e oé bet lakeit d'er marú.

Goudé éañ e lahas ur pikol èr e oé adoret get er bañañed ; én arben a gement-sé, taulein e hrér Daniel én un toul doñ e oé seih liõñ abarh ; mès er loñèd gouéù ne hras droug erbet dehoñ.

105. — É mesk er Juifed forbañet é Babilon, be oé tud a noblañs. Er roué Nabukodonosor e geméras mår a zén iouank én ou mesk, aveit chervij en édi ; ha deit mat e oent ol getoñ, deusto ma choment fidél de lézen Doué. Unañ ag er bautred sé, hag en abilañ hemb arvar, e oé DANIEL.

106. — Un herad goudé, ur roué aral, hanuet Balthazar, e hras ur lein vras d'en duchentil ag é rañteleh ; hag ar dro en achimafit, a po oñ tuemet dehoñ, éañ e hra digas ar en daul er lestri sakret ag en tampl a Jérusalem, aveit ivèt geté. Ur sakrilej e oé Mès chetu kentéh é huélér un dorn, hag en dorn-sen e skriué doh er vaingoér, ha dén erbet ne hellé diviz petra e skriué.

XXV. — 105. — Imen é chomé er profët Daniel?

106. — Petra en doé éañ profëciet d'er roué Balthazar? — Petra-é gobér ur sa-krifé ? [k].

— « Kerhet de glah Daniel, emé Balthazar, hag aterset éañ aveit gout. » Daniel ne oé ket bet diés dehoñ lénein er girieu mistérius, hag éañ e laras de roué : « Péhet e huès énep de Zoué, é kemér en treu gloestret dehoñ ; chetu perag en dès skriuet er girieu-men dirag ou teulegad : « Mané, Thécel, Pharès! — Mané, de laret-é : merchet e oé pégehet amzér e zelioh biúein, ha chetu arriué en achimañt ; — Thécel, de laret-é : poézet en dès hou s'i-néañ, ha kavet en dès hi ré skañ ; — Pharès, de laret-é : hou rañteleh e vou rannet itré hou s'éneberioñ... »

Guir mat en doé profëciet Daniel ; rag be oé ur boblad soudardet get er roué Cyrus én dro d'er gér a Vabilon ; hag, en noz-sé mem, ind e gavas en tu de zonèt abarh. Balthazar e oé bet lakeit d'er marú.

107. — Guél e oé bet hoah digeméret Daniel get er mestre neué, eit get er ré a ziagent ; liés er roué-men e houenné avizeu getoñ ; hag ur huéh, éañ e laré : « Perag enta ne vennet ket hui adorein er pikol èr e zou doué genemb ni ? » — « Rag, emé er profët, ne adorañ mé nameit er guir Doué ; en hani e adoret hui n'en dé nameit un èr ; ha, mar karet, éhañ d'er lahein hemb gléañ na bah erbet ! » — « Hama ! lahet éañ enta, mar gellet ! » Daniel e gemér keij-meij suéù, pég ha bléù ; éañ e hra ur huignen geté, hag hi zaul é bég en èr. En èr e loñkas er bloten, él ur loñ, hag e dalpas geti. — « Sellet bermen, emé er profët, pêh sort doué hou poé ! »

Mès én arben a gement-sé, er bañañed en doé keméret kaz, hag ind e laré : « Chetu deit er roué de vont Juif eûé : lausket en dès en èr de vont lahet ! » Donét e hras ur vanden a nehé ardro er roué : ind hum glémé ster, hag e huché get imur : « Taulet Daniel d'emb, pêtremañt é hamb d'hou lahein hui eûé, hag ol hou kérantaj genoh. » Er roué e garé bras er profët ; mès ne gredas ket neoah, get eun ag er bobl, en dihuen énep d'er bañañed.

Be oé é Babilon un toul doñ, ha seih liõñ abarh ; deu éjoñ ha deu ben-deved e rinkent bamdé de zèbrein ; mès en déieu-sé,

107. — Penaus Daniel en doé éañ taget en èr e oé adoret get er bobl a Vabilon? — Perag é oé bet taulet Daniel é toul-er-liañed? — Petra en doé groeit er leñed gouéù d'er profët, ha petra d'en idolañed?

dalhet e oent ar iun, hag er baïañed e daulas dehé er profèt Daniel.

Er seihved dé, er roué e zas aveit guélét de betra é oé troei er hèh profèt é toul-er liñed ; hag añkin bras en doé. Eañ e sel dré ur lukañ, mès chom e hra bamet : é oé Daniel ino, azéet é kreiz er loñed gouéu. « Ha ! emé-eañ, na brasèt é en Doué e adoret ! » Eañ e lar, aben, tenein Daniel ér inéz ; ha turel e hrér, én é léh, en idolatred e glaské gobér droug dehoñ. Er ré-men e oé bet skrapetén un taul, ha débret én ur loñkad, rag hoañd en doé er liñed.

108. — Daniel e brofésias eúé d'er Juifed : « Tostat e hra en amzér ma 'tei er Messi, emé-eañ ; ha Salvér er bed e vou lakeit d'er marú. »

Eañ e laras mem pét suhun e oé de dremén hoah betag er hours-sé.

109. — Peira en doé profisiot DANIEL, d'er Juifed ? — Penaus é kavér é buhé DANIEL ur merch a vuñé or Messi ? (En idolatred tolpet én dro d'er roué aveit gouelen ma vou lahet DANIEL, e zigas choñj ag er ré e oé tolpet én dro de Bilat, aveit gouien ma vehe bet kruisefiel Jizus).

Er profet Daniel e toul er lioned.

XXVI. — ESTHER

Ur verh iouañk, hanuet Esther, e oé deit de vont pried d'er rotié a Vabilon. Én amzér-sé, ur fal zén, hanuet Amañ, e glaské en tu de zistruj er Juifed ; mès Esther e ia de gavèt er roué ; hag er roué, dré garañtë aveit er rouañez, e hra dehi ol er grëseu e houllenné getoñ.

109. — É gré Assuérus, roué a Vabilon, be oé ur verh iouañk, hanuet ESTHER, hag e chomé get hé ioñdr Mardoché, ér gér-vam ag er vro. Hi e blijas d'er roué ; hag, hemb gout é oé Juiféz, éañ hi hemeras aveit é bried. Mardoché neoah ne bellé ket a zoh é niéz ; rag ne venné ket, a du erbet, m'hi devehé arsaüt a virét lézen Doué, é mesk er baïañed : berpet erhat é oé é troiel-lat én dro d'en nor ; hag, ur huéh, éañ e gavas en tu de gleuët ino deu zén, hag en doé lakeit én ou choñj de lahein er roué Assuerus. Kentéh éañ e gas kemen ag en neuuéted-sé de Esther, hag en neu vultrér e oé bet dizoleit aben, ha lakeit d'er marú.

110. — Én amzér-sé, Assuérus e ras en ihuéláñ karg ag é rañ-teleh d'un dén hanuet Amañ ; ha kaloñ en dén-men e foëuas kement, get en inourieu, ma fauté dehoñ lakat ol en dud de stouiein ar ou deulin dirag-t-hoñ. Mès biskoah Mardoché ne vennas plégein ; ha kaz e hré de Amañ guélét hanen berpet ar é azé, ital en nor, a pe oé ol er ré ral a blad ; arfleuein e hré a balamor d'en dra-sé ; hag aveit doné de ben a Vardoché, éaft e hra, bannein dré ol er vro, é hér de zistruj er Juifed.

Kentéh m'en dé arriú er brud-sé get Esther, hi e ia de gavèt Assuérus ; perderi hi doé neoah ; mès er roué e za én arben dehi, hag e lar get madeleh : « N'hous peéet ket eun, Esther ; petra e

XXVI. — 109. — É péh bro é chomé Esther, ha get piú é oé hi ? — Perag é cha-mé ioñdr Esther ital-d'hi ? — Laret a betra é telièr en devout sourti, a' pe ver tad, ha mam, ha goard de vogalé ? (Où diskain e zalié, a' drest pod tra, de viâein reed lisen Done). — Péh vad on doé grooit Mardoché aveit Assuerus ?

110. — Piú e oé ministr Assuérus ? — Perag é kombras Amañ imur émep d'er Juifed ? — Penaus en doé Esther kavet en tu de dennein karanté er roué ar nelh hag ar er Juifed ?

vennet hui goulenn genein ? » — « Un dra hembkin, emé-hi, e houllennañ hiniú : ma plijou get me mestr donèt de goéniein devat on, ha ma tei Amañ eué genoh ! »

En dé-sé, Amañ e oé én imur vad ; hag un hèradig arlerh, éañ e laré d'é voéz : « Sellec enta, emé-éañ, nag inouretet on-mé ! Er rouafez n'hi dès chet kouvet hañi aral de goéniein geti, nameit Assuérus ha mé... Ha neoah hañival e vehé ne hrei nitra vad

t'ein, kehet ma vou Mardoché ar me hent, ha ma chomou hemb gobér kaz erbet a hanañ ! » — « Hama ! e reskoñd é voéz dehoñ, ne hellet ket saúein ur groéz, eit ma vou krouget en dén-sé aben-kér? nezen ahoel é vehét disoursi de vonet de goéniein ! » — « Guir mat e laret, emé-éan ! » — Hag Amañ e hra kemen, aben-kér, de seúel ur groéz aveit Mardoché.

Esther dirag er roué.

111.— En noz arlerh, Assuérus ne hellé ket kousket. Éañ hum dap enta de lén, ha de choñjal petra rah e zou arriú getoñ a houdé mé ma roué. Merchet e oé, ar é livreu, en doé Mardoché dizoleit deu vultré : — « Petra e zou bet reit, e mé éañ, d'en dén-sen en dès sovet mem buhé ? — « Nitra ! » e reskoñdas er serviterioñ. — « Nitra ? Kerhet enta de glah Amañ fonabl. »

111. — Penaus é arridas gel Mardochéen inour en doé goulennet Amañ aveit hofé. — Penaus é arridas gel Amañ én droug en doé klaskec gobér de Vardoché ? — Er rouafiez Esther e sigas choñj t'emb ag er Huerhiéz Vari : penaus (Er Huerhiéz Vari e zou rouaués en Eash, ha set guéh ma houlen ur grés benay, er roué Jésus e ra dehi hé goulenn, el m'en doé Assubrus reit hé goulenn de Esther. — Hic zihuen er bobl krec'h li éneç d'en diaul, et m'en doé Esther dihuennet er bobl juif éneç de Amañ).

Just erhoalh é oé Amañ é hortoz ; rag é té de houlen krougein Mardoché. — « Amañ, e lar er roué dehoñ, petra e rinkehen-mé gobér de unañ e mès hoañd vras de inourein ? » — Amañ e gredé mat é oé a nehoñ-éan é koñzé Assuérus. — « Red e vehé, emé-

Mardoché ar varh, hag Amañ ar droéd.

éañ, guskein d'en dén-sé mañtel er roué, lakat kouronen er roue ar é ben, ha gobér un dro balé getoñ dré gér, ar jau er roué : er hetañ prins ag hou ti e zalhehé pen er jau ; ha bannet e vehé : « Chetu penaus é vé inouret en nemb e ven er roué inourein. » — « Hama, groeit enta inour de Vardoché ér mod mahuès larét. »

Chom e hras Amañ bamet; més rekis e oé sentein doher roué, ha monèt e oé red.

Arlerh en dro bâlé, Amañ e ridas de guh ; ha ouilein e hré, kement a gaz èl m'en doé. Neoah en dé-sen e oé en dé fest, éti er rouañéz ; ha donèt e hrér d'er lhah aveit koéniein geti.

Joéus e oë Assuérus : « Hama, e lar éaň de Esther, petra e houlennehét hui genein hiniú ? Me rei d'oh er péh e garehét, nag é vehé en hañtér a me rañteleh. » — « O me mestr, e reskoñdas Esthér, sovet mé ha sovet mem broïs, rag deliein e hrér hun labein rah. »

— « Ha piú e gredéh gobér un dra sort-sé? » — « Piú? Amañ enta, ha énebour brasau. » Assuérus, souéhet muioh-mui, esauá a zoh taul; ha tuchañt arlerh é ma krouget Amañ, doh er groáz en doé éan-mem aprestet aveit Mardoché.

XXVII. — TOBI

Tobi e oé chomet fidél de Zoué, é mesk er baïañ : éañ e hré
en alézoñ d'er ré beur, deusto ma oé peur éañ-mem.

Tobi en doé argañt prestet get'unañ hag e chomé ér pen aral
ag er vro : kent meruel, éañ e gas é vab de glah en argañt-
sé ; hag en ÉL RAPHAEL e za, é kiz un dén iouañk, de
ziskoein en hent dehoñ.

112. — Er Juised e oé bet forbañet, lod é bro Niniv, lod aral é bro Babilon : é bro Niniv, ne chomas tostik hañi fidéï de Zoué : ol en dud akerh e droé d'er baiañai.

Be oé unaí neoah hag e zalhas berpet doh er lézen, én dréspet d'or felláitá e oé en dro dehob : Toai é oé hanuet.

XVII. — 112. — Imen e chomé Tobi? — É hobéti petra, é temnas éafí benoh Doué ar nefho? — Pensus é oé arriuést droug getou? — Perag é vé eurusch mar a huch et behérion, er vuheù-men, hañval et veheù, eit en dud aral? [Raig er behérion aherietur n'en deint ket d'ær barbaouz; hag en Eutra Doué d'hra dého, er bed-men, ou lod a eurusht, aetit er phég a rad ou des grooit. Er grec'hienion val en devon ou lod d'ær barbaouz, hag ou digadur e badou durant en eternité!]

Tobi n'en doé kin sourti nameit a hobér vad : monêt e hré de huélét en dud poéniet, aveit kas en alézoñ d'er ré beur, ha remédeu d'er ré glañ. De noz, éañ e interré er ré varú e vezé liés dilézet ar er blasen.

Ha neoah peur e oéer hèh dén ; ha get en diovér é koéhas hoah trebilleu ar néhoñ : donèt e hrsas de vont dal. Mès, ne vern, Tobi n'hum glémé ket a nitra ; pasiañted en doé èl en dén sañtel Job : haec è voéz ANNA e labouré aveit deu.

“Hou peét choñj ag er b
tunzí : inçurat hi bernet :

“ Ne hret biskoah d'er reral er péh ne

“ Ne hret biskoan d’er terde er pif
grooit t’oh-hui-mem;

« Goulenet dalmhat aviz get en dud avizet;
« Reit en alézoñ revé hou tañé : paudmat, mar hou pé paudmat;

„ Reit en diezen
„ bihañ dra, ma n'hou pé ket kalz a dra; mès ahoel a galon
„ vad berpet.

« Pédet en Eutru Doué d'hou koarn, ha n'hou pecht ket eun a
nitra. Me mab, sterd-é d'emb biuein drémen ; mès piñuik e ve-
hemb un dé, mar karamb doujein Doué ha héli é lézen. »

Er paútr e reskoñdas : « Er péh e huës laret t'ein gobér, e vou
groeit; mès aveit en argañt-sé, ne houiañ ket en hent aveit

— « Me mab, hui e gavou unañ benag de ziskoein en hent t'oh... »

Just erhaol, épad ma oent e kom, e ar
braú a bautr, bag e ziskoé bout jouañk-flam; seblañt e oé getoñ
monet pél.

— « A bebañ oh-hui? e larant-ind denon.

113. — Peh avizeu e hras Tobi d'ê Doué, — a avroux e valit. — *qui n'ava pas dud avizet, — en alézou, — en Eutre Doué?*
114. — Più e oé deit de ziskoein en hent de hauz Tobi?

— « Me zou mé a bobl en Eutru Doué, emé-éañ.
 — « Ne hanauet ket en hent de Rajès ?
 — « M'en hanau mat ; bet on bet liès ino, éti un dén hanauet
 Gabélus.

Tobie iade vez-bro, hag un Él gardien getoñ.

— « Ne garehoh ket, emé Tobi, diskoein en hent de me mab ?
 — « Mar kar hou mab donet genein, e reskoñid en diañvézour,
 m'er hasou duhont ha m'en digasou indro, iah mat ha divaheign.
 — « Hama ! kerhet, mem bugalé, idañ volanité Doué ; ha plijet
 getoñ digas un Él aveit hou koarn betag en distro. »

En dén iouafik-sé e oé en Él RAPHAEL, mès Tobi ne houié ket.

115. — Mab Tobi e gampen è dreúigeu kentéh ; éañ e gemér è
 gi getoñ, hag e héli en diañvézour. Ind e arriúas, ardro en noz,

115. — Petra e oé arriú geté ar vorden er hoch ?

ital ur hoeh vrás ; ha Tobi en doé dichennet ar er vorden, aveit golhem é dreid. Mès ur pikol pesk e saillas aben dehoñ én un taul ; hag er pautr e grías a boéz é ben : « E ta ar-n-an. »

— « Hama ! e lar é gañsort, kroget én hoñ hardéh, ha tennet éañ genoh. »

Goudé m'en doé skleijet er loñ ér mez ag en deur, éañ er skarhas ; « rag, e laré hoah é gañsort, ni en débrou ar en hent ; hag én diabarh é hès dañé remédeu ; é vestl e zou mad de huellat d'en deulegad. »

116. — Eurus e oé bet ou zro geté pen d'er ben ; ha digeméret mat e oent bet. Neoah kérent Tobi en doé hireh vrás dehoñ de zonèt d'er gér ; hag é vam ANNA ne hré nameit huañadein : « Possibl alket, emé-hi, ma hur behéni kaset er pautr këh sé ker pél : guél e oé d'emb goarn hun mab ha kol en argañ. » Hi e ié ar ur voten bamdé de spial pegours é vélé arriù é fautr indro.

Ur huéh benag añfiñ, hi er guélas é tisoh ; ha chetu hi é rideg aben d'en ti, par ma hellé : « Arriù-é er pautr, e larhi, arriù-é ! » Ki er voiagerioñ e oé deit én ou raug, hag éañ e droé hag e zistroé, hag e feché é lost, tro a tro de Dobi, aveit diskoein d'er heh dal é oé arriù é dud.

Ouilein e hrent rah, kouh ha iouafik, get er leuüné. Er pautr e frottas aben deulegad é dad, get er péh

116. — Penaus en doé paulir Tobi guelleit deulegad é dad ?

A botra é ligas choñj t'emb histoër Tobi ? — (En histocer-men e zisko d'emb, 1° e telier gobér vad d'en nessan, guellikañ mi hellér. — 2° peb han en des un él ital d-hoñ. aveit er goarn kore hag inéan).

Er pesk.

en doé skarhet ag er pesk ; ha kentéh en dén sañtél Tobi e huélas ker spis èl agent.

117. — Tobi e genig nezé d'ê gañsort en hañtér ag é vadeu ; mès hanen e reskoñd : « Nem-pas ; trugérkeit hempkin en Eutru Doué, rag m'en dé bet mad aveit oh. A pe oëh é pedein, hag a pé iéhoh épad en noz de interrein er ré varú, me zougé mé houpédén trema Doué ; ha bermen en Eutru Doué en dès men digaset aveit guellat d'oh ; me zou en ÉL RAPHAEL. »

É kleuèt er giriou-sé, ind e goéh ar ou deulin ; hag en Él e ia kuit.

Tobi é zigor deulegad é dad.

XXV:II. — ÉLÉAZAR HAG ER SEIH BRÈR MARTIRIZET

Eléazar ha seih pautr iouañk e zou bet guél geté meruel, kentoh aveit nahein er Fé ha disentein de Zoué.

118. — Dek vlé ha tri-uigent é chomas er Juifed ér mez ag ou bro ; arlerh en termén-sen añfin, er roué a Vabilon ou lauskas de zonèt indro, ha de sauein a neúe en tampl a Jérusalem.

119. — Kastiet e oent bet rust, ha ouilet ou doé ou goalh ; mès, alias ! er Juifed e zou hafival d'er vugalé digás : kentéh ma véarsauet a skoein ar nehé, é arsauant a ouilein ; hag é tañt de vout ker goah èl agent. Idañ bér amzér, er Juifed e ziskoé bout lizidañtoh eit biskoah é kevér en Eutru Doué.

XXVIII. — 118. — Pét vié e oé chomet er Juifed ér mez ag ou bro ?
119. — Perag en Eutru Doué en doé éañ lausket é bobl de goéh indro idañ suillio ur paiañ ? Peh hanú en doé er roué paiañ-sé ?

Doué en dès pasiañted, mès be zou som de bep tra. A pé huélas en dud é troein kein dehoñ, kasimañt akerh, én drespet d'en avizeu mad e gasé dehé, éañ ou lauskas de goéh itré dehorn Añtiokus.

120. — Añtiokus e oé ur roué paiañ. Lahein e ras en darmiuañ ag er Juifed ; ha choñjet e oé dehoñ distag en achimañt a zoh lézen Doué, dré gri pé dré gér. Ha deit é vehé bet de ben, kenevé volañté Doué : paudmat ag en dud e oé troeit de vout tud hemb relijon. Mès é kreiz er fallañté brasañ, é hès berpet unañ benag hag e zisko penaus, get sekour Doué, é teliér biuein, ha penaus mar a huéh é teliér meruel.

121. — Be oé é Jérusalem, un doktor bras hag hanauet mat : Eléazar e oé é hanú. Añtiokus e vennas lakat en dén-sé de hobér ur péhed, ha de zèbrein kig koñsakret d'en idoled : Pas, emé Eléazar, er vuhé ne dalv ket ur péhed ; guél-é genein meruel

Mar a unañ e geméras truhé doh t'hoñ, hag ind e laré : « Groeit hembkin seblañt a zèbrein, hag é vou kredet hou pou sentet doh er roué. »

— « Nempas, emé-éañ, ne jauj ket d'un déa a zek vlé ha puar uigent gobér er péh e laret : en dud iouañk e gredehé é ma deit Eléazar de vout paiañ ! Hag open, petra e dalvehé d'ein-mé téh é raug é roué, a p'en dé guir ne hellehen ket téh ataú é raug en Eutru Doué : chetu perag é ma guél genein meruel bermen, ha diskoein d'er ré iouañk penaus é ma red dalhénin sterd doh er lézen.

Kentéh é oé bet lakeit d'er marú.

122. — Ur skuir vad e zoug berpet had : er péh en doé groeit Eléazar, seih pautr iouañk hag ou mam en dès bet kalofi erhoalh aveit gobér er memès tra : honen-é histoér er seih brér martirizet. Kent pél arlerh ma oé marú Eléazar, digas e hrér ur voéz dirag

120. — Petra e fauté dehoñ gobér d'er Juifed ?

121. — Più en doé kredet laret pas d'er roué Añtiokus ? — Petra en doé éañ reskoñdet d'er roué ? Ha d'é amizloñ ?

122. — Petra e seneñ er propozmen : « Ur skuir vad e zoug berpet had. » — Petra e fauté d'er roué lakat er seih Vrér d'hobér ? — Penaus é vé hanuet, guhavé, er seih vrér-zé ? (Hanuet e vent guhavé, er seih Makabé). — Perag ? (Perag ma viuent é gré er Makabéed).

er roué, ha seih a vugalé geti : seih pautr e oent. Añtiokus e lar déh dèbrein er péh e oé dihuennet dré er lézen : « rag, emé-eañ, n'en dès chet mui lézen erbet kin nameit hani er roué. »

Ou mam e reskoñdas : « Ne zèbrehemb ket ! » Hag er pautr kouhañ e laras hoah : « Guél-é genemb meruel. »

Añtiokus e oé neoah éngorto a zonèt de ben a nehé : éañ e hrsas ou hastiein, unañ arlerh en al, dirag ou mam.

Trohet e oé bet é déad d'er

Séh pautr iouañk martirizet get ou mam.

hetañ ; digrohennet e oé bet é ben, ha trohet é vizied ; ha goudé ma oé bet lakeit ér stad truhék-sé, ind en taulas én tañ de rostein.

É vam hag é vredér e oé doh er sellet ; hag er péh e huélen, e ré muioh-mui a galoiñ dehé, aveit dalhein stert doh er lézen.

123. — Lerh oh lerh, é oé bet draillet ol ou horveu dehú ; hag hañi a nehé ne ziskoas en doé tam ké erbet de veruel : « Ha ! e laras unañ a nehé, hui e lam genein er vuhé-men ; mès en Eutru Doué e rei ur vuhé aral d'eiñ én hé léh, hag e badou de vérúkin ! »

Kaz e hré d'er roué Añtiokus kavèt tud ken hardéh énep dehoñ ; ha méh en doé, ma n'hellé ket donèt de ben a dudigeuken distér.

Unañ e chomé hoah, er iouañkañ. Er roué e glaskas enta er gounid dré gér. Mès er pautr ne hré ket kaz erbet a nehoñ. — « Groeit d'hou mab sentein ! » e lar Añtiokus d'er vam ; hag er vam e dosta d'hé mad : « Me hroëdur, emé-hi, n'hou peét ket eun, ha dalhet mat èl hou predér, aveit ma hum gavehemb, en eil hag égilé, ér baraouiz. »

Er pautrig e huch nezé, a boéz é ben : « Perag é terénet-hui ? N'en dé ket doh lézen er roué e vennañ-mé sentein, mès doh lézen Doué... Aveit oh-hui, Añtiokus, hou tro e zei eué, kent pél, de goéh itré dehorn en Eutru Doué. »

Follein e hré Añtiokus é huélèt hag é kleuët en dra-sé : éañ e hrsas enta añdur d'er hroëdur-men poénieu krioh hoah aveit d'é vredér.

Añfin mam er vartired, goudé ma oé bet lahet hé bugale dirag hé deulegad, e oé bet lahet hi-mem.

124. — Mam er seih martyr e zou ur skuir vad eit er mameu krechén : rag, deusto ma oé añkinet hé haloñ, n'arsaúas ket a larèt d'hé bugale : « Guél-é meruel aveit displij de Zoué. »

123. — Petra en doé reskoñdet unañ ag er bautred ? — Petra e laras é vam d'er bihanañ ? — Petra e brofésias hanen d'er roué ?

124. — Péh sort skuir vad e bra mam er vartired d'er mameu krechén ? — Péh skuir vad e hrsas er seih brér martyr d'er vugalé ? (Guél-é meruel eit gobér ur péhed : er marú e zigor er baraouiz d'en dud vad; er péhed e zigor en ihuern).

XXIX. — JUDAS MAKABE

Judas Makabé, get é dad hag é vredér, e saúas énep d'er ré e glaské diskar lézen Doué; hag ind e zas de ben a nehé.

125. — Diskoñfort e oé amzér Añtiokus aveit er Juifed. Neolah, mar oé digas er lod muias ag en dud, biskoah n'en dès bet eûé guélet tud gredusoh de chervij en Eutru Doué.

Kentoh aveit plégein idañ ur fal lézen, lod en doé marué, lod aral e vrezelas.

Un dén a galof hag a fê, hanuet MATHATHIAS, e saúas énep d'er ré e glaské diskar er relijon é mesk en dud : « Nag é sentehé ol er reral doh lézen Añtiokus, emé-eañ, mé na mem bugale ne sentehemb nameit doh lézen Doué. »

Éañ hum dennis enta ér mez a gér, én ur larèt a voéh ihuel : « En nemb e zou gredus de lézen Doué hag e ven chom fidé dehi, déent ar me lerh. » Er skuir vad en doé diskoeit e ras kañof d'er reral ; ha stañk e oé en dud e dolpas én dro dehoñ.

Ind e chomas de chouañat ar er mañieu ; taul ha taul é tichenent ar soudarded er roué, hag ind e hounidé berpet.

Goudé ma oé marú Mathathias, JUDAS MAKABE, é vab, e zalhas de vrezélat get er péhig a dud e oé getoñ : « Dalhamb ataú, emé-eañ ; Doué ne sel ket mar dès kalz a soudarded, éañ e lak e nemb e gar de hounid : damb idañ volañté Doué ! » — Éan e laké é gañisored de bédien Doué ha de hobér pénijen ; ha ne oé ket a harz doh-t-hé. Ol en éneberioñ e oé bet boutet kuit ; ha Makabé e hrsas gobér, èl agent, en offiseu én tampl a Jérusalem.

126. — Nezen Añtiokus e geméras imur. « É hañ de vonèt,

XXIX. — 125. — Penaus é liskos en dud vad, é gré Añtiokus, é oé gredus er té én ou halof ? — Petra e laré Mathathias, a pe huéle kazimañt ol en dud é kemér modeur er bañied. — Penaus en doé éañ groeit aveit tolpein tud de vrezélat énep d'er roué ? — Penaus ou doé ind brezéleit ? — A pe oé marú Mathathias, piú en doé keméret é lêh ? — Petra e laré Judas Makabé aveit reñ kaloñ d'é gañisored ? — Petra e hré éañ aveit gounid er viktoñ ?

126. — A p'en doé kleuet Añtiokus en doérêtu a Jérusalem, petra en doé éañ larct ? — Petra e oé arriu geloñ ar en hent ? — Get péh kliñuod é ma éañ marú ?

emé-eañ, me daulou Jérusalem d'er hias ; hag er Juifed e vourah interret idañ-d-hi. » — Donèt e hrsas enta, ha kerhét e hré get hèr ; — mès é oé en Eutru Doué doh er gortoz ar en hent !.. Krogein e hrsas én hoñ un droug boelleu ker rust, ma torimellas beb eil pen d'en hias ag é gar, épard ma hé é roñsed d'er puar zroëd. Draillet e oé bet é gorv, ha breinein e hrsas pen d'er ben ;

Antiochus e goéh ar en hent de Jérusalem.

débret e oé get er priñued ; distag e hré er hig tam ha tam a zoh en eskern, hag er vlaz ag é houlieu e hré doñjér d'en nemb e dosté dehoñ : hirisus e oé er guélet é varuein.

XXX. 127. — Piú e oé bet lakeit de vout roué er Juifed, é gré er Roméned ? — Petra en doé profésiet Daniel ? (108).

128. — Petra en doé profésiet Jacob ? (38). — Péh dober en doé er bod ag en devout ur Salvér ? — È péh stad hum gavé er Juifed hag er bañied ?

129. — Petra en doé groeit en Eutru Doué, er huéh ketañ, a p'en doé gounidet er failafitó ar en doar ? — Petra e hre éañ, er huéh-men ?

XXX. — TOSTAT E HRA KOURS ER MESSI

127. — En amzér-sé, en doar e oé kazi abéh idañ sujité en ampeleur a Rom : hag er saú-héaul betag er hub-héaul, er Roméned e oé er vistr ; hag ind e lakas Hérod de vout roué é Jérusalem.

Hérod e oé un diañvézour é mesk er Juifed ; rag ne oé ket éañ sauët a ligné Jacob, mès a hani Esaü.

Tostat e hré er hours merchet dré er profésieu, ha ne oé ket mui pél en termén aveit er Messi

128. — Rah en dud e zou én éngortoz a unañ benag aveit salvein er bed : koñz e hrér a nehoñ é kement bro e zou. Ha mal bras é ma tei : rag é mesk er Juifed èl é mesk er baïañed, goahoh pé goah é ha en treu.

Lod ag er Juifed e oé seblañt geté bout tud vad, mès ne oé nameit er seblañt get er lod muiañ ; lañ e oé ou haloñ a fallañté ha fausoni : *Fariiséned* é oent hanué.

Lod ag er baïañed é oé tud abil ; mès hañi ne hanaué en Eutru Doué ; ha gounidet e oent ol get en tècheu méhusañ.

129. — Dobér bras e oé enta a nettat en doar, èl guéharal é gré en Déluj.

Mès é léh kérat er bed, er huéh-men, get un déluj deur, dichen e hrei en Eutru Doué éan mem aveit reneuéein peb tra ; ha ne ridou ar en doar nameit goëd er Salvér.

130. — A houdé puar mil vlé pé open, é oé mab-dén ar en doar.

130. — A houdé pégehet é oé mab-dén ar en doar, a pe oé arriú en termén avoit er Messi ?

En bani e zou idañ donèt, penaus é ma deliet dehoñ bout ? (*Rekis-é ma vou déni, ha rekis-é ma vou Doué.*)

« *Rekis-é ma vou déni, aveit ma hellou, élomb-ni, añdur er poénieu abalamor d'er phed.* — *Rekis-é ma vou Doué, aveit ma hellou, get er poénieu e añlurou, taúeis kounar en Eutru Doué.*

« *Rekis-éma vou mab Adam, rag kenevéd-sé, ne vehé ket guir héritour Adam ar en doar, ha ne vehé ket brér d'emb.* — *Rekis-é ma vou mab Doué, rag, kenevéd-sé, ne vehé ket guir héritour de Zoué en Éañ, ha ne he'lehé ket lakat é vredér de tout iodek geton tr madeu ag er baraouiz.*

Guelamb enta bermen piú é éañ ket, ha penaus é ma bet getoñ.

Amen é achiú en Testamant kouh.

EN

TESTAMANT NEUÉ

e ziisko

pegours é ma deit et Salvér ar en doar,

ha

petra en dès groeit Jézus aveit salvein er bed.

Jézus

en amzér ma oé iouank.

I. — KÉRENTAJ JÉZUS

Saint Joachim ha sañtáz Anna e zou tad ha mam er Huerhiéz Vari; ha sañt Jojob en dès bet en inour de vouthé fried. Donèt e hrs un Él de houlen geti mar karé bout mam de Zoué. — Ardro er mem cours, é oé gañet saint Iehan-er-Badéour.

1. — Biskoah mab-dén ne vehé deit de ben a vout salvet pe n'en dehé ket en Eutru Doué éañ-mem deit de sekour getoñ, Ha liés mat, eúé, en doé grateit donèt, mès hir e oé bet er gortoz.

Añfin, arlerh en devout gorteit puar mil vlé pé open, seblant alken e oé getoñ tostat.

Saint Joachim ha sañtáz Anna.

2. — Ardro en termén-sé, be oé deu bried, hanuet JOACHIM hag ANNA; kalz a zañé n'ou doé ket, deusto ma oent héritierioñ er roué David; ha oëdet bras e oent ou deu. Mès ind e viué revé lézen Doué; ha dehé-ind é oé deliet bout tad ha mam er Huerhiéz.

1. — Più e oé rekis dehoñ donèt, eit ma vehé bet salvet er bed?

2. — Peh hanú en doé tad ha mam er Huerhiéz? — Più e hanauef-hui, hag e oé hanuet ANNA? (Mam Samuel, mam Tobi, mam Mari: têr mam hag en dès gouiet desau ou bugale revé volanté Doué. Koñz e krér hoañ ag un aral, hag e oé intañez: chom e hré dd ha noz é ti en Eutru Doué, ha ne chueñé ket é patérat: honen e huñas er Messi, a pe oé bet doujet Jézus d'en tampl). — A bêh ligné é oé satiel kérant er Huerhiéz? — Laret peh ker sañtel e oé hi, a vihanik?

Gañein e hras ur verhig dehé; hag ind hi galuas MARI : n'en dës bet biskoah, ha birúikin ne vou, kroëdur erbet ker sañtél él honen ; hemb pêhèd é oé koñseuet ; biskoah en disterañ kousiadur ne dostas d'hé haloñ ; hag en Éled, ér baraouiz, ne huélét ket nitra kérôh, arlerh en Eutru Doué, eit inéañ er verhig-men.

Santoz Anna hag er Huerhiéz.

doé d'en égilé ou devehé biuet èl brér ha hoér ér mem tiegeh.

4. — Un dé ma oé er Huerhiéz Vari é pédein en hé zi, en Él Gabriel e za d'hi havet, hag éañ e lar dehi : « Mé hou salud : hui e zou lañ a hrès ; en Eutru Doué e zou genoh ; hui e zou beniget a drest en ol groagé. »

5. — De biú é liméas er Huerhiéz ? — Perag é liméas hi ? — Peh mechér en doé sañt Joeb, lug iñen é chomé éañ ?

4. — Più e oé deit du houlen get er Huerhiéz Vari, ma karé bout mam de Zoué — Peira e laras en El deai ? — Peh hanú e vé groeit ag er mistér-men ? (Hanuet-anoufiasioñ e. Huerhiéz gloriøs Vari ; hag e vé groeit youil a nehon, er 25 .. ciz .. urh.) — Più-e x hetañ en des laret AVE MARIA ?

Er Huerhiéz Vari ha sant Joeb.

3. — A vihanik, er Huerhiéz hum hloestras de Zoué ; hag, a pe oé deit én oëd, hi e geméras ur pried hanuet JOEB, aveit lakat hé guerted idañ goarnasioñ un dén sañtél.

Joeb e oé mechérour, ér gér a Nazareth ; ha ne oé ket dispar en neu bried unañ get en al, rag sañt Joeb e oé un dén avizet ha sañtél, él ma jaujé bout aveit goarn ur Huerhiéz. Gradeit mat ou

doé d'en égilé ou devehé biuet èl brér ha hoér ér mem tiegeh.

4. — Un dé ma oé er Huerhiéz Vari é pédein en hé zi, en Él Gabriel e za d'hi havet, hag éañ e lar dehi : « Mé hou salud : hui e zou lañ a hrès ; en Eutru Doué e zou genoh ; hui e zou beniget a drest en ol groagé. »

5. — De biú é liméas er Huerhiéz ? — Perag é liméas hi ? — Peh mechér en doé sañt Joeb, lug iñen é chomé éañ ?

4. — Più e oé deit du houlen get er Huerhiéz Vari, ma karé bout mam de Zoué — Peira e laras en El deai ? — Peh hanú e vé groeit ag er mistér-men ? (Hanuet-anoufiasioñ e. Huerhiéz gloriøs Vari ; hag e vé groeit youil a nehon, er 25 .. ciz .. urh.) — Più-e x hetañ en des laret AVE MARIA ?

E kleuët er hoñzeu-sé, hag é huélét un Él én hé zi, krénein e hras hé haloñ ; mès en Él e laras hoah : « N'hou peët ket eun, o Mari ! » hag éañ e houllennas geti mar karé bout mam de Zoué.

5. — Er Huerhiéz Vari e chomé én arvar.

Neoah, a pe larér dehi groñsé vou mam hemb kol hé guerted, MARI e reskoñd : « Me zou match en Eutru Doué : revor groeit a hanañ revé é volañté. »

Kentéh ma hi doñlaret ia, hi é zas devout mam. Mab en Tad éternel, e zichen nas ar en doar aveit kemér ur horvhagun inéañ hañvaldoh hunré-ni.

Ha chetu er Messi : mab Doué é, rag en Eutru Doué nel ket arsaú a vout Doué ; ha mab dén é eûé, kerklous èl omb-ni. — Doué ha dén é ar un dro.

5. — Petra e houjet hui, ér halchim, a zivout misièr en Incarnation ? (k) — Perag é ma deit Mab en Tad Éternel de vout dén ? A pe ne oé nameit Doué, ne helle ket andur poén erbet ; ha neolah rennein e hré péein deli en dud, ha mem aveit kement-sé andur er poñieu e od deliet aveit ou feñedeu, Penaus gobér enta ? Mab Doué n'en dé ket suñet penaus gobér, éañ en déz kemérat ur horo hag un inéañ aveit bout dén et en dud aral ; ha bermen éañ e hell-u andur er peh e garou.

En Él e za de saludein er Huerhiéz.

Sainte Élisabeth et saint Jean

6. — Er Huerhiéz Vari en doé ur ganitèrú, hanuët ELISABETH, hag e chomé pél doh Nazareth. Deliet e oé dehi hi devout eué ur hroëdur idañ bér.

Kentéh m'en doé kleuet er Huerhiéz en doér-sé get en Él, hi e ias aben-kér de huélét hé hanitèrú. Honen, én ur hobér digemér bras dehi, e hanauas, dré volanit Doué, er mistér ag en Incarnasioñ : « Na penaüs, emé-hi, é ta mam en Eutra Doué d'em havèt ?... Beniget-oh a drest en ol groagé ».

Ino é en dès er Huerhiéz Vari kañet, eit er huéh ketañ, er ganeñ *Magnificat*, ayeit trugèrékat ha mélein en Eutra Doué.

7. — Tri miz arlerh, é oé gañet ur pautrig de sañt Élisabeth ; hag en dud e laré : « Petra e choñjet-hui e vou er hroëdur-men ? » Tad er hroëdur, hag e oé mut betag nezé, e reskoñdas : « JEAN e vou hanuët ;... ur profét e vou ; ha kerhète hrei éraug en Eutra Doué ayeit gobér hent dehoñ. »

II. — GANEDIGEH JÉZUS

Bethléem, ardro kreinoz, é ma gañet hun Salvér.
Bugulioñ e zou deit er ré getañ d'en adorein.

8. — É gré er roué Hérod, en ampeleur a Rom e lakas en é choñj de glah pégement, e oé a dud én é rañteleh ; ha banneñ e bras de beb unañ monét de verchein é hanu, ér gér ma oé sauet a nehi. Sañt Joeb ha Mari, dré ma oent ou deu a ligné David, e oé red dehé enta donet d'er gér a Vethléem.

6. — De huélét piú é oé oit er Huerhiéz ? — Péh gouill e vé grooit én inour a gement-sé ? (Gouill er Visitatioñ, hag e vé grooit d'en eil dé a hourhelin.) — Gef piú é ma bel kafiet er *Magnificat*, de getañ rah ?

7. — Péh hanu e oé bel reit de vab sañt Élisabeth ? — Petra en doé profésiet é dad ayeit hoñ ?

II. — 8. — Perag é oé deit sañt Joeb hag er Huerhiéz de Vethléem ? — Perag n'ou doé ket dickeñnet én ostalari ? — Imen ou doé ind hum dennet ? — Ardro péh kous é ma gañet Jézus ? — Péh d'é ma gañet Jézus-Krouist ? (k)

Hir e oé en hent, ha kalet e oé d'ur voéz iouañk gobér pemb leú ha tregoñt, ér stad ma oé er Huerhiéz. Hag er péh e oé goahañ, get en nivér a ziañvérerioñ e oé tolpet é Bethléem, en déieu-sé, karget e oé en ostalari. Ne oé ket léh erbet ayeit en neu bried ha ne chomé kin *retirañs* dehé, nameit dichen ér méz a gér, ayeit klah lojeris é kreu er loñed.

Er hreusen é, ardro kreinoz, é ma deit hun Salvér Jézus-Krouist ér bed. Er Huerhiéz Vari, é vam, e hroñas hé mabget liéne peur ; hag hi er houskas én un of, ar un dornad plouz, rag n'hi doé ayeit hoñ na gulé na kavel erbet.

Deu loñ hembkin — revé ma larér — e oé én dro dehé, un éjoñ bag an azen.

9. — Be oé bugulioñ ar er mézeu tro ha tro, é hoarn ou loñed de noz. A pe breditent erbihanañ, dichen e hra un El devat hé ; splanneñ e hré én dro dehoñ just el de greisté.

Ind e chom ol bamet doh er guélét : « N'hou peé ket eun, emé-ean, rag é tañ de larét t'oh un doéré hag e hrei plijadur bras ; gañet-éer Messi ; hiniú é ma gañet, ital oh. Ha nen dès chet a fari

9. — Piú e zou deit er ré getañ de adorsin Jézus ? — Piú e oé oit d'ur blah ? — Péh kañen e gañé en oled ? É péh stad er vugulioñ en doé ind kavel Jézus ?

Noz en Nañdeleg.

aveit en hanaúein ; hui e gavou ur hroëdur én ur hreu, groñet get liéneur peur, kousket abarh un of, ar un dornad plouz : éañi-é ! »

Kent'h ind e huél hag e gleu ur vañden Éled aral é neijal hag é vonet ha kañtein e hrent : « *Gloria in excelsis Deo*, gloér de Zoué e len en Éañi, ha péah ar en doar d'en dud a volaünté vad. »

Poñet oeit en Éled kuit, er vugulioñ e laré en eil d'égilé : « Damb de Vethléem, ha gouiam petra é. » Monète hrant enta à hèr aben d'ino ; hag ind e gâv, èl ma oé bet laret dehé, *Jojob ha Murr*, hag ur hroëdurig geté ar er plouz. Er vugulioñ e blég ou deuin dirag t'hoñ ; ha, goudé ou devout éañ adoret, ind e zistro devat ou loñed én ur gañcien mélasioñ de Zoué.

10. — Sih déarlerh, é oé bet reit dehoñ en hanu a Jézus ; hag hanuet mat e oé, rag Jézus, e senefi Salvér : deit e oé Jézus ar en doar aveit salvein er bed.

Deu-uigent dé goudé, é yam en dougas de Jérusalem, rag ma oé rekis ofrein de Zoué er mab ketañ gañet a beb tiegeh.

Un dén-kouh ha sañtel, hanuet Siméoñ, hum gavas ino geté ; ha kent'h m'en doé hanauet en Eutru Doué idañ ur horvig ken distér, éañ e gemeras er hroëdur itré é zivréh, hag e laras : « Bermen, o men Doué, lausket mé de veruel, a p'en dês men deulegad guélet Salvér er bed : hanen é e zigasou er sklerdér d'en ol dud. »

III. — IOUANKIS JÉZUS

Arlerh er vugulioñ, donèt e hrsas eûé tri roué ag er sau-héaul de adorein Jézus.

Mès er roué Hérod, é léh donèt d'en adorein, e glaskas eu tu d'er lahein ; ha sañt Jojob, aveit téh én é raug, e gasas er hroëdur hag er Huerhiéz getoñ d'en Ejipt.

10. — Uegours e oé bet reit d'er Salvér en hanu a Jézus ? — Peira e senefi en hanu a Jézus ? — Perag, ha pét dô goudé en Nañdeleg, é oé éañ bet douget d'en tampl ? — Peira e laras Siméoñ, én ur huélét Jézus ? — Péh hanu e hrér ag er gouil e zigas choñj t'emb ag en treu-sé ? (Gouil Maria er Chahdelour.) — Perag é vé beniget hag alumet goleu en dé-sé ? (Aveit inourein er Messi en dês digaset sklerdér d'en dud, èl ma laras Siméon.)

A p'ou d'oé gellet donèt indro, ind e zas de chom de Nazareth ; hag ino en dês treménet Jézus é iouañkis, betag en oèd a dregoñt vlé.

En tri roué

11. — Én amzér-hoñt, donèt e hrsas de Jérusalem tri roué a

Stiren en tri roué.

vro er sau-héaul ; hag ind e laré : « Imen é ma gañet roué er Juifed ? Guélet hun nès é stiren, ha deit omb d'en adorein. »

A pe gleu er roué Hérod é koñzér ag ur roué neué gañet, é ta béh dehoñ, ha lorhein e hra : eun en dês ma vehé lamet é rañteleh

III. — 11. — Peira en doé reit er choñj d'en tri roué de glah pen d'er Salvér ? — Péh choñj en doé grooit Hérod a pe gleuas koñz ag ur roué neué-gafieñ ? — Peira e laras éañ d'en tri roué ? — Penaus ou doé ind kavet en hent, a Jérusalem betag ti er Salvér ? — Péh donézoneu ou doé ind reit de Jézus ? — Peira e oé senefiet uré beb hanu ag en donézoneu ou doué reit dehoñ ?

getoñ ; ha goulen e hra get en doktored, é péh kér é teli gañein er Messi. — « È Bethléem, emé-ind ; rag merchet-é en dra-sen er profési. »

Nezé Hérod e lar d'en tri roué : « Kerhet, hag aterset a zivou et hroëdur-sé. A pe vou kavet t'oh, deit de zigas en doéré d'ein, ha m'e iei mé d'en adoréin eúé. »

Kentéh ma oé deit en tri roué ér mez a gér, er stiren ou doé guélet én ou bro, e splan a neué dirag ou deulegad ; luéhein e hré én ou raug : hag hi ou has èlsé betag en tachad ma oé er hroëdur. È oé Jézus ino get é vam ; ha deusto ma ne oé nameit peurañt én dro dehoñ, ind e stoui ital é dreid, aveit en adorein.

Arlerh ind e zisplég en treu kér ou doé digaset geté, hag e brov dehoñ eur, añañs ha mirh, — aveit diskleriein é oé guir roué, guir Doué, ha guir dén.

Ou choñj e oé monèt de Jérusalem, goudé, aveit kas en doéré d'er roué Hérod ; més un Él e zas de laret dehè distroein d'ou bro dré un hent aral.

Er vugalégeu lahet

42. — Hérod e chomas un hèrad de hortoz en tri roué ; més a pe gleu laret é mant oeit dré un hent aral d'er gér, éañ e gemér ur galofiad kounar. Kas e hra fonabl soudarded de Vethléem, aveit lahein ol er vugalégeu a ziar dro ; rah er vugalé e lar dehè distrujein, betag en oèd a zeu vlé, én ingortoz ma vou lahet eúé Jézus get er reral.

Més hañi ne hellou derhel Jézus, nameit a pe vennou getoñ bout dalhet. Un Él e oé deit kurs erhal, a berh Doué, de larèt de sañt Jojob : « Saüet fonabl ; keméret er hroëdur hag é vam ; téhet geté d'en Égypt ; ha ne zehét indro betag ke ne larein d'oh : rag Hérod e zou é klask er hroëdur aveit er lahein. »

Sañt Jojob e saú aben, hag e sent hemb larèt gir.

Épad ma oé é vonèt kuit, ne oé kleuet é bro Bethléem nameit klémeu ha boéhieu hivoudus : ouilein e hré ol er mameu d'ou bugalé, rag lahet e oent bet rah.

12. — Perag en-irf roué ne oent ket ind deit, arlerh, de gas en doéré d'er roué Hérod ? — Pétra en doé éañ kemennel gobér, aveit kavet ou ta de lahein Jézus ? — Penaus en doé Jézus téhet én é raug ? — Bethg pegours é oé chomet Jézus én Eïnat ? — Ge péh klinued é ma marú er roué Hérod ?

Més abret pé dévéhat, peb unañ en dës é dro get en Eutru Doué. Ur blé goudé, é oé bet skoeit er roué dinatur get ur hlinued éhus : béruein e hré er priñued én é gorv ; ha blazein é hré

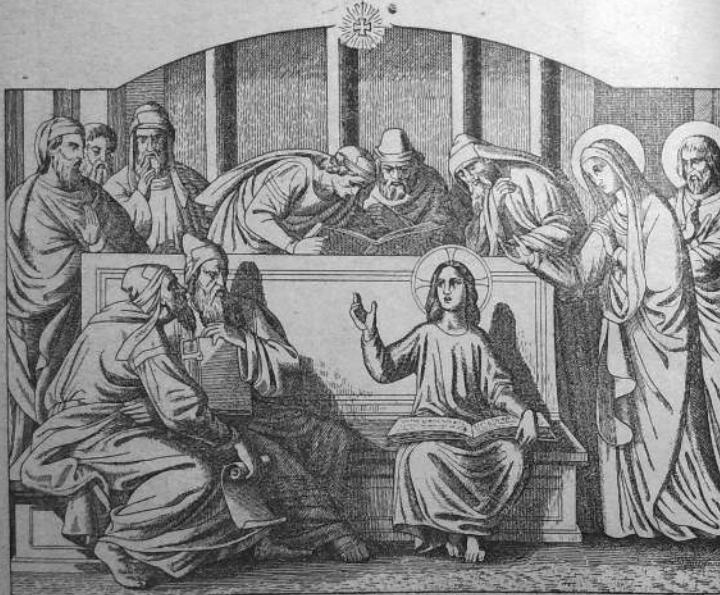
Laherén er vugalé.

ker fal én dro dehoñ, ma oé bet lausket é unañ-gèr de varuéin. — Truhék é bet d'er multré ! Més er vugalégeu en doé lahet e zou eurus ér baraoiz, ha plijadur ou devou ino de viruikin.

A pe oé marú er roué Hérod, sañt Jojob e zas indro de chom de Nazareth.

Jézus é mesk en doktored

13. — Sañt Jojob hag er Huerhiéz Vari e ié beb plé de Jérusalem, aveit gouilieu Pask. Jézus e ias eué geté, d'en oèd a zeuzek vlé ; mès, é mesk en nivér a dud e oé ino, ind e

Jézus é mesk en doktored.

gollas ou mabig : chom e hras ar ou lerh, hemb gout d'é dad na d'é vam.

Na péh un añkin aveit hé. Añfin, goudé ou devout klasket pen

13. — De bêb oèd é oé oœit Jézus, get é dud, de Jérusalem ? — Get piû é oé éañ chomet ar ou lerh ? — Aveit peira é laré éañ é oé chomet én tampl ?

dehoñ épad tri dé, ar en hent hag é kér, ind er hav én tampl. Azéet e oé é mesk en dud abilañ, ha deviz e hré èl un doktor : bamet e oent rah doh er cheleu.

É vam hum glèmas dehoñ get doustér : « Perag, emé-hi, e hués-hui groeit en dra-sé d'emb ? Chetu tri dé ma omb poéniet doh hou klah ! »

— « Perag, e reskoñd Jézus, em hlaskéoh hui ? Ne houjet ket é teliañ kemér soursi a drew me Zad » péhani e zou én Éañ ?

14. — A ziar nezé, Jézus e labouras ar er vechér get sañt Jojob : sentus e oé ; ha sel mui ma kreské én oèd, sel mui é tiskoé furnéz hag abilted.

Betag en oèd a dregoñt vlé, Jézus e chomas é Nazareth ; Ardro er prañtad-sé é varúas sañt Jojob.

14. — Pensaùs é treménas Jézus é amzér, betag en oèd a dregoñt vlé ?

Jézus én amzér ma predégé en aviél.

IV. — SANT IEHAN-ER-BADÉOUR

Saïnt Iehan e zou deit de bredeg, é raug er Messi, aveit gobér hent dehoñ; éañ-é en dès badéet Jézus, hag en diskoeit d'en dud aral.

Saïnt Iehan-er-Badéour e zou bet dibennet, rag ma predégé énep d'ær baillardigeh.

Predégeu saïnt Iehan.

15. — Jézus e zou chomet é Nazareth betag en oëd a dregoñt vlé, hemb bout hanauet aveit er péh ma oé. Mès a pe dostañ en termén aveit hoñ d'hum ziskoein, donet e hrsas ur predégoùr aveit lakat er bobl ér stad de zigemér er Messi. Saïnt Iehan e oé er predégoùr-sé, rag a nehoñ-éañ é oé bet profésiet guéharal : « Hanen-é e gerhou é raug en Eutru Doué aveit gobér hent dehoñ. »

16. — Biúet en doé er saïnt betag nezé, é unañ-gér, én un dezerh; mès a pe oé arriù er hours de bredeg, éañ e zas ar vorden er Jourdén; hag éañ e laré : « Groeit pénijen : tostat e hra rañteleh en Eutru Doué. » — Rust e oé é vuhé kement èl é goñzeu; n'en doé ar é gein nameit ur vañtel rañ, ariet ar é dro get ur stag; ha ne zébré nameit karuéed-lan ha mél cherret ér hoèdeu.

17. — En dud e dolpé én dro dehoñ, a dost hag a bél : predég e

IV. — 15. Perag en dès predége saïnt Iehan !

16. Imen en doé éañ biúet, aveit gorloz er hours de bredeg ? — Penaus é oé éañ guskoù, ha get petra en hum vagé éañ ?

7. — Petra ebredégé saïnt Iehan ?

hré, badéein e hré, kredein e hré mem pedost é ma éañ é er Messi : « Pas ; emé-éañ, nen don ket mé er Messi. Deit on mé hembkin de blénat en hent dehoñ ; abrest é tei éañ eûé : é ma én hou mesk ! »

Badéant Jézus

18. — Neoah Jézus e chomé ataú é Nazareth ; ha labourat e hré ti é vam, èl ur mechérour disket mat ha sentus. — Mès, ur hueh, arlerh en devout achiuet é labourieu, chetu éañ e lausk er benigér én ou stal. Deit é aveit hoñ er hours de labourat bermen aveit é Dad péhani e zou én Éañ.

Oueit é kuit enta. Ha monét e hra tré betag en tachad ma oé S. Iehan é predég, ar vorden ur hoeh vrás.

Ino éañ e dosta d'er Badéour, é mesk er boblad tud c oé én dro dehoñ ; ha goulenn e hra er vadéant getoñ, èl er reral. Mès saïnt Iehan en diforhas aben, hag e laradehoñ : « D'ein-mé é kentoh bout badéet genoh-hui ! » — « Pas, e reskoñd Jézus ; lausket mé d'hobér rah er péh e zeli bout groeit. » Jézus e zichen enta ér hoeh, aveit reseù er vadéant ; hag a pe za ér mèz, en Éañ e zigor ; guélét e hré er

Badéant Jézus.

18. — Perag en dès vennel Jézus bout badéet ? (Kéz-d gout, Jézus n'en doé ket dober a vont badéet, rag ne oé ket er péh d'origine getoñ. Hag aven badéant Sant Iehan ne oé ket er sakreant a vadéant ; ur merch a oé hembleu é renner goñz penijen. — Penaus en Eutru Doué en doé can disi oell à mo Jézus é er Messi. — Perag saïnt Iehan e vé éañ hanuet er Badéour ? (Rag m'en des badéant Jézus.)

Spered-Santél é kiz ur glom a drest é ben ; hag ur voéh e lar a ziarhlue : « Hanen-é me Mab karet ; getoñ e més lakeit ol me leuiné. »

A houdéveh, sañt Iehan e laré : « Chetu en hanie horteh : hanen-é. »

Marú sañt Iehan.

19. — Sañt Iehan e bredég rust énep d'er baillardigeh, ha kaz é hré en dra-sé d'er ré e oé goal déchet. — Un dé ma oé chervad é ti er roué, ur verh iouañk en doé krollet dirag t'hoñ ; ha groeit hi doé kement a blijadur d'er roué, ma laras dehi goulén getoñ ne vern petra, nag é vehé bet en hanter ag é rañteleh.

Hi e houlenñas pen sañt Iehan. — Dibennein e hrér enta sañt Iehan, hag é tigasér é ben, ar ur plad, d'er grolleréz divergoñt.

V. — KOAREIS JÉZUS-KROUIST

Jézus e iunas deu-unigent dé, kent predeg en Avié. Ha goudé, en diaul e glaskas en tu, ter guéh lerh-oh-lerh, d'en tennein ér péhed.

20. — Kent monét de bredeg en Avié, Jézus e chomas deu-uinguent dé en ur léh distro, hemb dèbrein nag ivet. Mès, ér

Be sou hoah un aral ; hag hanen e vé hanuet sañt Iehan-en-Ariéleur, rag m'en dès skriüet en Avié. — Perag é vé guélet berpet sañt Iehan én illizieu, get un oénig ital-d-hon ? Rag, un dé, a pe huellas Jézus é tonét aben dehoñ, éan e laras : « Chetu oén en Eutru Doué. » Er giriou-sen é e vé hanet en overen, a né larér Agnus Dei. — Perag en doé éañi hanuet Jézus Oén en Eutru Doué ! Ni e larou en dra-sé deréhatoh, d'er ieu ag er suhun santel.

21. — Perag é keméré kaz mar-a-unan doh sañt Iehan ? — Piú en doé goulenet ma vehé bet lakeit sañt Iehan d'er marú ? Perag er roué en doé éañi reit hé goulén d'er grallérez ? — En hanie en dès toujet de hobér un dra fal, hag éañi e zou oblijet d'er gobér (k)

22. — Pégehet en dès padet koareis Jézus-Krouist ? — Penaus en dès éañi iunei ? — Petra e zeli gobér er grechénioñi én inour d'er hénjen-sé ? Ind e zeli gobér deu-unigent dé a goareis, bëb ple) — Perag en diaul en doé éan klasel en dro a Jézus, én dixerh ? — Petra e laras éañi de Jézus, ha petra e reskoñidas Jézus dehefi er huéh ketuñ ?

pen ag en amzér-sé, goudé en devout iunet ker rust, é tas hoañt dehoñ.

Satañ e spié doh t'hoñ, hag e glaské en tu a nehoñ a houdé guerso ; rag ne houié ket reih mar oé Doué pé pas ; éañi e dostañ enta aveit gout.

— « Mar dé hui é Mab Doué, emé-éañi, gourhemennet ma troei er méñ-men de vout bara. » — Jézus e reskoñidas : « Ne viúér ket hembkin get barra ; koñzeu Doué e zou rekis eué aveit biuéin. »

21. — Arlerh, en diaul e gemér Jézus, en doug betag er gér a Jérusalem, hager sau ar lein en templ. — « Mar dé hui é Mab Doué, emé-éañi, hum daulet a vamen d'er hias », ha n'hou pou ket droug-erbet, « rag Doué en dès reit kemen d'en Eled

de évéchein ar n'oh ; hag ind hou talhou itré ou divréh, get eun ne stokehé hou treid doh ur méñ benag. » — Jézus e reskoñidas : « Ne zeliér ket tañtein en Eutru Doué. »

22. — En diaul ne gol ket kaloi ; éañi e gas hoah Jézus getofi ar ur mañé ihuel ; éañi e zisko dehoñ ol er rañteleheu, hag e lar : « Me rei d'oh ol er treu-sé mar karet stouein

21. — Pebani é bet en eil tañtiasion ? — Petra é tantein Doué ? Tantloin Doué e zou vennein lakat en Eutru Doué de hobér ur mirakti, hemb dobér erbet.

22. — Petra é let en dizeri lantuisioñ ?

Jézus ha Satañ.

dirag on, aveit m'adorein. » — Jézus e reskoñdas : « Pelleit a zoh-ein, Satañ ; rag merchet-é ér lézen : « Un Doué hembkin e adorei ! »

Er goal-spered ne gavé krog erbet ar Jézus, kér en doé klah en tu a nehoñ, aveit gout piú e oé. Eañ e ias enta kuit, hag en Éled e dostas nezé én dro de Jézus.

oooooooooooo

VI. — APOSTOLED JÉZUS-KROUIST

Jézus en doé diforhet deuzek apostol, hag éañ ou goarnas ital-d-hoñ aveit ou diskein. Sañt Pièr e oé er hetañ a nehé.

23. — Épad tri blé en dès predéget Jézus en Aviel.

É mesk en dud a volañté vad e gavé ar é hent, éañ e ziforhas deuzek. Pesketarioñ e oent kazi ol, ha tud peur. Eañ e laras déhé : « Deit genein, emé-éañ ; me rei a hanoh pesketarioñ tud. » Éañ e hrs enta apostoled a nehé, hag ou goarnas getoñ aveit ou diskein.

Deuzek e oent : S. Pièr hag S. ANDRÉU é vrér ; S. JAK ha S. IEHAN en Aviéjour, hag e oé deu vrér eûé ; S. PHILIP ha S. BERTLAMI pé Beltram ; S. MAHEU ha S. THOMAS ; S. SIMON ; S. JUD hag é vrér S. JAK ; ha JUDAS.

24. — Pièr ne oé ket hanuet Pièr a getañ ; Simoñ e vezé grooit a nehoñ. Jézus-é en dès reit dehoñ en hanu a Biér, en hanu-sé e zou ur gir hag e senefi Mén.

Urhuéh, Jézus e houennas get a apostoled : « Piú e larér é on-mé ? » — « Lod e lar, emé-ind, é oh sañt Iehan deit indro de vout biú ; lod aral e lar é oh Éli, pé Jéremi, pé unañ benag ataú ag er brofeted. » — « Ha hui, e houlen Jézus, piú e gredet-hui é on-mé ? » — « Hui, e reskoñd aben sañt Pièr, (rag berpet é oé gérh

VI. — 23. — Pegehet amzér en dês predéget Jézus ?

Péh mochér e doé en apostoled ? — Petra e laras Jézus dehoñ getañ ? — Péh hanu en doé en deuzek apostol ?

24. — Péhani e oé er hetañ apostol ? — Petra e sefini en hanu en doé reit Jézus dehoñ

de reskoñd), hui e zou Jézus-Krouist, Mab Doué... » — « Ha té e lar Jézus dehoñ nezé, te zou-té Pièr ; te vou-té er méñ-foñdizioñ ag en Iliz ; ha berüikin en ihuern ne hellou donët de ben a nehi. Genis-té é vou alhuéieu er baraouiz. »

25. — Jézus e geméras soursi de ziskein mat é apostoled. Éañ e laré déhé : « En hani e goñzou mat a nehañ dirag en dud, me goñzou mat a nehoñ eûé dirag me Zad e zou én Éañ. »

« Mar da er bed hag hou tispriz, hou peét choñj é on-mé bet disprizet getoñ én hou raug. »

« Klasket e vou gobér poén d'oh ; mès n'hous peét ket eun ag er rée hra droug, d'er horv hembkin, ma ne hellant ket gobér goask erbet d'en inéañ ; ne zoujet ket ; é vein genoh. »

« En nemb e hré digemér mad t'oh, e vou grooit tehoñ el a p'en devehé men digeméret mé-mem.. »

26. — « Mès, e houennas en apostoled getoñ, penaus é teliambrni pédein ? »

« Chetu penaus ! » emé Jézus. Hag éan e ziskas dehé er Bater pen d'er ben : « Hun Tad péhani e zou én Éañ... etc.. »

Penaus sañt Pier en doé kavet en tu de ziskleriein é ma Jézus Mab Doué ? — Petra en doé reskoñdet Jézus de sañt Pier ?

Retra e senefi eñ gir Iniz ? (b) — Retra e senefi en alhudiat ag or baraouiz en dês reit Jézus de sañt Pier ? (c) — Laré-d, é ma bet lakeit sañt Pier de nouz mestri éñ Iliz ; ha n'en des nomeit er ré e vou getoñ en iliz e hellou disah er baraouiz..

25. — Péh arizeu en doé reit Jézus d'é apostoled ?

26. — Péh Patér en dês éañ disket déñ ?

VII. — MIRAKL ER GUIN, HA MIRAKL ER BARA

É Kana, Jézus en doé troeit en deur de vout guin; hanen é bet é getañ mirakl. — Ur huéh aral, Jézus en doé kresket pemb baraen, ha tennet bara erhoalh a nehé aveit magein open pemb mil a dud.

Mirakl er guin.

27. — Ardro er hours ketañ ma oé Jézus é predeg, be oé bet un éréden é Kana, tostik-tra de Nazareth. Jézus e oé kouvet d'er pred, hag é vam eué.

Tré ma oé en dud é predein, hum gavein e hrsas en ivaj de vout bér en ti; ne oé ket mui nameit deur de ivet. Er Huérhiéz e larnez d'hé mab : « En dud-men n'en dès chet mui guin ! » Hag hi e laré kement-sé dehoñ aveit m'en devehé groeit un draig benag aveit hé.

— « Goah arzé, emé Jézus : Nén dé ket hoah arriú er hours aveit on. » Mès ne vern : er Huerhiéz e lar alkent d'er servitroñ : « Groeit er péh e larou d'oh. »

Be oéino huéh loèr aveit lakat deur de holhein. — « Karget ind get deur sklér, » emé Jézus. Hag ind ou harg betag mé mant bar.

— « Bermen, e lar éañ hoah, tennet potéuadeu a nehé, ha kaset ind ar en daul. »

Kasein e hrér enta er guin neué ar en daul. Hag a p'en

VII. — 27. — Imen en dès groeit Jézus é getañ mirakl ? — Petra-é ur mirakl ? gobér. — Perag é hré Jézus-Krouis mirakleu ? (Aveit dishoein é oé Doué, hag aaveit gobér vad d'en dud.) — Più en doé goulennet é getañ mirakl get Jézus ? (Er Huérhiéz : hag hi-é berpet er huellañ avokadéz aveit en devout sekour' ger er Huerhiéz en doé aña lakeit d'er gobér.) — Pôh mirakl en doé groeit Jézus é Kana ? — A bera er mirakl-men e zou éañ ur merch ? (É Kana, Jézus en doé troeit en deur de vout guin ; ér sakemanl ag en Auter, éañ e dro er guin de vout é hoòd er d'iz.)

tañhoér, hemb gout a beññ é té, e vér souéhet : « Ché ! e larér, goarnet é bet en hani guellañ betag en achimañt ! »

Jézus en doé troeit en deur é guin : hag hanen-é er hetañ mirakl e oé bet guélet é hobér. Mès a vermen n'arsaou ket a hobér tréu burhudus.

Mirakl er guin, é Kana.

Mirakl er bara.

28. — Kement, a virakleu e hré Jézus, ma ridé en dud a vañ-denヌ ar é lerh.

Ur huéh ma oé ooit de zoarein én tuaral ag er mor, be oé pemb mil a dud doh er gortoz ar en aud, hemb koñz ag er mérhied nag er vulgalé.

28. — Perag en Apololed e oé poén én ou spered ur huéh, a balamor d'en dud e oé tolpet én dro de Jézus ? (Chueh e eent, nañ ou doé, noz e oé, pél e oent doh er gér.) — Penaus é oent-ind hoah bametoh, get er péh e laras Jézus dehét ? — Pége-ment a viúans e oé gété ? — Penaus en doé Jézus maget er bobl ? — Petra e

Jézus e bredégas dehé, ha ker bouffrus e oé doh er cheleu ma chomas er bobl getoñ betag kuh-héaul. Mès e huélét er gèh tud-sé, diviñet get en nañ, en apostoled e oé tregas ar ou fen. Añfin ind e lar de Jézus : « Mestr, devéhatat e hra; kaset en dud-men d'er gér, eit ma helleint kavèt un dra benag de zèbrein : noz-dal e vou tuchañt. »

Jézus e reskondas : « Ia ! er gèh tud ! truhé e mès doh-t-hé... »

Mirakl er bara.

Mar ou hasañ d'er gér, ind e chomou ar en hent, hag e variuou get en nañ. — Petra gobér enta? e laré en apostoled dré ou choñj. — « N'en devehé ket dobér en dud a vonèt kuit, emé Jézus, a pé garehoh-hui rein un dra benag dehé de zèbrein ! »

— « Ni ? emé-ind ; nen dès chet nitra genemb nameit pemb baraen ha deu besk : petra e spirou en dra-sen aveit kement a dud. Nag en hur behé aveit deu gañt dinéra vara, ne vehé ket hoah erhoal aveit rein un tamig de bep unañ. »

Chomas hoah arieh et goén ? — Petra e laré en dud a nehoñ én ur vonèt d'er gér ? — A beira er mirakl-men e zou éafur merch ? (Er mirakl-men e zou ur merch ag ar gommunion. Gellein e hrér kavet dr sahremant ag en Autér, hemeni a ostieu, él e sou rehuis aveit mageis treñañ u ol er Grechenian).

— « Hama ! groeit dehé azéein ar er bratel, » e lar Jézus. Nezé Jézus e gemér er pemb baraen hag er pesked. Ha goudé en devout ind beniget, éañ e hra un tam de beb unañ.

Kresket en doé en treu itré dehorn er Salvér.

Rah en dud e zébras ou goahl ; hag a pe oent bounéahet ol, Jézus e laras d'en apostoled : « Cherret bermen perhuéh-mat er péh e chom, eit ne iei ket nitra de gol. »

En apostoled e cherras deuzek panériad tameu, get er péh e oé chomet arlerh er goén.

Bamet e oé en dud ; ha peb-unañ elaré : « Hanen-é er Messi. »

VIII. — JÉZUS É MESK EN ARVORIZION

Regaset e oé bet Jézus ag é vro : éañ e zas nezé de chom devat en arvorizion ; ha gobér e hrsas mirakleu bras aveit hé. — Ur huéh, éañ e hra dehé dalhein pesked a leih ; ur huéh aral, é kreiz ur bouillard, éañ e zigas amzér gér : ur huéh aral hoah, éañ e ia én arben dehé, é kerhét diar en deur.

29. — Jézus ne oé ket bet digeméret é Nazareth, kerkious él ér hérieu aral.

Un dé, éañ e za de bredeg é mesk é vroïz, ha deviz e hra splan dehé é ma éañ é er Messi. Souéhet e oent, rag n'ou doé ket biskoah kleuet koñz él ma koñzé Jézus. — « Neoah, emé-ind, mab Jojob é hanen, mab Jojob er mechérour ! » Hag a nebedigeu ind e geméré kaz doh-t-hoñ : goab é oé geté ma vehé deit unañ hag e hanauent a vihanik, de vout sauet ihueloh aveit hé.

— « Allas ! e lar nezé Jézus, hañi ne zou profét én é vro. » Mès droug e oé bet geté kleuët er hoñzeu-sé ; ind er boutas ér méz ; ha monèt e hrsas ur vanden ar é lerh aveit er lahein.

VIII. — 29. — Parag en doé é vroïz koméret kaz doh Jézus ? — Petra e laras Jézus é huélét ne vezé ket chelust doh-t hoñ é Nazareth ?

30. — A dal nezé, Jézus e zas de chom, get é vam, devat en arvorizioñ; éañ e geméras é apostoled én ou mesk ; ha gobér e hras mirakleu bras aveit hé.

Jézus e bredeg d'en Arvorizioñ.

Mirakl er pesked.

31. — Un dé, é oé tolpet ur boblad tud ar en aud aveit che leuet Jézus. Sterd e oé dehé. Jézus e grapas enta é bag sañt Pièr aveit predeg ésoh dirag er bobl ; hag a p'en doé achiuéet predeg, éañ e lar de sañt Pièr : « Damb ér méz, ha larkoh ér mor, aveit pesketat. » Sañt Pièr e reskoñdas : « Mestr, emé-éañ, labouret hun nès a hed en noz, ha n'hun nès dalhet nitra. Neoah, mar dé hou volaûnté, é hañ de daulein me ruédeu hoah ur huéh. »

30. — D'imen e has éañ de chom arlerh ? Péh avafitaj en dès bet en arvorizioñ d'ou devout Jézus én ou mesk ?

31. — Penaus é ma bet groeit mirakl er pesked ? — Pégement a besked en doé dalhet en apostoled, é raug ma oé deit Jézus ér vag ? — Pégement ou dès ind dalhet getofi ? — Petra e laras Jézus arlerh de sañt Pièr

Eañ e daulas é ruédeu ; ha kentéh, donèt e hrsas kement a besked, én hé, ma roñgent idañ er sam. Rekis e oé bet donèt d'ou sekour get ur vag aral ; hag en niú vag, karget lañ, e oé bêh geté chom ar en deur.

É huélét un dra ker souéhus, sañt Pièr hum daulas ar é zeulin dirag Jézus : « Eutru, pelleit a zoh-ein, emé-éañ, rag nen don-mé nameit ur péhour ! »

— « N'hou peét ket eun, e lar Jézus dehoñ, ne vou ket mui pesked e zalhehet ; hou mechér a ver-men e vou derhel tud, » aveit hou has d'er baraiz.

Mirakl er pesked

Er bouillard.

32. — Ur huéh aral ma oé Jézus ar vor get é apostoled, ui gohad fal amzér e saúas én un taul : kornal e hré en aûel ; er mor e houenné ; strimpein e hré en deur adrest er vag ; ha Jézus e oé kousket !

33. — Penaus é ma arriú mirakl en tampest ? — Penaus é oé en amzér ? — Penaus é oé Jézus ? — Perag é hourdouzas Jézus get en apostoled ? — Perag né zelient ket kemér eun ? Rag ma oé Jézus gett ; hag en hani e sou get Jézus, ne hel ket goaï-arriú nitra getoñ. — Bag sañt Pièr a betra é oé hi ur merch (Bag sañt Pièr e oé ur merch ag en Iliz : liés é sau en aûel hag er mor én dro d'er vag ; liés é sau éùs bresel ha sajar énep d'en Iliz. — Seblant e od get Jézus bout kousket ha dichon, ér vag ; seblant e vé, mar a huéh, é lausk hoah Jézus en treu de vonet et ma harant ; mès n'en des chet nameit seblant. Bah e lausk en dud un nebed de zihuen ou unan, aveit guëlet pégement a galon ou dès ; mès a pe za bêh, Jézus e sau ; dan e dorinel en dud fal, hag e zigas er peah. Nag en dud nag en ihuern ne zei birüüklin de ben ag er Grecheneh, rag é ma Jézus genemb).

Skoñfein e hré en apostoled mui-oh-mui ; ne hellent ket mui harz ; ind en dihouesk enta get hér, hag e huch a bouéz ou fen : « É hamb de gol. »

Jézus e reskoñd : « A betra a huès-hui eun, tud a fé distér ! » Nezé éañ e saú, éañ e daul ur sel tro ha tro : ha taûein e bra kentéh en aúel hag er mor, hag ind e chom él a pe vé kérañ en amzér.

Er ré e oé getoñ e lar : « Piú enta é hanen, ma sent er mor nag en aúel doh-t-hoñ ? »

Jézus e gerh ar en deur.

33. — Un noz, é oé bag sañt Pièr ér mor : ha punein e hré en aúel, ken ne hellé ket er besketarioñ doarein é tu erbet ; seblañt e oé geté a vout kollet rah.

Mès, ardro goleu-dé, Jézus e ias én arben dehé, ha kerhét e hré diar en deur. En apostoled, a p'ou doé guélet unañ é tostat dehé diar er mor, e geméras skoñt : « Ur semail-é ! » emé-ind ; ha lorhet e oent.

Jézus e lar dehé : « N'hou peét ket eun ! mé-é. » — « Hama ! emé sañt Pièr, mar dé hui é, groeit ma hein devat oh, diar en deur. » — « Deit ! » e reskoñd Jézus.

Kentéh sañt Pièr e saillas ér méz ag er vag ; ha kerhét e hré, éañ elué, diar en deur. Mès en aúel e ié ataú ar griúat ; sañt Pièr e gemér éah ; ha sel mui ma kréné, sel mui é dreid e blañté doñoñ ér mor.

Éan e lausk un taul-kri : « Mestr, emé-éañ, sovet-mé ! » — Jézus e asten é zorn dehoñ, hag e lar : « O na péh un dén goan a Fé ; perag bout èl-sen én arvar ? »

Jézus e grap getoñ ér vag ; er mor e gèra aben ; hag ind e dosta hemb poén erbet d'en aud.

33. — Pegours en doé deit Jézus él ur semail de gavet en apostoled ar vor ? — Petra en doé groeit sant Pièr avoit monêt én arben de Jézus ? — Perag é hé éan doñih pé doñi a nebedigén én deur ? (Ra/ goannat e hré é gonsañs a nebedigén : en han e gredou son hag hemb arvar, hanet e hrei er péh e garou, et volanté Doué.)

Parabol er ruédeu.

34. — Pladjadur en doé en Arvorizion é kleuet Jézus ; hag ind e zé a vostad d'er cheleu. — Ur huéh, éañ e vennas diskoein dehé penaus é vou get er Grechénion ér bed-men hag ér bed aral.

— « Rañteleh en Eutru Doué, emé-éañ, — de faret-é, en Iliz — e zou hañval doh ur ruéd e daulér ér mor, hag eza a beb sort pesked abarh. A p'en dé lañ er ruéd, er besketarion en ten ér méz ; hag arlerh é hañt de azé ar en aud, aveit diforh er pesked : er ré vad e vé goarnet ha cherret é panérieu : er ré ne talv ket nitra e vé taulet.

Er memes tra e vou groeit d'en dud, én achimant ag er bed. Bremen é mant tolpet rah ar en doar, mad ha fal keij-meij ; mès, a pe zei er hours, en Éled e zichennou é mesk en dud, hag ind e hrei en disparti : ind e gemérou geté er ré vad, hag er ré fal e vou taulet én ihærn.

Enhoñt é vou dareu, hag é skrignou en dent. Mès nezé ne dalyou ket en devout ké : devéhat e vou.

IX. — JÉZUS E MESK EN DUD A ZIAR ER MÉZEU.

Liésañ Jézus é bredegé ar er mézeu ; ha mar a huéh éañ e laré ur parabol benag d'en dud, aveit rein dehé tréu spésoh de gomprén.

35. — Ér hornad bro ma oé Jézus, en doar e zou dru hag er labourizioñ e oé stang.

Jézus e ié taul ha taul ar er mézeu pé devat er Arvorizion :

34. — Petra en doé laret Jézus d'en Arvorizion a zivout er ruéd ? — Petra e seneli histoirer-men ?

IX. — 35. — Penaus é predégé Jézus aveit diskoein é konzé aberh Doué — Aveit kat en dud ds gomprén spésoh ? — Petra-é ur parabol ? (Ur parabol o. zou un histoir idan péhani é hès ur huivioñ kuhet).

hag éañ e goñzé d'en ol revé ou stad ha revé ou labourieu. Liés mem éañ e laré un histoér benag a zivout ou mechér, eit ma vehé bet ésoh dehé kompreñ ha derhel chonj.

Er houvi.

36. — Jézus e laras *parabol er houvi* aveit diskoein penaüs ni hun nès geu de zisprizein un dra, a pe vemb kouviet dehoñ dré en Eutru Doué. Rag en Eutru Doué nen dé ket deliour de hañi ; ha ma ne vennet ket donet devat hoñ, éañ e gouviou réral én hou léh

Un dén, emé-éañ, e hras ur pred én inour d'é vab neué-diméet; ha kouviet en doé hileh a dud. Neoah, de gours er véren, hañi ne dosté ; hag er mestr e gas ur servitour de larét é ma prest en treu.

Mès ol é kavant digaréieu : « Prenet e mès-mé un dachen, emé-unañ ; hag é ma red d'ein monèt d'hi guélèt. » — « Mé, e lar un aral, prenet e mès pemb kouplad éhén ; hag é hañi d'ou asé. » — En drivet e oé neué diméet; ha ne gav ket e vehé jaujabl dehoñ, emé-éañ, lemel a dal é voéz.

Er servitour e lar d'é vestr er péh en doé kleuet. — « Hama ! e reskoñd er mestr, kerhet béoñ é kér ; digaset genoh ne vern piú e gavehétar er marhaléh, peur ha maheignet.

Er servitour e las enta de gouviein en dud a ziari er marhaléh.

— « Mestr, e lar éañ hoah un nebed goudé, digaset é mès genein er ré e mès kavet ; ha be zou hoah léh doh taul. »

Er mestr e reskoñd : « Kerhet enta ér mez a gér ; klasket tud ar en henteu, ha lakeit ind de zonèt genoh a galoñ vad pé a rekin. Vennein e hrañ ma vou tud a leih ; ha me lar d'oh, hañi ag er ré e mès kouviet ketañ, ne dañhoei nitra ém zi. »

36. — Penaus-é ma parabol er *houvi*? — Petra e zou merchet dré er *parabol*? — Petra e zou hoah merchet abarh a zivout er Juifed? Jézus e broféséid, er Juifed ne vñhent ket bet er getañ Krechénioñ, deusto ma oent kouviet er rdetañ

En had.

37. — Koñzeu en Eutru Doué e bourgeois kalz pé bihañ é kaloneu en dud, revé ma koéhant én ur galloñ vad pé fal.

— Ul labourér, emé Jézus, a pe ia de hadein, lod ag é had e goéh ar en hent ; hag é mant dëbret kent pél gef er pichoned.

Lod e goéh é mesk er veiñ ; ha digoup e hrant ag en doar ; mès ne hellant ket gouriennein, ha séhein e hra er gelireñ mank a zoustér.

Lod e goéh é kreiz en drein ; er ré-men e huélér é vroudein, ha kreskein e hrant ; mès en drein e gresk ar un dro geté, hag émbèr é vent mouget.

Lod e goéh eûé én doar mad ; er ré-zé hembkin e za de ben ; ind e saú, ind e gresk, hag ind e zoug grañ.

Er hoñzeu e goéh a berh Doué é kaloñ mab-dén, e zou hañval doh en had e goéh a zorn en hadour : ne zougeint ket fréh ma ne goéhant ket én doar-mad, de laret é, én ur galloñ ou hemerou' a volanté vad.

Er fal lezeu.

38. — Jézus, un dé ma oé get en Arvorizion, en doé laret dehén *parabol er ruéd*, aveit diskoein penaüs en Eutru Doué e lauskou ol en dud, mad ha fal, keij-meij ar en doar betag en achimant ag er bed.

Un dé ma oé ar er mézeu, éañ e bredegas er memes tra d'er la-bourizioñ ; hag éañ e dennis eûé ur parabol ag ou mechér.

— Un dén, emé-éañ, en doé hadet grañ mad en é zoareu. Mès, tré ma oé kousket en dud, é tas unan, e daulas fal had é mesk er gunéh.

A p'en dé arriú er hours, en had e gelir hag e gresk ; mès, kentéh

37. — Penaus-é ma parabol en *had*? — É pót tachad é koéh er grañ e lér de ha-dein? — Doh petra é ma hañval en had e hadér? — Petra e zou merchet ér parabol, a zivout er stad é péhani é resouér koñzeu Doué?

38. — Laret parabol er *fal lezeu*. — Péh parabol aral e zou hañval doh honen?

— Péh lesoñ e zou idañ en histoérieu-sé?

ma saú en doézen, guélet e hrér é hès fal lezeu a leih, pen d'er ben én doareu.

Er serviterioñ e za de gavet er mestr, hag e lar dehoñ :

— « Mestr, n'en dé ket grañ mad hou poé hadet én hou park ? Perag enta é hès deit kement a fal lezeu abarh ?

— « Hal emé er mestr, en hani e zou éneb t'ein en dès ind hadet.

— « Hama ! em ind hi, mar karet, é hamb d'ou zennein.

— « Nempas ; get eun ma ne dennéhoh er gunéh geter fal lezeu. Lausket ind rah, é mé mant, betag en est. Nezé er véderioñ e cherrou er fal lezeu, ha fechennet e veint de vout losket. Arlerh ni e cherrou er grañ mad ér sulér.

En hani en dès un tamig komprénn én é spered, e gomprenu reih é vou dispartiet eûé en dud goudé er vuhé-men ; lod e vou sauté d'er baraouiz, lod aral e vou taulet de loskein én ihuern.

Er bugul mad.

39. — Be zou bugulioñ ha ne chomant get ou deved, nameit aveit gouini ou gopr; ind e dro kein dehé, aben a pe vé seblañt a zroug ; ind e déh par ma hellant, hag e lausk er blei de skrapein ou deved.

Be zou réral hag e za é kis bugulioñ, aveit lahein en deved hag ou has geté.

Be zou aïsin bugulioñ vad, ré hag e chom get ou deved dré garante : ind ou dihuennou doh er blei, nag é vehent én arvar a gol ou buhé geté.

— « Mé-é, emé Jézus, er bugul mad. Me hanaú men deved, ha men deved me hanaú, ha me rei mem buhé aveit hé... Me mès hoah deved aral ha n'en dint ket ér vandennad-men ; rekis-é d'ein ou digas devat er ré-men ; ha nezé ne vou mui ar en doar nameit ur vanden deved hag ur bugul hembkin. »

39. — Pétors bugulioñ e zou ? — Penquis é ma beñval Jézus, doh, ur bugul mad ? — Petz e hra er bugul mad, a plen deven kollet un davaden ? — Petz-é en tolpad deved, a goñz er parabol a neñé ? — Pérez en deved e chom hoah diañvén ? Pérez en deved juriel ?

Jézus e zou deit ar en doar aveit tolpein rah en dud idañ lézen Doué ; ha ne chuch ket é klah, duhont ha dumen, er ré fariet. — « Più a hanoh, e lar-éañ, hag en dès kañt devaden, mar da ha kol unañ benag, ne lauskou en nandek-ha-puar-uigent aral,

Er bugul mad.

aveit rideg arlerh en hani kollet. Ur huéh m'en dès hi kavet, éañ hi sam joéius ar é ziskoé, hag hi digas indro d'er hreuz. »

Jézus-é er bugul mad : é zeved e zou er grechénioñ ; en deved e chom hoah én diañvén, e zou en hugenauded, er schismatiked hag er bañañed ; en davaden fariet, e zou er péhour.

Er mab prodig.

40. — Un dén en doé deu bautr. Er iouañkañ a nehé e laras d'é dad : « Me zad, reit t'ein me lôd dañé. » Hag é dad e hras é lod dehoñ.

Idañ bér, er pautr iouañk e gemér é drew hag e ia kuit, ér méz a vro. Mès é hobér chervad ha get er baillardigeñ, ne oé ket bet pél é fondein é zañé.

Ardro er prañtad-sé, é koéhas ur gerteri vras ar er vro ; hag aveit harz doh en nañ, éañ hum hopras de hoarn er moh.

Ino, ken truhék e oé stad er hèh pautr, ma karzé mem débrein ag er boëd-moh ; mès hañi ne hré dehoñ de zèbrein.

Nezé é ta choñj dehoñ ag er gér « Nag a dud e zou é ti me zad, emé-éañ nag e zèbr ou go-

ah, tré ma on - mé a men é var- uéin get en nañ !... Me sauou a va- men, me ieï degavét me zad, ha me larou de- hoñ : Me zad, p'het e mès énep de Zoué hag énep t'oh!... »

Séuel e hras enta, ha monêt e hras trema er gér.

40. — Petra on doé goulennet er mab prodig get é dad ? — Petra-é bout prodig ? (Prodig e vé laret a unañ e zismañ é drew, hag e stréu é argant hemb doh'r na rezon). — De betra é oó troeit er mab prodig ? — L'êti mechér en doé éañ kavel ? — Petra e oé deit én é choñj, a zivout lí é dad ? — Peh digemér en doé groc'h é dad dehoñ ?

A ziabèl é dad en doé éañ hanauet é tonet ; ha rideg e hras én arben dehoñ. Deurennein e hré é zeulegad, é huélét er peur-kèh ; ha ne chuéhé ket doh er bréhatat hag é vokein dehoñ. — « Digaset fonabl, emé éañ, digaset de me mab é zillad kerañ ha gusket ind dehoñ. Lakeit bizeu ar é viz, ha boteu én é dreid ; lahet er lartañ lé e zou ér hreuz, aveit gobér bourrus ; rag kollet e oé me mab, ha chetu éañ kavet. »

Fest e hrér enta ; ha soñein e hra er soñerioñ a hed en dé. Ker bourus e oé bet er fest aveit digemér er mab prodig, ma oé bet mem droug-kaloñ get er brér e oé chomet ér gér.

Buhé er mab prodig e zou buhé mab-dén : hi e zisko péh maledeh en dès en Eutru Doué é kevér er bêherioñ, kenteh él ma karant monêt de govessat ou féhedeu.

En dén pinuik hag er peur.

41. — Be oé un dén pinuik, ha nen doé nameit brageriseu ar nehoñ pen d'er ben ; ha chervad e hré bamdé.

Be oé eué un dén peur, hanuet Lazar, astennet ital en nor, hag e oé goulieu pen d'er ben ar nehoñ. Éañ en devehé karzet torrein é nañ get er berhoñ-bar a goéhé idañ taul en hani pinuik ; mès hañi ne hré dehoñ. Ne dosté dehoñ nameit er châs ag en ti ; er ré men e zé de lipat é houlieu.

Meruel e hras añañ er hèh peur ; hag en Éled en dougas devat Abraham, én un tachad eurus.

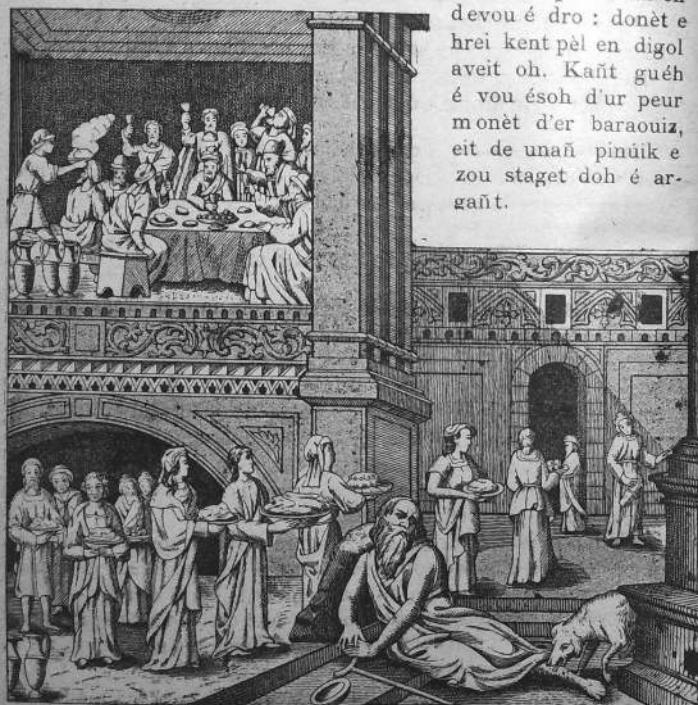
En dén pinuik e varuas eué ; hag en diaul en taulas én ihuern. A greiz en tañ e oé ino doh er loskein, éañ e saúas é zeulegad ; éañ e spurmañtas Abraham, ha Lazar getoñ itré é zivröh. — « Me zad Abraham, emé-éañ, hou peét truhé doh-ein ; digaset ahoel Lazar de soubein pen é viz én deur, ha de lakat un dapen de zivir ar me zéad, rag poéhein e hrañ én tañ-men. »

Abraham e reskoñd : « Hou peét choñj, e huès bet madeu ar

41. — Penaus é oé un dén pinuik ? — Penaus é oé er peur Lazar ? — Imen é ma oit en haul pinuik arlerh é vard ? — Imen é ma oit on hani peur ? — Petra e houllenné en hani pinuik én ihuern ? — Petra e oé bet res. oñdet dehoñ ? — De biú é ma ésañ monêt d'er baraouiz ?

en doar, ha Lazar n'en doé nameit drougeu aveit é lod. Chetu perag é ma éañ ér leuiné, hag é oh hui é poén : itré-z-oh ha ni, é hès kément a lédañded ma ne hellér ket darempred a va-men devat oh, nag a va-zé devat omb. »

Tud peur, keméret hou peurañted get pasiañted : peb unañ en devou é dro : donet e hrei kent pèl en digol aveit oh. Kañt guéh é vou ésoh d'ur peur monet d'er baraoiz, eit de unañ pinuik e zou staget doh é ar-gañt.

En dén pinuik hag er peur

X. — JÉZUS É HUELLAT D'ER RÉ KLAN
Jézus e ié a gér de gér : n'arsaué ket a bredeg, aveit disklein er bobl; n'arsaué ket eue a hobér mirakleu, aveit diskoein é ma Doué hag aveit gobér vad d'en dud.

42. — Jézus e ié a gér de gér ; mar chomé ar er blasen, en dud hum dolpé én dro dehoñ ; mar dé én un ti benag, ind e gargé ar é lerh ; mar hum denné ar er mézeu, ind e ridé d'er havet ar er mézeu. Klasket e oé get en ol, aveit kleuët en treu kér e laré, hag aveit goulen sekour getoñ. Tud maheignet, ré dal, ré bouar, ha ré mut, rah é vezé eseit dehé ; ne vern péh sort droug ou doé : de gement tu ma hé, ne hré nameit vad ; éañ e stréué é mesk en dud er huirioné hag er iehed. Mar kavéhôur hornad bro benag, hemb ne oé tud maheignet abarh, kér e oé gout en doé paset Jézus ino.

Meué尔 er hapitén.

43. — Un dé, ur hapitén soudard e laras de Jézus : « Me mès ém zi ur meué尔 hag e zou klañ ; truhék bras é ha getoñ. »

— « Hama, emé Jézus, me ieï ha me huellei dehoñ. »

Mès er hapitén e reskoñd : « O pas, Eutru ; ne véritañ ket ma

X. — 42. — E péh tachadeu é predégé Jé us ? — De biù e lire Jézus sekour.
43. — Petra en doé goulinnet er hapitén get Jézus ? — Perag ne fauté ket dehoñ ma vehé bel dait Jézus ón é di ? (thag ne verite ket kement-s-, amie-an, ha no ob ket d:bar naked)

Er hapitén.

tehêt ém zi ; mès laret ur gir hembkin, ha me servitour e vou quelleit dehoñ . Sellet-mé : me zou mestr ar soudarded : me lar de unañ monèt, hag éañ e ia ; donèt dré-men, hag éañ e za ; gobér en dra-men hag en dra, hag éañ e hra . »

D e laret-é : Hui-é er mestr a gement tra e zou, rag hui-é en Etru Doué : sentein e hrei enta doh hou poéh ne vern petra e zou, just èl ma sent er soudarded doh on-mé. Rag-sé, laret d'er hliniued monèt kuit, hag éañ e iei ; laret d'er iehed donèt indro, hag éañ e zei ; rag er mestr e zeli bout sentet.

Souhéth e oér é kleuët en dén-sé hag e oé neoah ur pañañ : « Ne mès chet hoah kavet, emé Jézus, ur Fé ker gredos èl hani en dén-men, mem é mesk er bobl a Israel. » Éañ e lar enta d'er hapitén : « Kerhet d'er gér; groeit e vou d'oh revé ma huès kredet. »

Hag ér momañd mem ma koñzé Jézus, meué er hapitén e oé deit de votut iah.

En dén maheignet.

44. — Un dé ma oé Jézus é predeg, karget e oé en ti a dré ; deit e oé mem Fariziéned ha doktoared, a gement tu, d'er cheleu ; ha tré ma oé konz, puar dén e glask en tu de dostat dehoñ get unañ klan astennet ar ur holhèd. Mès en ti e oé karget, ha sterd e oé en dud. Penaus gobér enta ?

Ind e grapar en duen, hag e hra un toul abarh ; ha, dré en toulisé, ind e zichen en dén maheignet, guélé ha rah, just ital treid Jézus.

Jézus, é huélét tud en doé kement a fé, e laras d'en hani klan : « Me mab, pardonet-é hou péhèdeu. »

Mès er Fariziéned, hag e oé berpet é spial doh Jézus, hag é klan ur goal dréch benag én hoñ, e chonjé : « Petra e lar éañ ? Blasfémiein e hra ; rag n'en dès nameit Doué hag e hel pardonein er péhèdeu ! »

44. — Penaus é oé bet digaset en dén maheignet ital Jézus ; — Pétra en doé laret Jézus dehoñ ? — Perag é oé souñhel er Fariziéned ? — Pétra e fauté enta da Jézus diskoein dré er mirakl-men ? — Fautein e hre dehoñ diskoein é ma Doué. Rag n'en dès nameit Doué hag e hel pardonein er péhèdeu ; hag é té neoah Jézus a laret penaus é hellé éañ ou pardonein cù?

Rézoñ ou doé : n'en des chet hañi aral, nameit Doué, hag e hel pardonein er péhèdeu ; mès just arhoal é ha Jézus de ziskoein é ma éan-é en Etru-Doué.

Jézus e hanaú chonjeu mab-dén, er chonjeu kuheant : gout e hré enta, reih ha spés, petra e chonjé en dud én dro dehoñ.

Éañ e houlen geté : « Petra e zou ésañ laret : pardonet-é hou péhèdeu ! pétremant : sauet ha herhet ? »

Er Fariziéned n'en doé ket nitra de reskoñd, hag ind e cherre ou bégueu. Na petra ou devéhé ind laret ? — Kér-é gout, er pardoñ ag er péhèdeu e zou guél de reseu ha diésoh de rein, aveit er iehed ag er horv.

Nezé, aveit diskoein é hellé pardonein er péhèdeu, kerklos èl ma hellé remèdein d'er horv, éañ ehras ur mirakl : « Sauet, émé-éañ d'en hani maheignet, kaset hou kuélé genoh, ha kerhet d'er gér. »

Kentéh en hani maheignet e saú dirag en ol : éañ e sam é huélét ar é ziscoé ; hag e ia d'er gér, én ur drugérékat Doué.

Er bobl e thomas bamet, hag en dud e laré : « Biskoah kement aral ! »

En dén maheignet.

Er pautr dal.

45. — Jézus e gavas ur pautr ar é hent, hag e oé gañet dal. Éañ e skop ar ur pinsad doar, e hra un tamig pri getoñ; éan e lak en dra-sé ar deulegad en hani dal, hag e lar dehoñ : « Kei bermein d'ou golhein. »

En dal e ia d'er poul, ha kentéh é zeulegad e zigor splan.

Er ré e hanaué er pautr-sé agent, e chomé bamet, hag ind e houllenné : « Mechal piú en dès reit er guéled d'is? » — « Jézus, emé-éañ, en dès groeit un tamig pri, ha frottet men deulegad getoñ; arlerh éañ en dès me haset d'ou golhein; me zou obeit, ha bermen me huél. »

Er Fariziéned ne garé ket Jézus, hag ind e demallé berpet dehoñ er péh e hré. Mar a unañ e laré : « En dén-sé nen da ket a berh Doué, p'en dé guir éañ e labour d'er sadorn », hag e zou ur gouil miret genemb-ni !

— « Mès neoah, e reskoñdé er réral, un dén hag e hra treu burhudus èl hanen, ne hel ket bout ur fal zén. »

Ha, chetu, saúein e hra bék itré-z-hé. Lod e lar añañ ne oé ket bet er pautr-hont, marsé, biskoah dal!... « Damb, emé-ind, de houlen get é dud. »

É dad hag é vam, get eun ma vehé bet groeit geu dehé, e glaskas digaréieu aveit reskoñd : « Hanen-é hun pautr, a dra sur, emé-ind; ha gañet-é dal èl ma oé tuchant; mès, aveit larèt t'oh penaùs é ma deit er guéled dehoñ, ne houiam ket. Aterset-éañ : oéd en dès de reskoñd. »

Er Fariziéned e houllenns enta getoñ hoah ur huél :

— « En dén-sen e zou ur péhour bras! »

Er pautr e reskoñd : « Mar dé péhour, mé ne houiañ ket. Un dra hembkin e houiañ ; dal e oen é raug, ha bermen me huél splan. »

— « Mès penaùs en dès éañ digoret hou teulegad ? »

45. — Péh sort tud e oé er Fariziéned? (Br Fariziéned e oé seblant geté bout tud nad, mès ne oé nameit er seblant geté). — Potra e zisko d'emb er mirakl-men? (Chetu petra e zisko : kér en dès Jézus gobér vad, be vou berpet ré ha ne redeint het rag w'en dès chet goahah dal, eit en hani ne vent ket guélet.)

— « Laret e mès t'oh. Pérag goulen diú huél er memès tra genein? Ha hui e garehé, hui eúé, bout ag é zisipled? »

Monét get Jézus ha sentjin doh t'hoñ! O pas, ne garehent ket. Ind hum dap nezé de douiet ha de larét malloñ d'er pautr.

— « Ur bam-é alkent, emé-éañ, ma ne houi ket doktored èl oh-hui a bebañ é hanen, — unañ hag en dès digoret men deulegad t'ein! Me gav genein-mé, pe nem dehé ket a berh Doué, ne helléhé ket digor deulegad un dal e zou gañet dal! »

Koñzeu er pautr e laké er Fariziéned é kounar mui-oh-mui; hag ind er bout ér méz ag en ti.

Un nebed goudé, Jézus er hav ar en hent, hag e houlen getoñ :

« Té e gred é Mab Doué? »

— « Piú-é éañ, Eutru, ma kredein én hoñ? »

— « Guélet e hès eañ, emé Jézus; éañ-é en hani e goñz doh-ous. »

Ha kentéh er pautr e stoui ar en doar, aveit adorein Jézus.

En dud lovr.

46. — Ur huél, Jézus e gavas tud lovr ar é hent; dek e oent, breiñ-teil er hig ar ou eskern.

Ne gredent ket tostat; mès ind e huché a ziahél : « Jézus, « hou peé truhé doh-emb » Jézus e laras dehé : « Kerhet « d'hum ziskoein d'er véléañ. » — Ha chetu, tré ma oent é vo-nèt, ind e za én un taul de vout iah.

Unañ a nehé, aben a pe sañt é ma guelleit dehoñ, e za indro; méléin e hra Jézus a galon vad; hag éañ hum daul ar en doar aveit en adorein.

Jézus e houlen getoñ : « Me gredé em boé dilovret dek? Imen e ma en nau aral? »

Ne oé deit nameit unañ de drugérékat Jézus; ha hoah hanen e oé un diañvénour, unañ ha ne hélié ket lézen Doué. —

46. — Péh sort kiliñued é bout lovr? — Perag é laré Jéras monét de gavet er véléañ? — (Aveit merchein d'er grec'hent, a pe vent ér stad a békéd, é telian monét de ziskoein ou intañ d'er békleg, mar karant bout pardonet get en Eutru Doué). — Petra e zisko d'emb miraki en dud lovr?

Erhoalh e vé kavet aveit goulen, mès kazimañt hañi n'en dèz choñj de larèt trugèré !

Kalz a vurhudeu aral en doé groeit Jézus-Krouist ; ne vehé ket achimañt a pe fautéh ou larèt rah : mès treu erhoal-é er mirakleu men, aveit diskoein Jézus e zou Doué, hag un Doué karantéos : « Deit d'em havèt, e laré-éañ de gement e oé poéniet a gorr p' a spered, ha hui e vou diboéniet. »

Er huéen meliget.

47. — Un dé, a vitin mat, é oé Jézus é teval de Jérusalem ; hag é galoiñ e houenné dèbrein : hoañt en doé. Éañ e huélas, a ziabèl, ur huéen-figéz e zisplégé hé deliaú glas adrest en hent. Jézus e dostas dehi aveit kemér ur figézen : alias ! seblañt vat e oé geti, ha dél erhoalh e oé ér huéen ; mès fréhen erbet ne oé abarh.

Ha Jézus e laras dehi : « Biskoah kin, hañi ne zébrou ag ou fréh. »

En trenoù vitin, ardro er mem kours, Jézus e dreménas dré er mem tachad, ital er huéen-figéz ; hag en apostoled e chomas bamet doh hi guélèt : « Mestr, emé sañt Pièr, chetu er huéen hou poé meliget ; deit-é de vot séh, ag er blein betag er hourien. »

Jézus n'en dèz chet groeit biskoah droug de hañi na de nitra, ar en doar, nameit ur huéh hembkin, d'ur huéen !

Mès er péh en dèz groeit d'er huéen-figéz e zisko reih erhoalh petra e hel gobér, ha petra e hrei, dé er jujemañt.

Er huéen-sé, rag n'hi doé douget fréhen erbet aveit Jézus, éañ en dèz hi meliget ; hag, a dal nezé, n'en dé bet mad nameit de hobér koëd-tañ.

Mab-dén, ma ne bra ket un dra benag a vad eué aveit Jézus, e vou meliget èl er huéen ; ha ne vou kavet mad, èl d'hi, nameit de vou taulet én tañ ag en ihuern.

Pét mirakl en dèz groeit Jézus ? — Pélu kofizieu e laré Jézus d'er ré poéniet ? — 47. — Jézus hag éañ en dèz groeit droug d'un dra benag ar en doar ? — Petra e huélas éañ ar er huéen-figéz ? — Petra e faute dehoñ kavet, ha ne gavas ket ? — Petra en dèz cañ laret d'er huéen-figéz ? — De bretar é ma troit er huéen meliget ? — A bretar er mirakl-men e zou ur merch aveit omb-ni ?

XI. — JÉZUS E GONVERTIS ER BÉHERION

É mesk er béherioñ en dèz Jézus koñvertiset, Mari-Madelén ha Zaché e zou ag er ré hanauetan.

48. — En dud hum dolpé a vostad én dro de Jézus, aveit cheleu, aveit guélèt, hag aveit bout guelleit. Mès kér en doé gobér vad, diéz e oé dehoñ ou lakat de gredein ha de viuein mat.

Mar a unañ neaoa e ziskoas dehoñ ur garañt hemb par : cheleuet histoér MARI-MADELÉN.

Mari-Madelén.

Un dé, Jézus e goénias éti Simoñ. En dén-men e oé pinuik hag abil, mès un tamig itré en neu a zivout er Fé : ne gredé ket hoah kalz. — Ha chetu, ur voéz a fal vuhé, disprizet get en ol, e za de gavet er Salvér ino.

Kléuet hi doé koñz a nehoñ ; hag hemb doujein hañi, hi e za én ti, betag en daul ; ne hra ket kaz a nitra ; ha rah en dud e sel doh-t-hi.

Hi e stoui ar hé deuhlin ital Jézus ; hi e vok d'é dreid, ha n'arsaúé ket ag ou glubein get en dareu e ridé ag hé deu'legad ; hag hi ou séhé get hé bléu.

Simoñ, én ur huélet kement-sé, e laré dré é choñj : « A pe vehe Jézus ur profet, èl ma larér, éañ e houiehé alkent piú-é er voéz-men : ur bêhourèz èl m'en dé honen ! »

Jézus e huél en doñ a beb kaloiñ, hag éañ e laras :

— « Simoñ, emé-éañ, pardonet e zou bet hileh a bêhedeu d'er voéz-men, a balamor d'er garañt vrás hi dèz diskoeit é kevér en Eutru Doué. »

XI. — 48. — Imen é oé deit Mari-Madelén de gavet er Salvér ? — Petra hi doé hi groeit aveit diskoein er goñtrision e oé en hi haloñ ? — Petra-é er goñtrision ? (k) — Pét sort goñtrision e zou ? (k) — Pét goñtrision en doé Mari-Madelén ? — Perag ? — Petra en doé laret Jézus du Vari-Madelén ? — Peutais lu doé hi dâhet doh hé ferm-vronaz ?

Nezé éaň e sel doh Mari-Madelén, hag e lar dehi : « Kerhet é peah ; hou Fé en dës hou salvet. »

A dal en dé-sé, Mari-Madelén en dës diskoeit de Jézus er vrasaň karañté ; hag héliet hi dës éaň pen d'er ben, betag er mañé Kalvar.

Er bêhouréz Mari-Madelén dirag Jézus.

Zaché.

49. — Ér gér a Jériko be oé un dén hanuet ZACHÉ ; dañé bras e bieué ; mès cherret en doé ind a glei hag a zéheu.

49. — Petra e oé Zaché ? — Enep de bêh gourhemen en doé éaň pêhet ? — Petra en doé éaň grooit aveit guélét Jézus ? — Perag é oé goal-goutafit en dud ? — Pe-naus en doé diskoeit Zaché er goñtrision e oé én é galou ? — De betra é ma oblijet et ré en dës grooit geu doh en nésafi ? (k) — De biú é ma red dakor ? (k).

Éaň e hoaňtas eüé guélét Jézus.

Un dé ma oé Jézus ar en dro, hag idaň arriué kér, Zaché e zas én arben dehoñ. Mès bihaň e oé en dén, ha bras e oé er bobl : bêh e oé getoň guélét adrest penneu ér réral ; ha guélét e venné neolah. Éaň e grap enta ar ur huéen.

Jézus e oé en hent dehoñ pasein ital ér huéen-sé. El ma treméne é kevér Zaché, éaň e saú é zeulegad, hag e lar : « Zaché, difréet dichen a va-zé, rag én hou ti é ma choñjet t'ein chom hinifù. »

Zaché e zichen enta, gerhaň ma 'hel ; ha bleuein e hra é galou get er leuiné en dës de zigemér Jézus én é di.

Mès en dud e gasé trouz : droug e oé geté, ha dijauj é kavent, guélét Jézus é ti ur péhour ! Zaché e lar nezé de Jézus : « Eutru, emé-eaň, me rei en hañter a men dañé d'er beurieriof ; ha mar e mès grooit geu doh unaň benag, m'en digollou pedér guéh ag ér péh en dës kollet genein. »

Koñvertisset e oé Zaché. Ha guit mat é laré Jézus d'en dud e oé tolpet én dro dehoñ : « Deit-é er Salvér ar en doar aveit sôl vein er péh e oé kollet. »

XII. — JÉZUS E REGAS ER GOAL-SPERED

Er goal-spered e za mar a hnáh de chom é korr mab-dén. Jézus e ziboénié en dud, a pe gavé unaň benag posédet get en diaul.

50. — Er goal-spered e glask en tu berpet de hobér droug. A pe ne barra ket en Eutru Doué doh-t-hoñ, éaň e daul kliñuédeu ar er horv, éaň e zoug en inéaň d'er péhed. Guéhavé mem éaň e za de chom é korr mab-dén.

Jézus e ziboénié en dud e oé idaň bili en diaul.

Petra e zisko d'emb histoér Mari-Madelén ha hani Zaché ? (Nen dës péhour arbet ha ne hel donet de vont ur sañt hag ur sañt bras, get volonté rad ha sekour Doué).

XII. — 50. — Péh hanú e rér liés d'en diaul ? (Hanuet e vê SATAN, LUCIFER, er GOAL-SPERED...) — Péh droug e hel en diaul gobér d'en inéaň ha d'er horv ? — Petra-é unaň posédet (Unaň posédet e zou unaň hag e za en diaul de chom diaou : en diaul e goñs dre-e veg).

En diaul hag er moh.

51. — Be oé unañ posédet ha ne lojé mui é ti erbet : ne oé ket a zalh dehoñ : a pe vezé staget, éañ e dorré é rañjenneu : dé ha noz, é vezé kleuet é húdal ardro er mañcieu, él ur loñ gouéu

Un dé ma huélas er Salvér é tostat dehoñ. éañ hum das de grial : « Jézus, Mab Doué, perag é tet hui de hobér poén d'emb, é raug er hours ? »

— « Péh hanú e hués-hui ? e houlen Jézus.

— « Ur vañden, » e reskondér dehoñ.

Ha guir mat é laré er goal-spered : (rag er goal-spered e goñzé dré veg er hèn déni). Tolpet e oent ur vañdennad diauled én é gorr. Hag eun ou doé ma vezé bet groeit dehé dichen én ihuern.

Be oé un tolpad moh ino, é voétat doh tor er mañé, ha tostik tra d'en mor.

— « Lausket ni ahoel, emé-ind, de vonèt de chom é korv er moh-sé. »

Jézus ou lauskas de vonèt. Hag ér sort tachad-sen é jaujé dehé chom berpet

Mès er moh, kentéh ma oé ooit en diauled én hé, e ridas a hèr d'er mor; ha bëet e oent bet rah.

En dén-hont, goudé ma oé diboéni, e chomé dous èl un oén; ha reih e oé é spered. Mès en dud ag er vro, a p'ou doé kleuet koñz é oé bet bëet ur vañdennad moh, e zas én arben de Jézus, aveit larét dehoñ monét kuit : eun ou doé ma vehé bet arriú kement aral get ou ré.

Guél é oé geté kol Jézus aveit kol ou moh.

51. — Petra en doé reskoñdet en diaul de Jézus ? — Imen en doé éañ gouennen monét ? — Petra en doé grosit er moh, a pe oé ooit en diaul én hé ? — Perag en dud ou doé ind laret de Jézus monét kuit ?

Péden er vam.

52. — Ur huéh é oé Jézus é bro er bañañed, hag ur voéz e zas d'er havouét.

Hé merh e oé posédet get en diaul, un diaul louz. — « Hou peët truhé doh on, emé hi, rag un dristé é guélet pégement é ma tregaset me merh get er goal-spered. »

Ouilein e hré er geh voéz, ha ne arsaúé ket a grial.

Jézus ne reskondas ket nitra dehi ; ne hré ket seblañt hembkin ag hi guélet.

Mès en apostoled e chuhé doh hi hleuet, hag ind e lar d'ou Mestr : « Reit hé goulén dehi, eit ne chomou ket de drouzal ar hun lerh. »

Jézus ne reskondé ket ataú nitra dehi. Nen dé ket aveit er bañañed é ma deit, emé-éañ, mès aveit er Juifed !

Neoah er gëh vam e zalhé mui-oh-mui ar nehoñ. Hi e goéh añañ ar benneu hé deulin, hag e lar : « Eutru, sekouret mé, sekouret mé ! »

Er huéh-men Jézus e reskond, mès é reskoñd e zou séh ha bér :

— « Ne vé ket reit, emé éañ, bara er vugalé d'er chás ! »

Er Juifed e oé bugalé en Eutru Doué ; hag akourset e oent de larzet « chás » d'er bañañed.

Ne oé ket bet droug erbet geti kleuet en hanú-sé. — « Guir é, emé-hi ; mès er chás bihañ e zébr alkent er brehonneu-bara e goéh idañ en daul. »

Sellet na gredusét ur vam !

Jézus ne hellas ket harz pelloh dob hé fédén : — « O moéz, emé éañ, hou Fé e zou bras ; hui hou pou er péh e houlenet : délivret é hou merh ag en diaul. »

Er vam e zistro d'er gér aben, hag hi e gav hé merh èl unañ kousket é peah : ooit e oé en diaul kuit.

52. — Penaus en doé ur vam gouennen sekour get Jézus aveit hé merh ? — Penaus é tellamb ni pédein ! (k) — Petra e remerket-hui muiast é péden er vam-sé ? — Perag en doé Jézus koñzet ker rust d'er voéz-sen ! — Perag é hra en histoër-men koñfortañs d'er mameu ? — Ne hanauet ket un palañ aral hoah e oï bet græus en é bojen ? (n° 43).

Jézus en doé groeit seblaïnt a vout rüst : mès éañ e hanaú kaloi ur vam, ha diskoein e fauté dehoñ penaüs é ma red pédein. Nitra ne hra mui'a goñfortaïns eit en histoér-men d'er mameu. Ur vam e za berpet de ben ag en devout get Jézus er péh e houlen, — a pe houlen salvedigeh hé bugalé, hag a pe zalh pél archoalh de houlen.

XIII. — JÉZUS E RÈSUSIT ER RÈ VARU.

Jézus e zou mestr ar er vuhé hag ar er marù : épäd ma oé ar en doar, éañ en dès résusitet merh Jaïr, mab un intaïnvéz, ha Lazar.

Er marù éañ-mem, kerkloüs èl en auët, er mor, er hlinüed hag en diaul, e zeli plégein de Jézus, aveit diskoein, reih ha splan, é ma Jézus er mestr ar gement tra e zou.

Merh Jaïr.

53. — Un dë, tré ma oé Jézus é predeg, unañ ag-en duchentil inouretañ, hanuet Jaïr, e dosta dehoñ, hag e lar :

— « Deit de me zi, emé-éañ ; me mès ur verhig ; deuzek vlé hi dës ; hag é ma idañ meruel. »

Kentéh Jézus e ia getoñ ; mès é raug ma oent arriú én ti, donèt e hra unañ én arben dehé ar en hent, hag éañ e lar de Jaïr : « Ne talv ket gobér diézemañt d'en eutru-men ; marù é hou merh. »

Mès Jézus, é kleuët er hoñzeu-sé, e lar d'er hèh tad' : « Nen dé ket hoah digours : kredet hembkin, hag hou merh e zei indro. »

XII. — 52. — Petra-é résusitein (Résusitein unañ benag, e zou rein buhé dë unañ marù, hag er lakat indro dë vout biú.) — Perag, en doé Jézus lakeit kement tra e zou dë sentein doh-t hoñ ?

53. — Petra e zislo d'emb é oé marù er verh iouafik ? — Penaüs hi dès-hi diskoëit é oé deit indro dë vout biú ?

Lañ e oé en ti a dud ; hag ouilein e hrent rah ; trouz ha safar e oé geté blaoeh.

— « Ne ouilet ket, emé Jézus ; er verh-men nen dé ket marù, kousket-é hembkin. » Hag en dud e ré goab a nehoñ ; rag ind é houié é oé marù.

Neoah Jézus e grog én hé dor : « Plah iouafik, e lar éañ dehi, sauet e va-sen. »

Kentéh inéañ er verh e za indro ; er verh e saú én hé saú ; hag aben hi hum dap de gerhet ha de zèbrein èl unañ iah.

Merh Jaïr.

Mab en intaïnvéz.

54. — Ur huéh aral, ital ur vorh hanuet Naim, tostik tra de Nazareth, Jézus e gav un interremañt ar é hent : ur pautr iouafik e oér é kas d'er véred, pautr un intaïnvéz, ha n'hi doé kin mab nameit hoñ. Ur bobl tud e hélié en interremañt.

Jézus en doé ur galof tinér ; añkin e hré dehoñ guëlèt er gëh intaïnvéz glaharet èl ma oé ; hag éañ e lar dehi : « Ne ouilet ket. »

Nezé éañ e dosta, hag e lak é zorn ar er leur. En dougerioñ e chom arrestet, ha Jézus e goñz doh en hani marù : « Dén iouafik, me lar d'oh, sauet a va-sen. »

Kentéh er pautr iouafik e saúas ar é azé, hag hum lakás de goñz ; ha Jézus en dakoras d'é vam.

55. — Petra e risko d'emb é oé marù pautr en intaïnvéz ? — Penaüs en dès éañ diskoeit é oé résusitet ?

Lazar

55. — Béthani e oé ur gérig, un tri hart lén benag a zoh Jérusalem : ino é chomé LAZAR get é ziú hoér, MARTH ha MARI.

Ur huéh, èl ma oé Jésus ér pen aral ag er vro, donèt e hrsas kemen d'hoñ é oé klan Lazar. Jésus e garé bras Lazar. Neoah en doéré-sen ne ziskoé ket gobér aïkin erbet dehoñ :

— « N'en dé ket aveit meruel é ma klan, emé Jésus, mès aveit gobér inour de Zoué. »

Deu zé arlerh, éañ e lar alkent d'é apostsled : « Damb aben de Jérusalem. »

A pe oent idañ arriú ino, Marth e ridas én arben de Jésus : allas ! marú e oé Lazar a houdé puar dé kent !

— « Eutru, emé-hi, a pe véhoh bet amen, ne vehé ket bet marú mem brér. »

— « Marth, e lar Jésus dehi, hou prér e zei indro de vout biú. »

— « Ia, e reskoñd-hi, me houi erhoahl : en devéhañ dé ag er bed ! »

— « Me zou mé er vuhé, emé Jésus ; en nemb e gred én añ, nag é vehé marú, éañ e viou. Ha hui e gred en dra-sé ? »

— « Me gred, e lar hi ; me gred é ma hui-é Mab Doué ha Salvér er bed. »

Mari e oé chomet én ti, get ou amizioñ. Marth e laras dehi : « Arriú-é er mestr ; é ma doh hou kortoz. »

Kentéh Mari e saú : er vañdennad tud e oé ino e ia ar hé lerh ; hag hi e laras de Jésus én ur ouilein :

55. — Imen é chomé Lazar ? — Peh hanú en doé é ziú hoér ? — Perag n'en doé ket Jésus grooit kaz erbet, a getañ, a p'en doé kleuet koñ é oé klan Lazar ? — Penaus en dós kliñued Lazar grooit inour de Zoué ? (Rag éañ en des reit en tu de Jésus de hobér er mirakl brasauñ, itai er gér-vam ag er vre, ha divag e dud abilañ). — Peira en doé laret Marth de Jésus ? — Peira en dós ébñ reskondet dehi ? — Peira en doé laret Mari de Jésus ? — A houdé pegouré oé marú Lazar ? — Peira e ziskoé reih é oé marú Lazar ? — En tri e zou bet résusitet, é pôti siad e oent-ind, a p'en doé ind kavel Jésus ? (Unañ a néh e oé hoahl inuen ; é te a veruel. En ariel e oér dud en interret. En drivet e oe interret, ha blazein e hré déja.) — Doh piú Jésus en dós bet éañ trubé, aveit résusitein en tri-sé ? (Doh tad er verh iouñk ; doh mam er paustr iouñk ; doh hoarézed Lazar.)

— « A pe véhoh bet amen, ne vehé ket bet marú mem brér. »

Guélét Mari-Madelén é ouilein, ha rah en dud aral geti, e oé bet un tarh kalof aveit Jésus : tapennein e hré en dar ag é zeulegad ; hag er Juifed e laré : « Sellet enta penaus en er haré ! »

Jésus e lar : « Lamet er méñ a ziar er bé. »

— « Mès, Eutru, emé Marth dehoñ, falvazein e hra ; be zou puar dé m'en dé marú ! »

— « Ne mès chet laret t'oh, e reskoñt-éañ, é huélehét gloér en Eutru Doué, mar karet kredein ! »

Jésus e venné ma vehé bet dizoleit er bé, aveit m'en devehé guélet reih ol en dud, é oé déjà Lazar hantér-vrein.

Ind e lam er méñ enta ; nezé Jésus e saú é zeulegad tremen en Éañ, hag éañ e lar a voéh ihuel : « Lazar, deit ér méz ! »

Ha kentéh Lazar e za ér méz, groñet ha liénet, èl ma oé bet lakeit ér bé.

— « Diariet-éañ bermen, emé Jésus, aveit ma hellou kerhét. »

Un héradiq arlerh, Lazar e goénias get Jésus.

56. — Un dra ker souéhus e hrsas gobér choñjeu de hileh a dud. Èr gér a Jérusalem, ne oé ket kin koñ nameit ag er Messi ; hag, a dra sur, diés e oé dishanauein Jésus, arlerh ur mirakl èl hanan.

Stañg e oé en dud e gredé én hoñ. Hag er Farisiéned e laré : « Mar lauskamb en treu de vonet èl ma hant, ol er bobl e gredou é Jésus hag e saou a du getoñ ! » Klaskein e hrent enta berpet, a houdé en dé-sen, en tu de lakat Jésus d'er marú.

16. — Peh choñjeu en doé grooit en dud arlerh ma oé bet résusitet Lazar ? — Peh choñjeu en doé grooit er Farisiéned ?

Lazar e za ér méz ag er bé.

Jézus

En amzér ma oé én é Bassion.

57. — A pe vár karañtéus èl ma oé Jézus, ne zeliehér ket, hañval e vehé, en devout énèberioñ. Mès Jézus, kér en doé gobér vad, ne gavé ket en tu de blijein d'en ol.

Kaz e oé get er Fariziéned ma oé ker spés é zeulegad aveit guélét ou zroieu-kam, ha ma oé ken hardéh é barlañd aveit dizolein ou goal dècheu. Ne houient ket mui penaüs harz doh er hoñzeu e laré, ha doh er mirakleu e hré. Chetu perag, aveit donèt de ben a nehoñ, ind e glaskas en tu d'er lahein.

Mès er péh e glaské er Fariziéned gobér de Jézus, Jézus e oé choñjet eué getoñ er gobér : rag aveit meruel é ma deit ar en doar.

Lamet en doé, get kalz a dud, drougeu er horv ha ré en inéañ ; pelleit en doé, liés a huéh, er goal-spered hag er marú. Mès bermen, — goudé en devout diskoeit é ma, a pe gar, mestr ar en ol drougeu. — é ha d'ou lauskein ral de zonèt ar é dro, ha de hoaskein ar nehoñ-éañ. Hag èl sé Jézus, aveit diboéniein mab dén, e añdrou ol er péh e, oé deliet de vab-dén añdur abalamor d'é böhedeu.

XIV. — TRANSFIGURASION JÉZUS-KROUST.

Ur huéh, Jézus en doé kaset tri apostol getoñ ar er mañé Thabor, hag ino éañ hum ziskoas deh ligernus él ma vér ér baraouiz.

58. — A houdé tri blé pédost, Jézus e bredégé en Aviel ; stréuein e hré mirakleu hemb arsaú, dré ol er vro. Hag alkent é oé goan ataú er greden é kaloñ en apostoled : ne gromprent ket hoah reih petra e fallé dehoñ gobér. Ha neoah tostat e hra kóurs er Bassioñ !

Mal bras é enta rein déhé ur Fé gredus ha son, aveit ne hoan-né ket er Fé én ou haloñ a pe vou anjuliet ha lahet ou Mestr.

59. — Un dé, Jézus e gemér sañt Piér, sañt Jak ha sañt Iehan ; hag éañ ou has getoñ ar er mañé Thabor, aveit dis koein déhé, reih ha splan, nen dé ket éañ un dén èl er réral, mès é ma éañ é en Eutru Doué ; ha rag-sé ne zelieint ket biskoah, ne vern petra e huéleint devéhatoh, kol koñfiañs én hoñ.

Ino ind er guél é chañjein én un taul : é fas e za de vout liger-nus él en héaul, hag é huskemañt e zou guen èl en erh. É natur a Zoué e oé kuhet agent idañ é natur a zén ; ha, de huélet, hañval e oé doh en dud aral ; més hiniú deit é é gory de vout skler ; ha luéhein e hra én hoñ splandér en Eutru Doué, just èl ma splan ur pen goleu, ardrañ ur huiren, a pe vé dizoleit én un taul.

En dro de Jézus, en apostoled e huélas Mois hag Éli é teviz getoñ ; ha koñz e hrent a zivout er marú e ié Jézus de añdur,

XIV. — 58. — Perag Jézus en dës éañ diskoeit d'é apostoled en dra souëbas e vé henuet transfigurasioun ?
59. — Imen é ma bet groeit en transfigurasioun ! — Più en doé Jézus kaset getoñ ar er mañé ? — Più e oé én dro de Jézus, durant en transfigurasioun ? — A istra é koñzent-ind getoñ ? — Petra e laras sañt Piér ? — Petra e laras en Tad Èternol, a lein en Eañ ? — Pegours en doé-éañ déjà laret er memb koñzou ! — Petra e senefi er hoñzeu-sé ? (Ind e senefi Jézus e rou mab en tad èternol, ha Doué kerhlonz èl d' dañ).

idan bér. Sant Piér e lar dehoñ : « Mestr, bourrabl-é chom amen ; mad e vehé gobér tér kobañ, unañ doh-hui, unañ de Voïs, hag un aral de Eli. »

Ne oé ket hoah ollig achiú a goñz, ha chetu ur gogusen ligernus.

Jézus, ar er mañé Thabor, e zisko é ma Doué.

hum stréas én dro dehé; groñet e oent geti a sklerdér. Nezé ind e gleu, a greiz er gogusen, ur voéh é larét: « Hanen-é me Mab karet ; getoñ é ma ol me flijadur ; cheleuet-éañ. »

Er hoñzeu-sen e oé bet déja kleué, dé badéent Jézus, ital er Jourdén. Skoñtein e hras en apostoled, é kleué er voéh-sé, hag

iade goéhas doh en doar. Més Jézus e dosta dehé nezen : « Sauet, emé-éaü, n'hou peét ket eun a nitra. » Ind e saú ou fen, ha ne builant mui dén erbet én dro dehé, nameit Jézus é unaï-gér.

En dra souéhus-sen e vé laret a nehoň *Transfigurasiōn* Jézus-Krouist.

60. — Un nebed goudé, Jézus e laras d'é apostoled : Damb ber-men de Jérusalem ; arriué en termén ma vou guélet er péh en dés profésiet er brolétéed. Mé e lar d'oh : « Lakeit e vou er Salvér itré dehorn en dud, hag ind er skléijou d'er mará ; més, tri dé arlerh, éaan e résusitou a varú de viú. »

XV. — SUL ER LORÈ

Kent meruelé Jérusalem èl un torfétour, Jézus en dès vennet donèt abarh èl ur roué. — Azéet e oé ar un hébél, hag ur boblad tud e gañé én dro dehoñ.

61. — Ardro gouilieu Pask, é oé deliet de Jézus añdur é Bassiōñ.

Béb plé, de Bask, er Juifed e lahé un oén, a houdé ma oent bet tenpet a zañ sujité en Éjipt. — Er blé-men, ind e lahou Jézus ; ha Jézus, aveit tennein er bobl a zañ sujité en ihuern, e chomou geté, èl un oén, de vont lakeit d'er marú.

62. — Neoah, kent hum lauskein de vout lahet el un torte-

60. — Petra en doé laret Jézus d'en apostoled, un nebed goudé !
XV. — 61. — Penaus é vezé groot er Pask, revé lézen Mois ? (p. 32). — Perag e
vezé groot Pask er Juifed ? — Penaus é oé Pask er Juifed un merch a Bask Jézus-
Krouist ? — Piú en doé laret ketati : Jézus e zou oen en Butru Doué ? (p. 91).
62. — Petra en des vennet Jézus gobér er gér a Jérusalem, kent bout lakeit d'en
marú ? — Perag ? (Aretz diskoin réthi : ma tañá e er Mestr ; ne vou lakeit d'en
marú nameit a pi garou, hac er mod ma fautou dehoin). — Penaus en des éan-
dichennet é kér ? (Ar géin un hébél-azén. En azén e zou sur loñ istinet bras de
bro er sai-héaul : er rouauté ag er vro-sen e valé liés ar gein en azén). — Pétar
digemér en dès groot er hobl de Jézus ? — Petra e gañent-ud dehoin ? — Petra e vó
groot hoah bermen, sul er lord, én inour d'en dra-sé ? (Dougen e hrér bareu
lord, er préhension).

Petra é mallé er Fariziéned de Jézus? — Petra e reskoñdas Jézus dehé?

tour, ér gér a Jérusalem, Jézus e vennas donét abarh, èl ma ta ur roué ér gér-vam ag é rañteleh.

En déieu kent, é oé tostik tra de Jérusalem, é ti Lazar. — Éañ e laras d'en apostoled : « Kerhet, deu a hanoh, betag er gér e

Jézus e venn donét é Jérusalem él ur roué.

zou azé én hou kevér ; hui e gavou un azennéz hag hé hébél ital d'hi. Distaget-ind ; ha mar goulennér genoh perag, hui e larou : « Rag er Mestr en dès dobér a nehé. »

En apostoled e ia de glah en neu loñ aben, hag ou digas geté ; ind e zisplég ou mañtelleu ar en hébél ; ha Jézus, aveit dichen é kér, e azé ar nehoñ.

Kentéh ma kleuér larèt é ma Jézus é tonèt de Jérusalem, é ridér a vañden, èl én arben d'er Messi, ha gobér e hrér dehoñ an digemér hemb par.

Lod e asten ou dillad ar en doar, lod aral e droh bareu e zoh er gué, hag ou stréu hed ha hed d'en hent. Kerhét e hrent ar un dro getoñ, bareu glas geté én ou dehorn ; hag ind e gañé rah, tud vras ha bugalé : « Hosanna ! revou béniget en hani e za a berh en Eutru Doué ». —

Deite oé Fariziéned eúé é mesk er bobl : mès poén e hré dehé guélet ha kleuët en inourieu e oé groeit de Jézus ; hag ind e laré dehoñ : « Mestr, emé-ind, groeit d'en dud-sé tauein. » — « Mar tauant, emé Jézus, er vén e goñzou hoah kréuch aveit hé. »

En dé arlerh, er vugalégeu e gañé hoah én tampl, a boéz ou fen : « Hosanna d'er Salvé ! » ha ne oé ket meianñ d'ou lakan de cherrein ou bégeu.

63. — Er Fariziéned e laré enta en eil d'égile : « N'hellehemb ket donét de ben a nehoñ ! » Hag ind e glaské en tu d'er lahein. Més ae gredent ket er gobér, rag eun ou doué ag er bobl.

Ha chetu, tré ma oent é teviz itré-z-hé, Judas, unañ ag en deuzek apostol, e za d'ou havét, hag e lar dehé : « Petra e réhoh-hui d'ein, ha m'er lakei itré hou tehorn ? »

Né oé ket hañi a nehé én ingortoz ag un taul-chañs ker bras ; skrignein e hrant get er blijadur ou dès ; hag ind e genig dehoñ tregoint péh argañt.

Chetu groeit er marhad meliget : guerhet-é Salvér er bed !

XVI. — ER IEU HAMBLID.

Er ieu hamblid, Jézus en doé reit ou Fask d'en apostoled, get un oénig, revé lézen Mois. — Mès arlerh, éañ e hrs dehé Pask er grechénioñ, get et sakremantañ ag en autér. Goudé er goén, Jézus e ias de bédéin ér jardrin Olived ; mès Judas en doé éañ dizoleit.

63. — Petra e glaské en Fariziéned ? — Più en doé deit de-huerhein Jézus dehè ? — L'égement e ma bet éañ guerhet ? — Più e zou bet guerhet dré é vrider guéharat r. (p. 25).

Er Juifed er skleijas de di Kaïf: hag ino é ma bet koñdañet d'er marú.

64.— D'er ieu, é oé deliet, er blé-sen, dèbrein en oén a Baskrevé lézen Moïs.

— « Hireh bras em boé, emé Jézus, de hobér er Pask-men genoh. »

Jézus e hra Pask er Juifed d'en deuzek apostol.

Saïnt Pièr ha saïnt Iehan e ias enta é kér, a pe oé deit er hours ; ind e brénas un oén-blé, unañik guen-kan, hag ind e gampennas,

Jézus e hra ou Fask d'en apostoled.

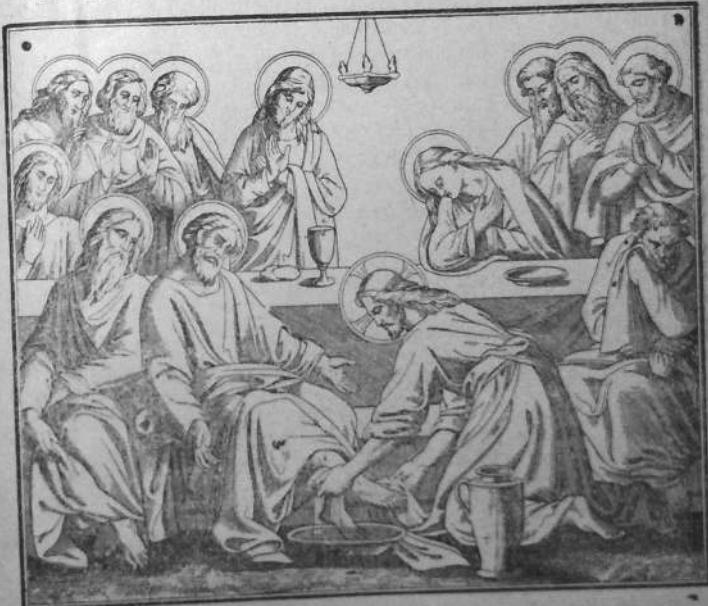
én ur gambr fournis, rab er péh e oé rekis aveit gobér er Pask.
Ar dro en noz, Jézus hag é apostoled e oé azéet én dro d'en

XVI. — Laret, é bér gireiu, petra en do : grooit Jézus, er leu hamblid, — ha petra e leu bat grooit dehoñ. — 64. Petra e senesi er gir Gamblid ? (Bask e senesi « Kambr er lid », de laret-d, er gambr e od bet grooit én hi er lid (de laret-d) en ofs ketas, aveit er sakrémañt ag en autér). — Imen en des grooit Jézus Pask er Juifed ? — Penaus en des cañ diskocet é hanaué, reih mat, kamdroieu Judas ?

daul ; hag, e pe oent é tèbrein, éañ e laras dehé : « Unañ a hanoh em guerhou ! »

Er hoñzeu-sen e hra dehé añkin bras, hag ind e chom bamet. Peb unañ e houllenné gétoñ : « Mestr, ha mé e vou en treitour ? »

— « En hani e lak é zorn ér plad ar un dro genein, emé-éañ, haneh-é !... Guèl e vehé dehoñ ma ne vehé ket biskoah deit ar en doar ! »

Jézus e holh ou zreid d'en apostoled.

65. — Arlerh m'en dé dèbret en oén-Pask, Jézus e saú a zoh taul, e gemér un dañter lién, haz e za, get ur belig-deur, deholhein treid en apostoled.

Eañ e dosta enta de sañt Pièr. Mès hanen ne hellé ket lakat én é choñj en devehé Jézus golhet é dreid dehoñ.

— « Hui, emé-éañ, hui e holhehé me zreid-mé? »

— « Ne gomprénet ket er péh e iañ de hobér, e lar Jézus ; hui e gomprénu devéhatoh. »

— Biskoah, emé sant Pièr, biskoah ne holhehét me zreid t'ein. »

— « Hamá, e lar Jézus dehoñ, ma ne holhañ ket hou treid t'oh, ne vehét ket lodek genein ér barauoiz. »

— « Mar dé èl-sen é, e reskoñd sañt Pièr, golhet me zreid, ha golhet eúé men dehorn, ha me fen ha rah. »

Jézus e holhas enta treid é apostoled ; hag, én ur achiú, éañ e laras : « Bermen é oh pur ; mès allas ! n'en doh ket ol neoch. »

Ataú é oé é choñj get Judas !

Jézus e ra Pask er grechénioñ d'en apostoled.

66. — Goudé ma en dës golhet treid en apostoled, Jézus e zañdro doh taul : bermen é rei Jézus-Krouist d'en dud er brasañ merch a garañté e zou bet guélet biskoah.

Eañ e gemér bara, er bénig, en tor a dameu ; hag e ra peb unañ é dam d'en apostoled, én ur larét dehé : « Keméret ha dëbret : en dra-men e zou me hovr. »

Arlerh eañ e gemér guin én ur halis, er bénig, èl m'en doé béniget er bara, hag e ra dehé de ivet : « Ivet ol, emé-éañ ; en dra-men e zou men goèd, er goèd ag en aliañs neué e hrañ genoh ; chuilhet e vou aveit oh hag aveit hileh a dud, eit ma vou pardonet er pêhedeu. »

65. — Petra en doé groeit Jézus, goudé er goén ? — Più ne fuité ket dehoñ ma vehé ket golhet é dreid ? — Aveit petra Jézus en doé golhet treid é apostoled ? (Jézus e holhas treid é apostoled, kent rein dehé er gommuniõ, aveit diskzein ne zeliez ket tostat d'er sakremant ag en autér, kent en devout netteit er goustañs.)

66. — Penaus en doé groeit Jézus, aveit rein ou Fask d'en apostoled, revé er lózen neué ? — Laret er péh e huésdisket é Hatochim, aixivot er Sakremant ag en autér ? (k) — Perag en doué Jézus instituet er sakremant ag en autér ? — Penaus é kavas eañ en tu de chom genemb betag en achimant ag er bed ? (Eañ e hrsas d'en apostoled, ha d'er véléan aral ar ou lerh, er boucoer de lakat Jézus de vont biú ar en autér, ne vern pegour ha ne vern imen, get er mem girieu en doé eañ laret, er ieu hamblid).

Dré ur goñz kembkin, é oé deit er bara hag er guin de vont korr ha goed hun Salvér Jézus-Krouist.

Er péh en doé groeit Jézus, éañ e hrsas pouvoér d'en apostoled d'er gobér èl-d-hoñ, ha d'er véléañ aral ar ou lerh, betag en achimañt ag er bed. — Eañ e gar mab-dén kement, ma en des fautet dehoñ chom genemb, kéhet ma vou tud ar en doar.

Ha chetu petra-é er sakremant ag en autér.

Judas e oé deit en diaul é galon ; monét e hrsas enta nezé de achiú é varbad ha de hobér é dreisoni.

67. — Mès Jézus e zalhé ataú de rein avizeu mad d'en apostoled, ha sel mui ma tosté cours é Bassioñ, sel mui é oé tinér ha karañtus é goñzeu.

— « Mem bugalégeu, emé-éañ, ne mès mui nameit un nebed amzér de chom genoh. »

— « Imen é heét hui ? », e lar sañt Pièr.

— « Èr léh ma hañ, hui ne hellet ket hoah donèt ; hui e zei devéhatoh. »

— « Perag ne hellamb ket monét a hiniú ? Prest on mé de veruel aveit oh. »

— « Ol é vehét dispartiet hinoah ; ha hui men dilauskou rah ! »

— « Nag en hou lauskehé ol er réral, mé n'hou tilauskein ket. »

— « Kéh Pièr, e lar Jézus dehoñ, é raug m'en devou kañet diú huéh er hog, en noz-men, hui hou pou men dishanauet téguéh. »

Sañt Pièr e oé gredusoh é galon eit é volañté.

67. — Lénet, én achimañt ag en Histoér Sañtdi, petra-é er sakremant ag en aliañs neué ?

Petra en doé profesié Jézus de sañt Pièr, durañt é Bassion ?

Jézus ér jardrin Olived.

68. — Jézus hum denné liés, arlerh é goën, én ur liorh distro, ér méz a gér; hag éañ e chomé ino de bédien a hed en noz : en tachad-sé e vé hanuet er jardrin Olived.

Judas e hanaué mat en tachad-sé.

D'er ieu de noz, Jézus e geméras getoñ tri apostol hembkin ér jardrin : sañt Pièr, san Iehan, sañt Jak, en trie oé bet hoah getoñ ar er mañé Thabor. En ré aral e oé chomet ital en nor.

Glahar ha melkonie oé én é goñzeu; hag éañ e lar dehé : « Añkin er marú e zou ém haloñ ; gorteit amen ha chomet dihouesk genein. »

Nezen éañ e bella a zoh-t-hé, kéhet èl un taul-méñ ; koéh e hra ar é zeulin, hag é fas e blég betag en doar : « Me Zad, emé-éañ, distroeit er gohad-men a hanañ ; ha neoah, hou volañté revou groeit ! »

« Dobér en doé a goñfortañs, hag éañ e za devat é apostoled ; mès kousket e oeñt ou zri. »

— « Pièr, emé-éañ, n'hellet ket chom dihun, un ér hembkin genein ?

Jézus e ia nesen indro de bedein Doué ; ha larét e hra er mem péden en doé laret er huéh ketañ.

Mès ne harz ket én neb tu ; éañ e ia hag e za ; ha donet e hra hoah de gavet en tri apostol. Allas ! er ré-men e oé kousket ataú ; ha monet e hra Jézus indro de larét er mem péden aveit en dervet guéh.

Kaloñ Jézus e saúas tèr guéh get en doñjér énep d'or pérédeu e gargé ar nehoñ ; ha neoah é oé rekis d'hoñ ou doug ; tèr guéh éañ e houlennas get é Dad pellat er Bassioñ-sé a zoh-t-hoñ ; mès tèr guéh eùé éañ e laras : « Neoah, hou volañté revou groeit. »

A p'en doé laret ia, aveit en dervet guéh, Jézus e goéhas én añgoni ; krénein e hré ; hirisein e hré ; perderi en doé kement ma

69. — Imen en doé oeit Jézus, arlerh m'en doé kommuñiet en apostoled ? — Più en doé éañ digaset getoñ ér jardrin ? — Imen en doé éañ kaset en tri-sé getoñ, guéharai ? — Peira en doé éañ laret dehé gobér ? — Petra ou doé ind groeit ? — Pêh péden er laras Jézus é jardrin a Olived ? — Pêh guéh e laras éañ é bédien ? — Pêh kou truhéus é ma é fi de hy lct, épau e vñgnit ?

huizé er goëd ag é gorv ; ha divir e hré en tapenneu betag en doar. Flastret e oé idañ er boéz a bérédeu mab-dén, justel idañ ur presoér.

Jézus ér jardrin Olived.

Añfin un Él e zichennas ag en Éan aveit rein nerh ha kaloñ de Jézus.

En apostoled e oé kousket ataú ; éañ e lar dehé nezé : « Saüet bermen ; en hani en dës men guerhet, nen dé ket mui pél :

Judas e zizolo Jézusd'e r Juifed.

69. — Judas e oé bet reit d'hoñ ur vañden soudarded aveit derbel Jézus ; ha donet e hrent ar é lerh, gléañier geté, penneubah. ha goleu.

69. — Penaus en doé Judas dizoleit Jézus d'er scudarded ? — Penaus Jézus en doé éañ diskocet dehé é ma éañ-é er mestre

Éañ en doé laret dehé : « En haní ma vokein dehoñ, haneh-é ; kroget én hoñ. »

Kentéh ma huél enta Jézus ér jardrin, éañ e dosta dehoñ har-déh, hag e vok dehoñ.

— « M'ami, e lar Jézus, de betra é oh-hui deit amen ? »

Jézus e ia nezé én arben d'er soudarded, hag e houlen geté plu e glaskant.

— « Jézus a Nazareth, » emé-ind.

— « Mé-é ! » e lar Jézus.

Ha kentéh, èl pe vehent bet skoeit get un tarh-gurun, ind e goéh ardrañ, doh en doar. Jézus en doé ind lorhet èl-sé, avait diskoein d'en ol ne chomé ket itré ou dehorn, nameit ag é vad volañt.

A p'ou doé saúet, éañ e houlen geté hoah ur huéh :

— « Più e glasket-hvi ? »

— « Jézus a Nazareth ! emé-ind.

Ha Jézus e reskoñd :

— « Laret e mès t'oh : Mé-é !... Deit oh d'em hemér get gléafier ha penneu-bah, èl pe velen ur lèr. Perag ne huës chet kroget én añ kentoh, a pe oen bamdé én ou mesk, é predeg ? »

Er soudarded ne zihostant ket nitra, mès ind hum dolp tro ha tro dehoñ aveit en dalhein.

É oé sañt Pièr ino : a p'ou guélas é asten ou dehorn aveit krogein én é vestr, éañ e den er gléañ e oé getoñ, hag e droh skoharn unañ a nehé.

Mès Jézus e lar dehoñ : « Cherret er gléañ-sé. »

Ne oé ket ag er sort treu-sé en doé dobér Jézus : rag a pe garhé goulén, é Dad e zou én Éañ e zigaseh déhoñ. Éled erhoalh aveit en dihuen.

Ha Jézus e remédas d'er soudard e oé bet diskoharnet get sañt Pièr.

Nezen er soudarded e grog é Jézus ; hag ind er has geté, ariet èl un torfétour.

Hag en apostoled, imen é oent-ind ? Téhet ou doé, peb unañ d'é du : ne oé chomet ino nameit sañt Pièr ha sañt lehan ; er rémen e hélias ou mestre, mès a ziabèl.

Jézus dirag Kaïf.

70. — Ag er jardrin Olived, é oé bet skleijet Jézus de di Kaïf. Kaïf e oé bélég bras er Juifed ; mès, é léh bout un dén santel, hanen e oé er goahañ éneb de Jézus. Tolpet en doé ur vostad Fariziéned én é di.

Aters e hrét Jézus ino a zivout er lézen neué e bredisé d'er bobl.

— « Ne més chet kuhet aveit predég, e reskoñd Jézus : mar fal d'oh gout petra e mès predéget, goulennet get er ré e oé doh me cheleu. »

Rézoñ en doé Jézus de goñz él ma koñzé : deit e oé ar en doar aveit predeg en Aviel, mès nempas aveit en dihuen dirag un tribunal.

Neoah unañ ag er ré e oé ino, e saú é zorn aveit rein ur jottad de Jézus : « Hag èl-sen é, emé-éañ, é koñzér doh er bélég bras ? »

Jézus e reskoñd get doustér :

— « Mar e mès fal goñziet, laret t'ein penaüs e mès fal goñziet ; mar e mès koñziet mat, perag é me skoet hui ? »

Kèr ou doé klah fal desteu énep de Jézus, test erbet ne hellé temal torfet erbet dehoñ ; ha hoah ind hum drohé en eil bag égilé, get er geüir e larent. Jézus ne reskondé nitra d'er péh e oé laret énep dehoñ.

Añfin Kaïf e saú :

— « A berh Doué, emé-éañ, me lar d'oh reskoñd t'emb : ha hui-é er Messi ? »

— « Ia, e reskoñd Jézus, mé-é. »

— « Blasfémét en dès e lar nezé Kaïf ; péh dobér hun nès-ni hoah a desteu ? Petra e choñjet-hui a gement-sé ? »

Hag er Juifed e oé én dro dehoñ, e reskoñdas ol : « D'er marú é teli bout lakeit. »

70. — Imen é cé bet kaset Jézus, a pe oé het dalhet ér jardrin Olived ? — Péh hanú en doé er bélég bras ? — Petra e oé ur bélég bras, é bro er Juifed ? (Er bélég bras e oé er mestre ag er relijion, gete-ind, èl m'en dé en Tad sañteli er Pab genemb-ni.) — Petra e houlenner gel Jézus a golafé ? — ha petra e reskoñdas Jézus ? — Petra e houleñnas Kaïf aveit achiñ ? — Petra e reskoñdas Jézus ? — Perag e oé net konfidante Jézus d'er marú, é ti Kaïf ? — Penaüs et Juifed en doé ind goapeit Jézus abalamor ma oé er Messi ?

Saint Pièr ha Judas épard er Bassioñ.

71. — Épad ma oé Jézus é ti Kaif. er soudarded e chomas ér porched ; hag é oent ino tolpet ital en tañ.

Saint Pièr en doé héliet é vestr betag en ti ; hag, èl ma oé goal iein en noz-sé, éañ e glaskas eûé tuémèt é mesk er soudarded. Mès ur vatéh e dosta dehoñ ; hi er sel é kreiz é zeulegad : « Chetu unañ hag e oé getoñ, e lar hi... Hui e oé get Jézus, ema ? »

— « Mé ? e lar sañt Pièr ; ne houiañ ket petra e laret. »

Just èl ma koñzé, er hog e gañas ur huéh. — Mès rei a dregas e oé ar ében eit ma vehé deit choñj dehoñ a goñzeu er Salvér. Eun en doé a vout dizoleit, ne choñje ket é nitra kin, ha monèt er hrsas ér mèz de hobér un dro-balé.

Mès, ital en nor, éañ e gav ur vatéh aral hoah, hag hi e lar dehoñ èl er getañ :

— « Hanen e oé get Jézus ! »

— « N'en dé ket guir ! e reskoñd sañt Pièr ; ne mès chet hañaudiged erbet a nehoñ. » Hag éañ e ia kuit.

Aben un ériad benag goudé, hirrèh en doé atau de hout penaüs é vehé obeit get é vestr ; éañ e zas indro de dal en tañ. Mès kenteh é ma remerket arré, hag é larér dehoñ : « Hui e zou, sur, unañ ag er ré e oé getoñ ? »

— « Nempas, emé sañt Pièr, nen don ket. »

— « Me mès hou kuélet getoñ neoañ ér jardrin ! » e lar un dén aral.

Nezen er hèh sañt Pièr e gemér skoñt ; hañval e vehé en dè kollet é spered : éañ e doui ag é nerh, hag e lar nen dè chet biskoah guélet en dén-sé.

Allas ! géù ; éañ en hanaué mat ; guéharal éañ en doé laret dehoñ : « Hui-é er Salvér ! Hui e zou Mab en Eutru Doué. » —

72. — Pét guéh sañt Pièr en dè éañ nahet Jézus ? — Penaüs ? — Imefi ? — Dirag più ? — Petra en doé lar i sañt Pièr, guéharal, a Jézus ? — Petra e lar éañ bermen ? — Perag en dè éañ dishanauet é vestr, a p'en doé Jézus en dober brasau ag un test benag de laréi er huirioné ? — Petra en doé digaset choñj de sañt Pièr ag é behed ? — Petra en doé groeit sañt Pièr, kenteh m'en doé komprénet er vrasted ag é behed ?

Mès ésoh-é bout mad é mësk en dud vad eit é mesk er ré fal : cañ en dè méh hiniú a Jézus !

Just èr momañt ma koñzé sañt Pièr, er hog e gañas en eil guéh ; hag é oé Jézus é tonet ér méz ag en tribunal.

Jézus e daul ar er péhour ur sel a druhé ; ha kenteh é ta choñj de sañt Pièr ag er péh en doé profésiet é vestr : « Kent ma kañou diu huéh er hog, en noz-men, hui hou pou men dishanauet téguéh. »

Idañ er sel karañteus en doé taulet é vestr ar nehoñ, sañt Pièr e chomas semplet get en añkin ; ha monet e hrsas ér méz aben, de ouilein é böhèd.

72. — Judas e oé deit eûé de di Kaif : lakeit en doé en é choñj e vehé deit Jézus de ben ag hum zilouiein èl er guéhieu aral.

Gouni argañt e glaské éañ, kentoh eit gobér droug.

A pe huélas enta é oé koñdañet Jézus, é tas ké dehoñ : goal slobañt e oé get en treu ; hag éañ e ias de gavet er ré en doé reit dehoñ argañt en treisoni.

— « Kablus-on, emé-éañ ; guerhet e mès un dén ha nen dè groeit nitra fal. »

Ind e reskoñdas dehoñ : « Kalz ne vern d'emb-ni ! En dra-sen hou sel ! »

Éañ e daulas en argañt geté, hag e ias d'hum grougein. É gorv, chomet é pign, e feutas dré en hañtér ; hag é voelleu e stréuas ar en doar.

Saint Pièr, arlerh é böhèd, en dè bet espérañs é madeleh Jézus ; ha Judas n'en dè chet bet. Er hetañ e zou deit de vout ur sañt : ha kredein e hrér é ma dañet en aral.

72. — Perag Judas en doé éañ guerhet Jézus ? — Petra e oé éañ éngorto en doevehé groeit Jézus ? — Petra en doé groeit Judas, a p'en doé komprénet er vrasted ag é behed ?

Penaüs é péhér énep d'en espérañs ? (k) — Penaüs en dè péhét sañt Pièr énep d'en espérañs ? — Penaüs en dè péhét Judas ?

XVII. — GUÉNER ER GROÉZ

Guénér er Groéz. Jézus en dès ainduret er marú idañ Poñs-Pilat : maruet en dès ar groéz, ardro tèr ér arlerh kreisté.

73. — Er Juifed en doé dalhet Jézus, er ieu de noz; ha KAÏF en doé éañ koñdañet d'er marú aben-kér.

Mès er Juifed ne oent ket mui er vistr, a houdé ma oé koçhet ou bro idañ sujité en ampeleur a Rom; hag, a nehé ou unañ, ne hellent ket lakat dén erbet d'er marú.

Jézus dirag Poñs-Pilat.

Poss-PILAT e oé mestr é bro Jérusalem, én amzér-zé, a berh en ampeleur.

A vitin mat enta, é kasér Jézus de Pilat.

— « Petra e demallet-hui d'en dén-men ? » e houlen-éañ geté.

— « A pe ne vehé ket kablus, em'ind-hi, n'en digas'hemb

ket t'oh ! »

Pilat e atersas Jézus. Mès kér en doé aters, Jézus e ziskoé bout dibéh a gement tra e oé temallet dehoñ.

Pilat e houlenñas getofi : « Ha guir é, emé-éañ, é oh roué ?

— Ia, e reskoñd Jézus, ne zou roué. »

Chetu ur gir hag e hellé tennein bêh ar nehoñ. Mès Jézus e laras aben ne oé ket éañ ur roué èl er rouañé ag en doar : é rañ-teleh éañ ne hel ket gobér geu d'er réral.

Pilat e oé un dén avizet, hag éañ e huélas reih ne oé ket nitra de zoujein a berh unañ èl hanen. Open kement-se, éañ e hañtaué er Farisiéned : ha ne oé ket diés gout ou doé kaz doh Jézus. Mès alias ! goan e oé a galou. Ne gredé ket koñz huérû doh er Juifed ; hag éañ e glaskas kentoh digaréieu aveit dilouiein Jézus a zré ou

XVII. — 72. — Perag n'en doé ket er Juifed lakeit Jézus d'er marú, kentoh arlerh en devout éañ koñdañet ? — Iñu e oé mestr é Jérusalem, én amzér-hout ? — Pêh sañ imañ en doé l'ist é kozu Jézus ?

dehorn. Mès n'en dé ket dré gér na get digaréieu, é hellér harz doh ur boñlad tud arfleuet.

74. — « Ne gavañ ket mè, e lar-éañ, é ma kablus a nitra. »

Mès er Juifed, get eun ha ne vehé lausket Jézus de vonet dibéh, e huch énep dehoñ goah-ar-hoah : « A vro Nazareth betag Jérusalem, e larant-ind, ne hra nameit predeg énep d'er governemañt. »

Pilat e oé bamet petra gobér ; mès, é kleuet konz é té Jézus a vro Nazareth, éañ e gav en tu de daulein ar un al un affér ken diés. — Mar dé Jézus ag er vro-sen, emé-éañ, é ma idañ sujité er roué Hérod ; n'en dé ket genein-mé é teli bout jujet. Kaset-éañ enta d'er roué Hérod.

75. — Just erhalo Hérod e oé, en déieu-sen, é Jérusalem.

Hanen-é en doé lakeit sañt Iehan d'er marú, aveit plijein d'ur groñleréz ; hag a p'en devehé karzet Jézus gobér ur mirakl benag ha bout deverrus aveit hoñ, Hérod en devehé éañ tennet a boén, hemb arvar. Mès ne blijas ket get Jézus gobér nitra dirag ur paillard hag ur multrér ; ha ne laras ket ur gir hembkin. Chetu perag er roué e geméras imur doh-t-hoñ ; ha goudé en devout éañ goapeit é hoalh, éañ e laras : Un amoed-é hanen : taulet ur sé huen ar é gein ; ha kaset éañ indro de Bilat.

76. — Pilat, a pe huélas Jézus é tonet indro, e oé muï-oh-mui én arvar, rag éañ e garzé en tennein a dré dehorn er Juifed ; mès ne gredé ket atau koñz huérû doh-t-hé.

D'er mems kours, é voéz hi-mem e hra digas en doéré-men dehoñ : « N'hum vellet ket ag en dén sañtel-sé, rag hunet e mès, ar é houst, un dra hag en dês groeit poén vrás d'ein, un noz. »

Éañ e gemér enta ur gamdro.

71. — Pêh digaréieu en doé kasket Pilat, aveit soein Jézus ? (Laret-ind ou feomb, é bér girieu). — Petra en doé disicierit Pilat a galañ, goudé en devout atersel Jézus ? — Perag en doé éañ kaset d'er roué Hérod ?

75. — Petra en doé groeit er roué Hérod do sañt Iehan-or-Badour ? — Pêh roué Hérod e hanuet luñ ? (Deu : un-ñ en doé lauet er vaga égye a Vathlón ; an-ñ arañ en doé luñet sañt Iehan). — Petra er roué liñ rod, e faulé dehoñ gudiel ? — Pétr e laras éañ a Jézus ?

76. — Petra e oé Barabbas ? — Petra en doé éañ groeit, ou déieu kent ? — Pêh chouñ en doé bet Pilat de lakat Jézus p-avas de Varabba ?

Er mod e oé, de houilieu Pask, lakat ur prizonér ér méz ag er prizoñ. Er blé-sé, be oé ér prizoñ un torfétour bras, hanuet Barabbas ; ha Pilat e houennas get er Juifed :

— « Piú e lakein-mé, er blé-men, ér méz ag er prizoñ ; Barabbas pé Jésus ? »

Pilat ne choñjé ket alkent é vezé bet guél get er Juifed sovein un dén ken divalau, kentoh ayeit sovein Jésus. Mès fariein e hré, rag ind e houlen Barabbas.

Ha neoah Barabbas e oé ur lér hag ur multrér ; é té a lahein un dén, idañ kér, en déieu kent !

— « Petra e hrein-mé a Jésus-Krouist enta ? » e houlen Pilat.

— « Krusefiet-éañ. »

— « Mès péh droug en dês éañ groeit ? »

Ne cheleúer ket doh-t-hoñ ; sel mui ma ten ardrañ, sel mui e ma hardéh er bobl, hag é huchér ar nehoñ : « Krusefiet éañ. »

77.— Doublein e hré er Juifed ar nehoñ mui-oh-mui ; ha neoah ké en doé Pilat é plégein d'ur vañdennad tud arajet ; ne venné ket larèt ia ; mès ne gredé ket eué larèt pas.

Nezé, ayeit gobér dehé taúein un nebed, é ta er choñj dehoñ de lakat Jésus én ur stad truhék ; hag éañ e lar d'er soudarded er foettal a dauleu korden, ken ne ridou er goèd.

Er soudarded er has enta geté, en dihusk, er stag doh ur pilér ; dispennnei e hrant é gory a dauleu ; ha ne arsaúant a skoein, ken né huélér en eskern dizolo.

Goudé ou devout éañ foettet ou goalh, ind e daul ar é ziskoé ur vañtel ru, é kiz ur roué, ayeit gobér bord getoñ, rag m'en doé laret é oé roué ; ind e dap ur gorzen én é zorn, hag ur gouroñen spern ar é ben. Nezé, én ur soublein izél dirag-t-hoñ, ind e hré goab, hag e laré : « Ni hou salud, roué er Juifed. » Hag ind e skop hag ind e sko ar nehoñ.

77.— Pilat, goudé en devout mañket, hoah ur huéh, get Barabbas, petra en doé éañ aséet gobér ayeit sovein Jésus ? — Petra e choñjet hui ag er péh en dês groeit Pilat, er huéh-men, de Jésus ? (Kañ en dês groeit foettit Jésus, ke ne oé digroënnet ! Ha neoah juj erbet n'en dês permission de hobér droug, de unan ha n'en dôhet kabilus !) — Penaus é oé bet goapeit Jésus get er soudarded, a balamor ma oé roué ? — Petra en doé laret Pilat d'er Juifed, én ur ziskoéin Jésus dehé ? — Petra choñjet hui ag er gir-sé ? — Petra e reskoñides er Juifed ? — Penaus en doé er Juifed groeit un de Bilat, ha deit de ben a nehoñ ?

Jésus ne glémé ket ur gir. É fas, en Eled ag er barauiz e blég aveit hi adorein ; hag éañ e lausk er genail de skopein doh-t-hi amen, èl ma karant !

A p'er guélas ér stad-sé, divinet ha truhék, Pilat en digas

indro dirag er bobl, ur gouronen spern ar é ben : « Sellet, emé-éañ, chetu en dén ! »

Ia, guir mat é, chetu en dén ne hré nameit vad é mesk en dud ; en hani e hré burhudeu kér é kement léh ma treméné ; en hani e fêhе en diaul, e reméde d'er ré klañ, e résusité er ré varú ; chetu er Messi e oé en dud é hortoz a houdé puar mil vlé ; chetu éañ ! ha dishauet-é get en ol !

Divir e hré er goèd pen d'er ben doh é gory ; mès er goèd, é léh distañein arfleú er loñed gouéù, ou lakou berpet de hatal goah ar hoah.

— « Krusefiet, krusefiet-éañ ! » e huchér mui-oh-mui.

— « Mès ne gavañ ket nitra de demal én hoñ. »

Er Juifed e reskoñid : « Laret en dês é ma roué ! Ha piú benag e glask bout roué, e saú énep d'en ampeleur a Rom : mar lausket hanen de vonèt kuit, nen doh ket a du get en ampeleur. »

78.— Er hoñzeu-sen e hrsas eun de Bilat ; hag er safar e greské

78.— Perag Pilat en dês éañ koñduñet añfin Jésus d'er marú ? — Petra en dês éañ groeit, aveit diskoein é ma dibéh é gousiasñ ? — Pilat, hag éañ e laré er huéh

« Chetu en dén ».

ataú. Pilat ne glaské ket gobér droug ; mès guél e oé getoñ neoah kiel Jézus aveit kolé garg.

Éañ e hra digas deur, aveit golhein é zehorn, hag e lar d'er Juifed : « Kaset-éañ genoh, ha krusefiet-éañ, mar karet ; mès aveit on-mé, me zou divlam a varú en dén-sé. »

Pilat e laré ur geu : rag, un dén, ma n'en dé ket kablus, un torfet e vehé er lauskein de vout lahet. Pilat e zelié dihuen Jézus, rag ne oé ket nitra de demial dehoñ ; ha Pilat e hellé en dihuen, rag éañ e oé er mestr : mès né gredas ket en dihuen !

Ha chetu perag hanú Pilat e zou un hanú meliget : hag er grec'hienioñ e larou berpet a rum de rum, én ou fédén, noz ha mitin : « Jézus en dèz ainduret idañ Poñs-Pilat. »

Er bobl a pe oé bet lausket Jézus getoñ, e grías a ol é nerh : « Koéhét, mar kar, é hoëd ar-n-ainb-ni hag ar hun bugalé ! »

Allas ! reit en dèz en Eutru Doué ou goulen d'er Juifed ; rag chomet-ind a houdé ur bobl meliget.

Hent er Groéz.

79. — Er vañtel ru en doé rollet er soudarded én dro de Jézus, arlerh en devout éañ skoet a dauleu-foëd, e oé péget ér goëd, ha staget doh é gorv.

79. — Pernag é oé divlám ? — Pernag é telié Poñs-Pilat sovein Jézis ? — Pernag é belli Poñs-Pilat sovein Jézus ? — Pernag n'en dèz chet Poñs-Pilat sovet Jézus ? — Pernag é ma bet meliget Poñs-Pilat ? — Peira en doé reskofidet er Juifed, a pe oé bet koñfadet Jézus d'er morù ? — Pernag ou dís ind reseuët er pén ou dèz goulemet ? — (Chomet-ind a houdévek ha chom e hreint betag, en aochimant ag er bed, ur bobl meliget. Kent pel arlerh, en tampl e oé bet lasher; hag open-hantér-hand mil a dud e oé bet krusefiet en dro d'er gér. Forbafet-ind, ha disprizet get en ol; a houdé ma ou dèz guerhet en Eutru Doué, hanval e vehé ne vañhou ket argantiré ou dehorn ; mès kér ou des toljeun dañ, nou dèz chet bro erbet, ha ne garant istim erbet én nemb tu).

79. — Pernag en dèz krapet Jézus ar mané Kalvar ? — Più en doé douget, guéharal, él Jézus, et belli-koéòd aveit bout sakreflet ar néhoñ ? (p. 18). — Pernag é ma dishañival sakrefis Jézus doh hanú Isaak ? (En eit hag egile e té a volonté vad : mès Jézus e zou bet sakrefet, hag Isaak n'en dé ket bet ; ur ton e zou bet sakrefet é lén Isaak; ha Jézus e zou bet sakrefet é lén mab-dén). — Imen é oé en apostoled, durafit er Bassioñ ? — Più en doé koñsolet Jézus ha torchet é fas dehoñ ? — Peira oujras Jézus d'er mérhied a Jérusalem e ouilé noh er guélet ?

Er Juifed e skrap er vañtel-sé a ziar é gein ; hag e husk é zillad dehoñ, aveit ma vou hanaüet reihoh get en ol.

Ind e sam ur groéz ponner ar é ziskoé : hag er stleijal e hrant aben d'er mañé Kalvar.

Er hêh Jézus, bêh e oé getoñ kerhét ; un druhé e oé er guélet, kroset idañ er boéz, malet idañ en tauleu, ha mèhus idañ er goal goñseu. Tér guéh en dês koéhet ar en hent : hag. én ur grapein doh tor er mañé, éañ e chomas idañ er sam : rekis e oé bet d'un dén, hanuet Simoñ, harpein getoñ de zoug é groéz.

Hag en apostoled, imen é mant ind durañt er Bassioñ ? Ne houiañ ket ; eun ou dèz ; oëit ind de guh.

Mès ur voéz e zou bethardéhoh aveit hé : hemb hi devout mèh nag eun a hañi, hi e dréz er vandennad tud dinatur e oé é hodal én dro de Jézus, hag eza de dorchein é fas e oé

goleit a lousteri. — Jézus hi zrugérékas ; hag éañ e lauskas ar hé mouched er merch ag é fas : er voéz-hont e oé sañtáz Véronig.

Mérhied a Jérusalem en doé hum tolpet ital en nor-a-gér, aveit guélet Jézus é krapein d'er mañé Kalvar ; hag ind e ouilé. Mès Jézus e laras dehé : « Ouilet kentoh ar-n-oh hui hag ar'hou pugale ; rag donet e hrei un dé hag é vou truhék d'er mameu abalamor d'ou bugale.

Jézus e goéh idañ er groéz

Ar er mañé Kalvar.

80. — A pe oé disohet añfin Jézus ar er mañé, er soudarded e genigas dehoñ un dram de ivët, aveit kouskét er goëhiad, ha parrat doh-t-hé a vout tinér doh en droug. Mès Jézus ne venné ket bihanat é boénieu, ha ne hras nameit tañhoat.

En dihuskein e hrér kentéh, hag astefinet-éar er groéz. Goudé ou devout tachet é zehorn hag é dreid, ind e saú idañ er groéz, aveit hi lakat plom. Tro ha dro de greisté e oé nezé.

Diú groéz aral hoah e saúer a glei hag a zéheu de Jézus, aveit en neu lèr ou doé vennet krusefiein ar un dro getoñ.

81. — Na truhékét e oé Jézus ar er groéz : divir e hré é hoëd a riolen betag en doar. Mès plijadur e hré d'er Juifed gobér goab a nehoñ ; ind e laré : « Mar d'ous Mab Doué, dichen enta a ziar er groéz ! »

Mar a unañ e heijé ou fen : « Sellet enta, emé-ind, sovet en dës er reral ; ha ne hel ket hum sovein éañ-mem ! »

Er soudarded e gavé ur boud get en amoédaj-sé : hag ind e hoarhé.

Jézus ne zemañté ket ; éañ e cheleué hembkin get tristé, hag éañ e laré : « Me Zad, pardonet dehé, rag ne houiant ket petra e hrant. »

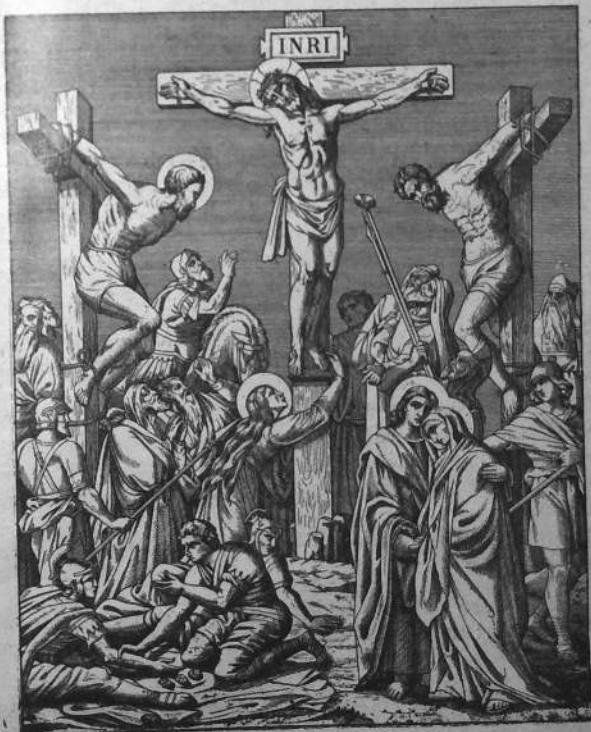
82. — Unañ ag er leroñ e oé krusefiet get Jézus e hoal goñzé eûé épêp dehoñ ; ha touein e hré épêp de Zoué justèl er Juifed. Mès en aral e oé avizetoh, hag éañ e laré : « Mérítet hun nès-ni er boén e aïnduramb ; mès hanen, péh droug en dës éañ groeit ? » Hag éañ e zistro nezé é ben trema Jézus : « Mestr, emé-éañ, hou peët choñj a hanañ, a pe vehét én hou rañteleh. »

83. — Petra e oé bet keniget de Jézus, kent er stagein doh er groéz, aveit disfañien en droug ? — Perag Jézus ne vennas ket kemér en dram e oé keniget dehoñ ? — Ardro pôñ ér, é ma bet sauet er groéz ar er mañé kalvar ? — Più e oé bet krusfiet, a gloi hag a zéheu, getoñ ?

84. — Petra e laré er Juifed, aveit goapat Jézus ar er Groéz ? — Petra e reskoñdas Jézus dehâ ?

85. — Petra e laras en neu lèr e oé krusfiet ar un dro get Jézus ? — De betra é mané-ind troeit ou deu ?

Jézus e zou berpet digor é galloñ aveit cheleuet péden er bëherioñ, hag éañ e reskoñd dehoñ aben : « A hiniú, é vehét genein ér baraouiz. »

Deu bëhour bras e oent ino, hag é oé Jézus ital-d-hé ou deu én ér ag ou marú ; mès, èl ma vé liés, unañ hum goñvertis, en aral ne hra ket kaz : unañ e ja d'er baraouiz, en aral d'en ihuern.

83. — Er Huerhiéz Vari e oé ar hé saú ital er groéz, get sañt Iehan ha Mari-Madelén.

Ar en hent d'er mañé Kalvar, un tarh-kaloñ blaoëhus e oé bet aveit er gëh vam, a pe huélas hé mab Jézus én ur stad ker gla-harus.

Mès ital er groéz, chom e hrsas ar hé saú justèl ur belèg é laret en overen, rag hi e offré hé mab de Zoué aveit salvedigeh er bed.

Ha chetu perag, kent meruel, Jézus e hrsas, aveit hi hag aveit omb, un dra hemp par.

Eañ e lar d'er Huerhiéz Vari, én ur sellèt doh en apostol e oé chomet geti ital er groéz : « Chetu hou mab ! » emé-éañ. Hag, aben arlerh, éañ e lar eue de sañt Iehañ : « Ha hui, chetu hou mam ! »

A pe lar Jézus un dra, en dra-sen e zou guir. A ziar nezé enta, ol er ré e zou fidél de Jézus èl sañt Iehan, e zou bugalé d'er Huerhiéz Vari ha bredér de Jézus-Krouist.

84. — A houdé kreisté, en Éan hag en doar e oé goleit a di-hoëlded; hag ind e chomas en tihoëlded, épad ma oé biú Jézus ar er groéz.

Ur huéh, Jézus e zemañt hag e lar : « Séhet e mès ! » hañval e vehé, éañ e houlen de ivèt. Er soudarded e genig enta dehoñ ur lom guinègr, get un tam spoui, é pen ur vah. Eañ e dañhoa ur banig hembkin, hag éañ e lar nezé get ur voéh sps éha kréu : « Achíu-é. »

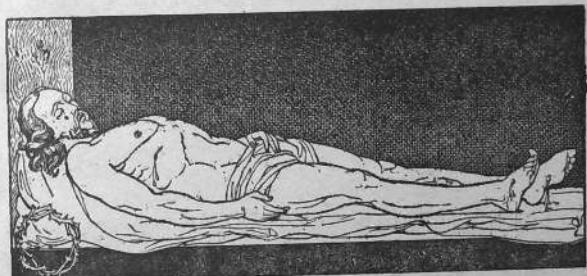
Arlerh er gir-sé, Jézus e soubl é ben, éañ e huañad en devéhañ taul, hag e varú.

Kentéh m'en dé treménet, en doar e horos, en héaul e zisko bout du-keul ; feutin e hra er rehér, hag er ré varú e za ér méz ag er bé.

85. — Imen é oé er Huerhiéz, durañt ma oé hé mab ar er Groéz ? — Più e oé geti ? — Petra e senefi er gireau-sé ? (*Mam Jézus e son lakeit de tout mam, nempas hembkin de sañt Iehañ, mès d'en ol grechénion*). — Penaus é vé inouret glahar er Huerhiéz Vari ? Groeit e vé beb plé, ur gouil én inour de « Introñ-Varia er seih glahar. »

86. — Icaus en Éan hag en doar en doé ind hum lakeit é bégis, a pe oé Jézus ar er groéz. — Léh kofizou en dès lait Jézus, kent meruel ? — Petra e faras er hâ-piten e u chomet de hoarn Jézus ?

En dud e oé deit de sellèt hag aveit goapat, e zeval a nér aben d'er gér, skampet ha lorhet. Er hapitén e oé ino get er soudarded, e sko ar é galooñ, hag e lar : » Guir mat-é : en dén-men e zou Mab en Eutru Doué.

Jézus ér bé.

85. — Ardro en noz, ur soudard e zigoras kosté er Salvér, get un taul lañs, aveit gout reihoh ma oé marú ; ha kentéh divir e hrsas deur ha goëd, a galooñ sakret Jézus.

Be oé deu zén hag e oé douget bras aveit Jézus : un dén pinuik hanuéti JOJEB ARIMATHI, hag un doktor hanuéti NIKODEM.

Jojob e vieué ur park doh tor er mañé Kalvar, hag éañ e hou-lennas get Pilat interrein Jézus abarh. Nesen ind e za ou deu aveit digrog Jézus a zoh er groéz ; er liénein e hrant én ur linséi guen ; hag, arlerh, ind en doug én ur bé neué e oé touillet doh tor er mañé.

86. — En trenoz vitin, er Fariziéned hum dolp hoah é ti Pilat : « Eutru, emé-ind, deit e zou ur choñj t'emb : er lorbourg-sen, a pe oé biú, en dès profésiet en dra-men : » Me résusitou é korv tri Jézus ?

85. — Perag ur soudard en doé éañ digoret kosté Jézus ? — Più en doé interret Jézus ?

dé ! » ; mad e vehé enta lakat soudarded én dro d'er bé, get eun ne zehé é apostoled d'er lèreh ; rag ind e larehé nezen é vehé résusitet. »

Pilat e reskoñd : « Hui e huès soudarded ; goarnet-éañ èl ma karehét. »

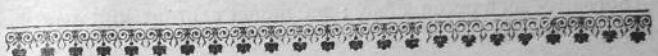
Ind e gas enta soudarded de hoarn er bé ; hag e lak er siel ar er méñ e oé doh er stañkein.

80. — Petra en doé grocît er Fariziened avilgo rn Jézus ér Lé?

Jézus

En amzér ma oé résusitet

XVIII. — SUL VASK.

Arlerh é varú, Jézus e zou dichennet d'er limbeu; mès, en drivet dé, éañ en dês résusitet a varú de viú; ha sul Vask, a vitin betag en noz, kaiz a dud en doé éañ guélet.

87. — Er sul vitin, kentéh èl goleu dé, Mari-Madelén get diú pé térmoz aral, e oé ar en hent d'er mañé Kalvar. N'ou doé ket bet hoar, en déieu kent, de gampennein er bé; mès prénét ou dês lezeu présius; ha donet e hrant hiniú de stréuein er froñd huék a nehé, tro ha tro de gory er Salvér.

Mès allas ! néhañset-é ou haloñ : « Più, emé-ind, piú e lamou er méñ e zou lakeit de steuein er bé ! »
Ne choñjent ket petra e oé arriú.

Jézus e saú ag er bé.

Inéañ Jézus-Krouist en doé dichennet ér limbeu, de glah en dud sañtel e oé doh er gortoz ino.

Mès en inéañ, tri dé arlerh ma oé bet dispartiet a zoh er horv, e zas indro de rein buhé dehoñ. Nezé Jézus, deit a neué de vout biú, e dréz er méñ, hag e saú trema en Éañ. Ha, kentéh, en doar e hiris hag e grén, èl unañ lorhet.

XVIII. — 87. — Pét dé é ma het korv Jézus ér hé ? (Er guéver de noz, er sadorn er sul ritin). — Più e oé chomet, guéharal, tri dé é korv ur loñ ? (p. 3). — Più e oé ocit, a vitin mat, de huélöt er hé ? — Aveit petra ? imen en doé dichennet inéañ Jézus, arlerh er maru ? — Pegours hi doé hi del indro, aveit hum joantein doh er horv ? — Pétra en doé grocît en doar, a pe résusitas Jézus ? — Arlerh ma oé résusitet Jézus, più e oé dei de zistag er siel hi de lemel er méñ ?

Un El e zichen ag er baraouiz ; éañ e den er mén e oé siellet ar er bé, hag e harp doh-t-hoñ : luéhein e hré é fas èl er brogoñ, hag é huskemant e oé guen-kan èl en erh.

Er soudarded, a pe huélang fas en El é splannein hag en doar é horos, e goéh ar ou dibaú ; ha monèt e hrant kuit par ma hellant, skampet.

« N'en dé ket mui amen. Sellet !

Kavein e hrér er bé gouli.

88. — Saúet e oé en héaul a pe oé arriú Mari-Madelén get er mérhied aral doh er mañé Kalvar. Hag' ino péh ur bam aveit hé, ha péh ur glahar : er bé digor-kér ! er mén tennet ér méz ! er linsél taulet d'un tu ! ha soudard erbet tro ha tro !

Kentéh m'en doé Mari-Madelén spurmantet kement-sé, ne ia

ket pelloh, ha ne chom ket de sellet ; hi e ia sonabl indro, hemb en devout mem guélet en Él e oé ital er bé ; près hi doé de gas en doéré de sañt Pièr ha de sañt Iehan : « Lamet ou dès er mestre, e lar-hi dehé ; ha ne houiañ ket imen ou dès éañ lakeit. »

Er choñj é oé marsé résusitet Jézus, ne za ket hembkín dehi !

En tèr aral e chomas ér jardriñ ; hag ind e dosté a nebedigeu, get hardéted ha perderi, betag toul er bé. É oé atañ en Él anhont, gusket é guen, azéet én tu déheu. — « N'hou peét ket eun, e lar éañ ; me houér é klasket Jézus ; mès perag klah é mesk er ré varu unañ lañ a vuhé ? Résusitet-é ; nen dé ket mui amen. Sellet : chetu en tachat ma oé bet lakeit. »

É kleuet en neuétéd-sé, ou haloñ e zou disammet ag ur boén vrás ; hag ind e zifré monèt des de gas en doéré d'en apostoled.

Durañt en amzér-sen, é oé sañt Pièr ha sañt Iehan é monèt eûé de huélet, mès dré un hent aral ; hirrèh ou doé de hout mar oé guir er péh e laré Mari-Madelén ; ind e ridé. Sañt Iehan e oé iouañk ha liañt : éañ e arriúas er hetañ ital er bé ; mès sañt Pièr e las er hetañ abarh : ind e sel perhué mat ; ind e gav linsélieu, mès niträ kin ; hag ind e za indro d'er gér, hemb en devout guélet hañi.

El-sé Mari-Madelén hag en tèr moéz e oé geti, hag en neu apostol, ol ou dès guélet é ma gouli er bé.

Mès nen dé ket arhoalh gout é ma gouli er bé, red é gout imen é ma en hani e oé abarh. — Ardro er mitin, rideg e hré fal zoéreia idañ gér : laret e oé en apostoled en doé tennet korf ou Mestr, durant en noz, hag en ou doé éañ kaset geté !

Reit e oé bet un dornad mad argañ d'er soudarded aveit brudein er greden-sé.

Mès é hé Jézus de ziskoein é ma deit, é unañ-gér, ér méz ag er bé, hag é ma biú guel aveit biskoah.

88. — Petra e hras Mari-Madelén a pe huélas é oé digor er bé ? Petra e hras er mérhied aral, a pe oé oell Mari-Madelén kuit ? — Più en doé koñzet dehé ? — Più en doé deit fonab de sellet, a p'en doé laret Mari-Madelén e oé gouli er bé ? — Péhani e oé arridiel er hetañ ital er bé ? Più e las abarh er hetañ ? — Petra e laré er soudarded ? Amoddaj rag housket e oent ia pé pas, durañt en noz : mar oent housket, pénaus ou dès ind gouiel é vér bet é lereh en hani marú ? Mar oent dihousket, perag er dès ind lausket en apostoled d'er tenzi ? Tud amoëd !

Più en dès guélet Jézus récusitet.

89. — Nen dès chet a laret pas, d'é vam santél en dès Jézus hum ziskoeit a getañ rah.

Arlerh é vam, Mari-Madelén é en dès éañ guélet er getañ.
Gouda hi devout kaset en doôré d'en apostoled, hi e oé deit

indro; ha ne hellé ket distag a dai er bé; hi e chomé d'er sellet, ha ouilein e hré hemb arsaú.

* Me mestr ! *

goéh ar hé deulin avait bokein d'é dreid; mès én un taul éañ en dès oët kuit.

Ardro er mem cours, en tèr moëz aral e zichenné é kér: ha

⁸⁹ — De biú en dès Jézus hum ziskoeit sui Vask? Laret ind rah unañ arlerh en al. — Lar-t é bér giriou pensus en doô Mari-Madelén guélet hag han uel Jézus — limeu en tèr moëz aral ou dès ind « uchet t/c us »

monét e hrent get joé de gavouét en apostoled, aveit laret dehé ou doô guélet en Él. Mès chetu, hemb predér, ind e huél Jézus ar en hent, é tonèt én arben dehé: — « Mé hou salud » emé-éañ get ur voéh dous ha karañtus. Ind e dosta nesen én ur grénein, ind e stoui dirag er Mestr, hag ind e vok d'é dreid... Arlerh é hant fonabl de laret en doôré d'en apostoled.

Mès en apostoled ne grédas ket.

Un nebed goudé, é ta Mari-Madelén eué get er mem neuëted. Mès en apostoled ne gredé ket ataú.

Hag ind e choñjé: ne hellér ket-kredein kement tra e lar er mérhied-sé; deit ind ou fedèr marsé de vout fol get en aïkin; hag ind e gred ou dès guélet bermén er péh er garehent guélet.

Kent en noz, sañt Pièr e zisklérias d'en apostoled en doô éañ guélet eué Jézus, ar dro kreiz andérû. Mès hañval e vêh ne gredé ket mui sañt Pièr, abalamor marsé d'er geuiér en dès laret durant er Bassioñ.

90. — D'añderû-noz, deu ag er ré en doô héliet pél amzér Jézuz, e ié trema borh Emmaüs; hag ind e zivizé durañt en hent a zivout er péh e oé arriú en déieu-sé. Peb unañ e laré é choñj; mès kollet ou doô kalooñ unañ èl en al.

Tré ma oent é koñz, ind e gavas un dén aral ar en hent; hag éañ e houllennas bojajein ar un dro geté.

— « Hama, emé-éañ, a betra é koñzéoh-hui avel-sen ou teu? Seblañt e zou genoh bout aïkinet blaoh!

— « Mès, e reskoñd unañ a nehé, nen dès chet diañvénzour erbet é Jérusalem, nameit oh hui, hemb ne hanaú en neuëted ag en déieu-men. »

— « Péh neuëted?

— « Jézus enta, er profét bras-sen en doô groeit kement a vurhudeù, hama ! koñdañet é bet ha staget doh ur groéz.

Hag ind hum dap de laret dehoñ, pen d'er ben, rah er péh e oé

Più en doô guélet Jézus, er holañ arlerh en mérhied sañtél? — Perag en apostoled n'ou doô ket ind krédet nag er mérhied na sañt Pier?

90. — Pensus en doô Jézus hum gavet get en neu éu e ié de Emmaus? — Petra e laras éañ dehé? — Pensus é os betañlin hanadet geté?

digoéhet get Jézus er suhun kent. — « Ha fé! emé-ind, un dristé chetu!... Guir é, mar a voéz en dèz digaset en doéré d'emb é ma résusitet er Mestr; unañ benag mem a hanamb e zou oet de huélet er bé, hag ind ou dèz kavet er bé digor-kér; mès n'ou dèz chet guélet seblat erbet a Jézus. »

— « Arsa! e reskoñd en diañvézour, me gay genein é hoh un tamig skañ a ben ha diaviz: na difonnèt tud é oh hui de gredein er péh e zou profésiet a houdé guerso! »

Hag éañ e ziskoñd dehé nesé, gir ha gir, penaus é telié Salvér, er-bed añdur er marú a getañ, ha résusitein arlerh....

Borh Emmaüs e zou tro ha tro de ziù lèu doh Jérusalem; ha tihoélat e hré a pe oent idañ arriù ino.

Er vorh-sen é oé choñjet dehé chom de gousket; en diañvézour, éañ, e luské monèt pelloh. Mès kement a blijadur e gavent doh er cheleuet, ma karzent en derhel geté.

— « Chomet genemb, em'ind-hi; sellet, chetu kuh-héaul!

Hag en diañvézour e chomas.

Tré ma oent é koéniein, éañ e gemér un tam bara; ha goudé en devout éañ béniget, éañ en tor, hag e genig un tam de bep unañ.

D'er mem momañt, ou deulagad er huél er péh ne huélet ket agent: en diañvézour-sen e oé Jézus! Volañté Doué e oé ma n'ou doé ket éañ hanaúet betag nesé.

Souéhet e oent; mès, ér raug ma ou doé gellet koñz doh-t-hoñ, oet e oé kuit.

Nezen é ta choñj dehé pégement é vèrue ou haloneu tré ma oé Jézus é parlañdal geté ar en hent; hag ind e za indro de Jérusalem, aveit laret d'er réral ou doé guélet Jézus.

Mès en apostoled ne gredas ket.

En apostoled e oé tolpet én un ti, hag alhuéet ou doé en nor ar nehé, get eun ag er Juised. Tregas e oé ar ou fen, a balamor d'er péh e gleuént a gement tu, é oé résusitet er Salvér hag é oé biú él agent

91. — Penaus Jézus en dèz éañ appariset d'en apostoled, d'er sul de nos? — Penaus é tiskoñs éañ dehé é oé biú kersl-us ét agent? — Mañkcin é hré unañ ér ven-den : piú e oé?

Ha chetu, én un taul, ind e huél unañ én ou mésk, hag e lar dehé « Er peah revou genoh! » Fas Jézus en doé, hag er mem boëh éañ; neoah en apostoled e chom souéhet ha lorhet: a p'en dé guir ou dèz cherret en nor, ne gredant ket é ma un dén biú e zou deit én ou mesk.

Nezé Jézus e lar dehé : « Perag é choñjet-hui ér choñjeu-sé? Sellet men dehorn ha me zreid; sellet ind ha kroget én hé; ur spered n'en dèz na kig nag eskern, èl ma huélet e mès mé. » Mès ataú e choment én arvar.

Nesen éañ e houlen geté : « Ne huès chet nitra ðe zèbrein? » Ind e genig dehoñ pesked hag un diren-mél, hag éañ e zèbr.

Añfin en apostoled e gredé ma résusitet Jézus. Guir madé alkent é ma biú ou Mestr! Ha nen dèz chet kaz erbet doh-t-hé, deusto m'en dint bet goan durañt er Bassioñ; pardonet en dèz, añkoéheit en dèz, éañ e zigas er peah dehé.

92. — Sañt Thomas ne oé ket, en dé-sen, get er réral. En apostoled e laras enta dehoñ: « Guélet hun nès er Mestr. » Mès sañt Thomas ne gredé ket.

— « Ma ne huélañ ket mé er merch ag en tacheu en é zehorn, emé-éañ, ma ne lakan mem biz é toul en tacheu-sé, ha men dorm ér gouli e zou bet groeit én é gosté, ne gredein ket. »

Eih dé arlerh, é oé tolpet en apostoled arré, ér mem tachad; hag er huéh-men, é ma sañt Tomas geté. En un taul Jézus e za én ou mesk, èl er huéh ketañ, hag éañ e lar de sañt Thomas :

92. — Penaus sañt Thomas en dèz éañ kredet añfin é oé résusitet Jézus? — Petra o laras Jézus dehoñ goudé?

Sant Thomas, ha Jézus résusitet.

« Lak ha viz amen, sel men dehorn, ha bout a zorn ém hosté, Kred enta bermen. »

Saint Thomas e goéh ar é zeulin, én ur larèt : « O me mestr ha men Doué ! » — « Thomas, emé Jézus dehoñ, te hès kredet, rag ma te hès guélet : eurus en nemb e gred hemb guélét. »

Saint Thomas en dès kredet añfin ; bermen ol en dud e hellou kredein.

93. — Goudé ma oé résusitet, Jézus e chomas hoah deu-uigent dé ar en doar. Taul ha taul éañ hum ziskoé d'en apostoled aveit ou lakat de gomprénn, reih ha splan, er lézen a Grechénah ; hag aveit diskein dehé petra e zelient gobér a zivout er sakramañteu.

oo

XIX. — IEU EN ASSANSION.

Ieu en Assañsioñ, deu-uigent dé arlerh Pask, Jézus en dès sauet d'en Éañ, hag azéet én tu déheu de Zoué en Tad ol-buissañt. Ag ino é tei de jujein er ré viú hag er ré varú.

94. — Ieu en Assañsioñ, a vitin mat, é oé tolpet en Apostoled ér gér a Jérusalem, Jézus e lar dehé chom hoah ino un herad. « Er Spered-Sainté, emé-eañ, e zichenou én hou kaloneu, aveit rein d'oh nerh ha sklerdér. Kerhet enta ha predéget en Aviel é kement bro e zou ar en doar. Badéet en dud é hanu en Tad hag er Mab hag er Spered-Santé ; ha disket mat dehé mirét er péh e mès gourhemennet. É vein genoh bamdé, ne vern é péh bro hag é péh amzér, kéhet ma padou er bed. En nemb e vou badéet hag

93. — Pégehet é chomas Jézus ar en doar, arlerh ma oé résusitet ? — Petra en doé groeit Jézus ar en doar, get é apostoled, épard en amzér-sé ? — Petra e zisko bout souehus, a pe choñjér é péh stad é ma korv Jézus, a houdé m'en dé résusitet ? (Korv Jézus e zu ligernus, pe gar : én un taul, dan e ta ag ur v'o d'un aral ; éan e dréz hement tra e zou, hemb bout arrestet get nitra. El-sen d'oé déjà, a pe oé transfiguret ar er mané Thabor ; el-sen é veñem ni-mem, ér baraouiz, ar lerh er résurrection jeneral. — Lazar, hag er reral e soubet résusitet, no oé ket ér mens stad get Jézus : rag en dud-men e oé bet résusitet aveit biúsin hoah ar en doar ; m's Jézus en dès résusitet, il ma résusitehemb ol, arerlerbaraouiz.)

94. — Péh avi-eu en dès reil Jézus d'en apostoled, kent sauein d'en Éañ

e gredou, e iei d'er baraouiz ; en nemb ne gredou ket, e iei d'en ihuern. »

95. — Goudé en devout reit dehé en avizeu devéhañ, Jézus e grapas, get é apostoled, ar er mané Olived : ino, épard ma oent stouiet ar ou deulin, Jézus e zistag é dreid a ziar en doar, hag e sau trema en Éañ.

En apostoled e chomé bamet, ou deulegad sauet d'er hlué. Kuhet e oé déjà er Salvér ardrañ ur gogusen, ha ne hellent ket ataú distag ou deulegad a zoh en Éañ. Añfin deu Él, gusket é guen, e za de larèt tehé : » Perag é chomet hui azé, é sellét d'er hlué ? Jézus en dès sauet d'en Éañ ; hag, un dé de zonét, hui er guérou é tichen él ma hués éañ guélet é setiel, a pe zei de jujein er ré viú hag er ré varú. »

96. — Dé en Assansioñ, Jézus en dès kaset getoñ d'er baraouiz inéañ en dud vad e oé doh er gortoz.

Dorer baraouiz e oé cherret doh mab dén, a houdé péhed Adam hag Èv. Digoret en dès hi hun Salvér Jézus-Krouist, dé en Assansioñ ; ha chom e rei digor bermen, tré ma padou er bed, aveit er ré e varoué ér stad a grès Doué.

GLOËR DE JÉZUS.

95. — Imen en dès sauet Jézus-Krouist d'en Éañ ? — Petra e senesi er gir Assansioñ ? (Er gir Assansioñ e senesi krapeln, pé sauein d'er hlué). — Pegours é veu guélet Jézus é tichen ag en Éañ ? (Dé er jujeomañ, a pe tou achiù er bed, é tei Jézus de jujein er ré viú hag er ré varú.)

96. — Piú en doé sauet d'er baraouiz, ar un dro get Jézus, dé en Assansioñ ?

XX. — SUL ER PANTEKOUST.

Hañtér-hañtd é arlerh Pask, dé er Pañtekoust, er Spered-Saintel en dês dichennet ar en apostoled; hag, a houdé, ind ou dês reneuéet en doar ag ur pen d'er pen aral.
En Iliz e badou kehét ma padou er bed.

97. — Dek dé arlerh en Assañsion, ha hañtér-hañt dé arlerh Pask, é ma sul er Pañtekoust.

Er Pañtekoust e oé ur gouil bras eit er Juifed : rag, en dé-sé, Moïs e bredégas, eit er huéh ketañ, er lézeñ en doé reit en Eutru Doué dehoñ ar mañé Sinai.

Er Pañtekoust e zou ur sul bras eúé aveit er Grechénioñ ; rag en dé-sen é ma dichennet er Spered-Saintel ar en apostoled; én dé-sen en dês predéget sañt Piér, eit er huéh ketañ, lézen Jézus-Krouist.

Er Spered-Saintel.

98. — Chomet e oé en Apostoled é Jérusalem, a houdé ieu en Assañsion; tolpet e oent én dro d'er Huerhiéz Vari ; ha n'arsaúent ket a bédéin.

Sul er Pañtekoust, ardro naú ér de vitiñ, hañval é geté kleuët un taul auél adrest ou fen ; trouzal e hra en ti getoñ, ag erlein betag er hias ; ha kentéh é huélér, él pe vehé tapenneu pé téadeu tañ é strimpein de bep tu : donèt e hra unañ ar ben peb-unañ ag en apostoled.

Chetu penaus é ma dichennet er Spered-Saintel ar en apostoled, dé er Pañtekoust.

XX. — 97. — Pét dé e zou Itré Pask hag en Assañsion ? — Itré en Assañsion hag er Pañtekoust ? — Itré Pask hag er Pañtekoust ? — Perag er Pañtekoust e oé ur gouil bras eit er Juifed ? — Perag er Pañtekoust e zou ur sul bras eúé aveit er Grechénioñ ?

98. — Imen é oé tolpet en Apostoled, sul er Pañtekoust, de vitiñ ? — Più e oé gete ? — Penaus é ma dichennet er Spered-Saintel ar nehé ? — Ardro peh er ?

99. — A ziar nezé, en apostoled en dês predéget en Aviel. Ha splan e oé de huélet é oé er Spered-Saintel én ou haloñ : rag en dud, ne vern a bél bro e oent, e gompréne petra e larent. Tri mil a dud e houlenñas er vadéent get sañt Piér, ag en dé ketañ.

Déliet e oé d'en apostoled hum zis-parti, aveit predég en Aviel ér puar horn ag er bed. Mès é raug monét peb unañ d'é du, ind e dolpas, é bér girieu, rah er péh e zourekis diskein ha kredain aveit bout salvet.

Er bédén ou doé grooit, e vé hanuet Simbol en Apostoled, — « Me gred é Doué... »

En Iliz.

100. — En apostoled, a pe oent dispariet, e las unañ d'un tu unañ d'en tu aral.

Allas ! n'ou dês chet kavet, é mesk en dud, guél digemér avait Jézus ou mestr : ol é mant bet martirizet. Més goé er vartired, él hani Jézus-

99. — Più en doé prodéget kelañ, dé er Pañtekoust ? — Pégement a dud en doé eñ konveriset ag en dé kelen ? Petra en doé grooit en apostoled, kent en dispariet ?
— Più en dês grooit ér bédón Pater noster, Ave Maria, Credo.
100. — Péh digouer en dês kavet en apostoled é mesk en dud ? — Penaus é mand ind marù ? — A pe vé lahet kreuchmion avait ou lié, laret l'emb mar groa-konquisez geu d'en Iliz ? — Pégahet é padou en Iliz ar an doar.

Krouist, e hra berpet vad ; hag, abret pé devéhat, éañ e lak er Gristenioñ de houni.

A zé de zé, é oé hanauet Jézus-Krouist guelloh pé guel, hag é oé badéet tud muioh pé mui. — *Kristénion* e oé laret a nehé, rag ma hélient Jézus *Krist* : léshanú ou mestr e oé reit deh̄.

Er Gristénion, stréuet dré ol er bed, e zou *bredér* d'en égilé, rag ind ou dès er mem Mestr, er mem Fé, er mem Sakremañ-teu. — Er *vrediah* tud-sen e vé hanuet en Iliz sañtel.

En Iliz e zou rañteleh Jézus-Krouist : kément hañi e zou badeet, — arlerh ma kredou ha mar groei er péh e vé gourhemennet dehoñ kredein ha gobér, haneh e zou é rañteleh Jézus Krouist.

Jézus é er roué ag er rañteleh-sé ; éañ é e zou ér pen ketañ ag en Iliz. Mès, a houdé en Assañsion, ne vé ket éañ mui guélet é mesk en dud; ha chetu perag en dès lakeit unañ de zerhel é léh ar en doar, én atretañt ma vou tolpet ol er Gristénioñ getoñ ér baraouiz.

Sañt Piér e oé bet lakeit er hetañ de vout Pab.

A houdéveh é hès bet ur Pab ér pen ag en Iliz, hag eskobed idañ er Pab, ha bélén idañ en eskobed, ha kristénioñ én dro d'er véléañ : bezou bet ha perpet é vou.

Sañt Piér e oé deit de Rom ; hag é Rom é ma bet krusefiet él é vestr.

Pabed aral hoah, ha paumat, e zou bet lahet ar é lerh ; mès kér en dès en Ihuern gobér trouz, ne hellou ket diskar Iliz Jézus-Krouist ; hag, a houdé open tri huéh kañt vlé, en Tad sañtel er Pab e chom ataú berpet é Rom,

En Iliz e badou betag en achimañt ag er bed.

Laret, é bér girieu, penaust en Iliz e zou ur rañteleh ? — En Iliz en dès ur mestr hag ur lésen, kerkloas él er vro a Frañs : unañ a nehé e sou mestrez ar en inéan, en aral nen dé ket mestrez nameit ar er horf. — Er gér-vam ag en Iliz e sou Rom, hani Frañs e sou Paris ; ér pen ag en Iliz éhès ur Pab, hag eskobed idañ er Pab, ha bélén idañ en eskobed ; just él ér pen ag er Frañs é hès ur mestr, hag ur prefet é peb départemant, hag ur mér é peb parréz. — Mès kaiñ brasoh éen Iliz aveit er vro a Frañs : lésen en Iliz e sou groeit aveit ol en dud ar en doar, hag er lésen a Frañs e sou groeit hembin aveit er Frañsizion.

Péhan'ag en apostoled e oé deit de Rom ? — Perag é chom berpet en Tad sañtel er Pab e Rom ? (Rag sañt Piér, er hetañ Pab, en doé choéjet er gér-sen aveit bout er gér-vam ag en Iliz)

Amcn é achiù en Histoer Sañtel

ADAM

en doé g. ocit cherrein doh-emb dos ei ba nouiz ;

JÉZUS

en dès hi digoret ind. o.

Jésuz ar en autér

I. — ER SAKRIFISEU A HUÉHARAL.

Petra é ur sakrifis.

1. — Ur sakrifis e vé provein ha koñsakrein de Zoué un draïg benag ag hun madeu. — Doh hum ziovér elsen, kals pé bihañ, én inour d'en Eutru Doué, ni e hanaú é ma get Doué hun nès bet raher péh hun nès, hag é ma éañ é er mestr ar gement tra e zou.

Plijadur e vé groeit d'en Eutru-Doué, a pé hanaúer elsen é ma éañ é er mestr; ha n'en dès chet nitra guel de hobér, avait tennein grèseu en Eutru Doué ar er madeu ag en doar. Mès en dra-sé nen dé ket neoah er péh e hanúer ur guir sakrifis.

2. — Gobér ur guir sakrifis e zou lahein unañ benag e hloestrér de Zoué de vout lahet é leh mab-dén, pé distruj ûn dra benag e brouér de Zoué de vout distrujet é leh mab-dén. — Dré gement-sé, ni e hanaú é ma mab-dén é kevér en Eutru-Doué justel ma vehé ket-ha-nitra; ni e hanaú, dré gement-sé, é teliehemb ni-mem bout lahet ha distrujet abalamor d'hun péhèdeu.

3. — Neoah er sakrifis e chomehé hoah é darn, ma ne gommunién ket, — de laret é — ma ne zébrér en hani e lahér pétremañt er péh e zistrujér én inour de Zoué.

1. — Perag é ma un dra vad provein de Zoué un dra benag ag hum madeu? — Petra é ur guir sakrifis? — Péhani é en drivet tra é gavér hoah én ur sakrifis? — Pétré é bet sakrifiseu hanauetan ag er gouh lézen? — Péh sakrifis en doé groeit Abel? (n° 9) — Noé? (n° 15) — Melkisédek? (n° 26) — Abraham? (ch. vii) — Piú en doé disket d'er Juifed penaus gobér ou sakrifiseu? Péhani e oé er brasañ sakrifis é gré er Juifed?

Rah er sakrifiseu-sen e zou bet groeit é gré er goud houé lézen. Ou gobér e hrér hoah, hiniú en dé, é mesk er baïañed.

ABEL e brové de Zoué en oéned ketañ ag é zeved.

Noé, arlerh en déluj, e brovas de Zoué mar a unañ ag er loñed en doé goarnet gtoñ en arh.

MELKIZÉDEK e brovas bara ha guin, aveit trugérékat Doué.

ABRAHAM e brovas é vab Isaak ; mès, é lén lemel er vuhé get é vab, éañ e lahas ur meud e oé ino, revé er péh e laras un Él dehoñ a berh Doué.

Moïs en doé merchet d'er Juifed, a berh Doué, penaus gobér sakrifiseu. — Er guellañ sakrifis e hrent e oé hani en Oén-Pask. Provet, lahet, ha débret e vezé un oén-blé, peb plé, aveit derhel choñ é oent bet guéharal tennet ag en Égypte.

Émar a vro, é vé bet mem lahet tud, aveit gobér sakrifiseu ; lahet e vent bet ha débret mar-a-huéh. Mès sakrifiseu sort-sé e oé divalaú, ha ne bliant ket de Zoué. Rag ne hellér ket proein ha rein un dra, ma n'er bieuér ket : hama, dén erbet nen dês pouvoér ar buhé mab-dén, kin nameit en Eutru Doué ; ha gourhennenn Doué e zihuen bout multrér de zén erbet.

Petra e talvē er sakrifiseu a huéh aral.

Sakrifiseu e zou bet groeit a ol viskoah ar en doar, aveit lakat er peah itré en Éañ hag en doar. Mès, a nehé ou unañ, er sakrifiseu-sé ne talvē nitra : mab-dén ne hellou ket biskoah, a nehoñ é unañ, gobér un dra mad de zistañein kounar en Eutru-Doué. Petra e talvē goëd ur loñ, petra e talvē mem goëd en dud, aveit pénin deli mab-dén é kevér en Eutru-Doué ? Nitra.

Aveit tauein kounar er Mestr, red e oé kavet ur bélèg e vehé bet éañ-mem ker sañtel èl en Eutru Doué ; — red e oé kavet un dra de broveine dehoñ, mès un dra e vehé bet ken inourabl èl en Eutru Doué.

Petra e talvē er sakrifiseu ag er goud houé lézen ? — Perag é oent digeméret get en Eutru Doué, deusto ne talvent ket nitra a nehé ou unañ ? — Penaus Jézus en dês éañ grooit sakrifis en oén-Bash dé er ieu humblid ? (n° 61).

Rag, allas ! nitra nag hañi ne zou ker sañtel ha ken inourabl èl en Eutru Doué, nameit en Eutru Doué éañ-mem.

Ha chetu perag ne oé nameit Doué e hellé gobér ur sakrifis èl ma jaujé.

Ér goud houé lézen, Moïs, guir-é, en doé gourhennenn d'er Juifed gobér sakrifiseu. — Mès chetu perag : et sakrifiseu-sé ne talvent ket nitra a nehé ou unañ, mès ind e oé ur limaj ag ur sakrifis aral ; ur limaj e oent ager sakrifis e oé deli de Jézus gobér devéhatoch ar er groéz. A balamor de gement-sé hembkin é plijent de Doué ; ind e blije dehoñ, rag ma oent ur merch a hani Jézus-Krouist.

II. — ER SAKRIFIS AG ER GROÉZ

Pe zas er hours de salvein en dud, Mab Doué e laras enta d'é Dad : « Ne huès chet digeméret er sakrifiseu e zou bet groeit betag bermen ; mès reit e huès t'ein-mé ur horf, hag é tañ de gobér hou volañté » ; me hrei-mé ur sakrifis hag e bliou d'oh.

Mab Doué e geméras enta ur horf hag un inéañ hañval doh hun ré-ni : donèt e hrsas de vout dén, justel peb unañ a hanamb, deusto neolah ma chomas de vout Doué, èl ma oé a verpet.

Bermen é vou groeit ur sakrifis el ma jaujé.

Rag, a p'en dé guir é ma dén, Jézus e hel añdur kerkloos èl en dud aral ; hag, a p'en dé guir é ma Doué, er sakrifis e za de gobér e vou groeit dré ur bélèg ker sañtel èl en Eutru Doué éanmem.

II. — Petra en doé laret Mab en Eutru Doué d'é Dad ? — Perag é vou mad sakrifis Jézus-Krouist ? — Perag é vehé bet treu arhoahl de Jézus gobér en distéran péden aveit salvein er bed ? — Penaus, hag imen, Jézus en dês éañ hum hioestret de Zoué, er ieu humblid, aveit bout lakeit d'er marù ? — Petra en dês éañ grooit, er ieu hag er guénér, aveit gobér ur guir sakrifis ? — Petra en dês vennet hoah Jézus gobér, aveit gobér ur sakrifis parfétioh ?

Penaus é ma bet groeit sakrifis Jézus-Krouist.

1° Kentéh ma vé deit Jézus ar en doar, éañ hum hloestras aveit gobér volaïté Doué.

Hama ! treu arhoalh e vehé bet tehoñ gobér er bédén-sé aveit salvein ol en dud; rag en distérañ péden, groeit dré Vab en Eutru Doué, en dès ur briz hemb som.

Mès Jézus en dès vennet gobér, eit hun salvedigéh, hilleh mui eit ne oé red tehoñ gobér : vennet en dès offrein de Zoué ur sakrifis él er ré ag er gouth lézen, ha ma vehé bet skuilet é hoëd ; chetu perag, dé er ieu hamblid, éañ e hrsas en donézoñ ag é vuhé aveit bout sakrifiet.

2° Er ieu-hamblid, ean HUM HLOESTRAS enta de Zoué aveit bout sakrifiet : hag en dé arlerh, guénér-er-groéz, é oé bet LAKEIT D'ER MARU : é hoëd e ridas betag en devéhañ tapen.

« Bout gloestret de Zoué ha lahet » e zou treu arhoalh aveit gobér ur guir sakrifis ; mès, é guirioñé, hañi ne talvé dirag en Eutru Doué kin nameit hanen. — Er sakrifiseu a huéharal e ziskoé é teliéhemb bout lahet hā distrujet ni-mem abalamor d'hum pénédeu ; ha Jézus en dès just arhoalh hum lausket de vout lahet abalamor de böhdeu mab-dén. Mès, él ma nen dé ket éañ hembkin un dén mès un Doué, éañ en dès laret d'en Tad Eternel : Deliet e vé meruel aveit hé, hama ! maruéle mès-mé. Doué e oé bet offañset, un Doué en dès reparat en droug. — Chetu deit er peah indro itré en Eañ hag en doar ; chetu digor arré dor er baraouiz.

3° Treu erhoalh e oé dehoñ dichen ar en doar, aveit salvein en dud ; mès vennet en dès monét hoah pelloh, dré garaïté aveit omb, ha gobér ur sakrifis.

Treu arhoalh e oé, aveit gobér ur guir sakrifis, bout gloestret de Zoué ha meruel ar er groéz ; mès vennet en dès monét hoah pelloh, dré garaïté aveit omb ; vennet en dès ma vou kommuñiet, de laret é, vennet en dès dichen é kaloñ mab dén, aveit ma vou hoah parfetoh er sakrifis.

Mès penaus donét de ben ag un dra elsen ? En Eutru Doué ne vé ket biskoah én arvar penaus gobér.

A pe laras Jézus d'er Juifed en devehé reit é gorf de zébrein, rah en dud e oé bet skañdalizet ha bamet, — rag, e chonjent-ind, ne oé ket pen erbet d'er péh e laré : kouviein mab-dén de zébrein korf un dén aral ! Na péh un dra divalaú ! Biskoah kement aral ! Ha rah en dud e droas kein dehoñ, én ur hobér goab. — Ia, rézoñ ou é doé : divalaú e vehé lahein un dén aveit en dèbrein ; divalaú e vehé dèbrein korf Jézus-Krouist él ma vé dèbret un tam kig kripoeh !... Mès nen dé ket en dra-sen e laré Jézus eué ! — Dèbrein un tam bara, nen dé ket fal na divalaú : hama ! emé Jézus, me lakei me korf idañ apparañseu un tam bara ; seblañt e vou dèbrein un tam bara, hag é vou me horf e vou dèbret, (de laret é), mé-mem, Doué ha dén, korf hag inéañ.

Ha ne gredet ket é madiés de Jézus-Krouist lakat é gorf én ur stad ken distér : en hani en dès gellet saúein en héaul én èbr ag en amzér ha displég en doar idañ hun zreid, en hani e lak er grañ segal de greskein ha de zoug kañt aveit unañ, de haneh ne vont ket diésoh lakat eué é gorf idañ kiz un tam bara.

En dra souéhus-men e vé hanué er Sakremañ ag en autér.

Dé er ieu hamblid é tiskoas Jézus d'en apostoled penaus ou devehé gellet kemér, hemb doñjér, é gorf hag é hoëd.

III. — ER SAKRIFIS AG EN OVÉREN

Jézus ne gavé ket hoah en doé groeit treu arhoah aveit en dud. Éañ e hanaué mab-dén ; éañ e houié pégement é omb aukoéhus ; ha neoah ne venné ket ma vehé bet ankoéheit er sakrifis ag er groéz. Éañ en dès enta reit t'emb en tu de reneuéen er sakrifis hag er sakremañ, kement guéh ma karehemb, kement dé e vou, é kement bro e zou, dalbéh ha perpet, betag en achimañt ag er bed.

En OVÉREN é vent reneuéet.

Peira er doé laret er Juifed, a p'ou doé kledet Jesus é koñs ag er gommuniñ ? — Penaus ou doé ind fal gompreñet ? — Penaus en dès kavet Jézus en tu de rein d'emb é gorf de zébrein ?

III. — Imen é vé reneuéet er sakrifis ag er groéz ? — Penaus hag pegours en doé Jézus reit er bouvoér d'en apostoled ha d'er vécañ aveit ovérennein ?

Chetu penaus en doé Jézus reit er bouvoér d'ou reneuéein.
 Dé er ieu hamblid, arlerh en devout lakeit er bara de zonèt de vout é gorf hag er guin de vout é hoëd, Jézus e laras d'é apostoled: *Groeit en dra-men get er choñj a hanañ.* — « Groeit en dra men », emé éañ, de laret é, groeit er péh e mès mé groeit : keméret e mès bara ha guin, hui e gemérou eué. Laret e mès, én ur sellet doh er bara : *En dra-men e zou me horf.* Laret e mès, én ur sellet doh er guin : *En dra-men e zou men goëd.* Hui e hrei elsen éaé. Arlerh me mès ind rannet, én ur laret : « Keméret ha dëbret, me horf é. » — Keméret hag ivet, men goëd é. » Hui e hrei kement-sé, nem-pas ur huéh hembkin, mès berpet. Hag, a p'en dé guir, n'en dé ket deliet t'oh chom dalbék ér bed-men, red é ma vou istroh aveit oh e hellou gobér er péh e zañ a laret ; raksen ol er vélénan e hellou lakat er bara de zonèt de vout me horf hag er guin de zonet de vout men goëd, eit ma vou reneuéet elsen er sakrifis ar en doar, dalhmat, betag ag dé dévehan ag er bed.

Chetu penaus é ma bet disklériet d'er vélénan laret en Ovéren.

Penaus é vé groeit er sakrifis ag en overen.

Cheleuet bermen penaus é hra er Vélénan aveit overen-nein. Er bélég e gemér ur guskemant dishañval doh er guskemañteu aral : ur sei huen en dès, èl Jézus en é Bassioñ ; hag ur groéz vrás e zou merchet ar é gein, aveit digas choñj ag er groéz e zougé Jézus én ur grapein doh er mañé Kalvar.

Goudé en devout patéret dirag en Autér un nebed amzér, er bélég e gemér un tamig bara, hag éañ e lar, èl ma laras Jézus : *En dra-men e zou me horf !* Ha kentéh, dré er vertu ag er hoñzeusen, er péh e oé tuchañt un tam bara, e zou bermen korf Jézus ; n'en dé ket mui bara e zou itré é zehorn ar en autér, Jézus éañ-mem.

Arlerh éañ e gemér ur banig guin ér halis, hag e lar hoah ur huéh er girieu e laras Jézus : « *En dra-men e zou men goëd !* » Ha kentéh, dré er vertu ag er hoñzeusen, er péh e oé tuchañt ur

Petras e gemér er bélég aveit ovéren-nein ? — Icunus é lak éañ Lotf ha goëd Jézus Krouist de zichen ar en auér ? — Larut da leura e nuo, in u:st e vche, Jézus Krouist ar en auér ?

lom guin e zou bermen goëd Jézus. N'en dé ket mui guin e zou ér halis, goëd Jézus é.

Ag er péh e oé agent *hara ha guin*, ne chom mui enta nameit er seblañt, en apparañseu.

Chetu Jézus-Chrouist, Doué ha dén, dichennet korf hag inéañ ar en autér : nesen ol er grechénioñ e blég ou fenneu aveit en adorein

Aveit ma vou mad er sakrifis, rekis é ma vou lahet pé distrujet er péh e hloestrér de Zoué.

Hama ! sellet é péh stad é ma dichennet Jézus ar en autér : n'en dé ket mui hañval doh un Doué, n'en dé ket mui hañval mem doh un dén, n'en dé ket mui hañval doh nitra biú ; hañval é hembkin doh un tamig bara, ha gellein ehrér er remi èl ma karér

Anfin, goudé ma vé lakeit Jézus ar en autér ha ma vé groeit er sakrifis, é achiúer en Overen get er Gommuniöñ.

Kommuniiein e zou (hanval e vehé) kemér un tamig bara ; mès er péh e gredéhoh bout hembkin un tam bara, e zou, é guirioñé, korf hun Salyér Jézus-Krouist.

En *hosti* e vé hanuet.

Hui e zigor hou pég, hui e gemér en hosti ar hou tèd, en hosti e zichen ; ha chetu Jézus-Krouist én hou kalou. Jézus ha hui, kerklous laret, ne hret mui nameit unañ. En hani en dès komuniuet e hèl laret ; « Me zou biú, mès Jézus é e zou biú én añ. »

Na peh un dra suéhus é en Overen, na peh un dra santel !

Petra e talv er sakrifis ag en Overen.

Er sakrifis ag en overen e talv ur briz hemb som, a p'en dé guir hi e talv kement el er sakrifis ag er groéz.

Un overen, hé unañ-gér, e talv hilleh mui eit vertuieu en ol

Petra é kommuñiein ?

Petra o talv en ovéren ? — Peh dishañval e vé goulen un dra got en Eutro Doué get patérien ha pénjiennet, pé goulen er meméz tra got un overen ? — Perag un ovéren e zou mad, ne vera dré biú é vé laret ? — Petra e zou er guelian gobér aveit goulen sekour Doué ?

sent. Guel é un overen eit er pédenneu gredusañ e hellér laret, eit er pénijenneu kaletañ e hellér gobér. Doué éañ-mem ne hèl ket gobér nitra guél.

Un overen ! berúikin ne vou komprenet reih arhoalh petra e talv.

Er pédenneu aral é ma ni e zou é pédein ; én overen, ni e lak Jézus de bédien ar un dro genemb.

Mar goulennet, ér mez ag en Overen, ur grès benag eit hou s'inéañ, reit e vou t'oh, kalz pé bihañ, revé ma vou gredus hou péden. Mès én overen, — arlerh ma vou divlam hou kalon, ha mad hou koulen, — reit e vou d'oh er peh e houlennehét aveit hou s'inéañ, ne vern ha ne vehé ket santél er grechénion e zei de gleuet en overen-sen, ne vern ha ne vehé ket santél er bélég hi larou : rag n'en dé ket er Grechénioñ nag er bélég e lar en overen, Jézus é ; er bélég ne hra nameit laret er girieu.

Kèr é gout enta ha splen e huélér, nen dès chet santéloù devosion eit monêt d'en overen. Hag, a pe glaskér en tu d'en devout ur grès benag get en Eutru-Doué, nen dès chet nitra guel eit lakat, pé ahoel eit kleuet, un overen

Damb enta get koñfians d'en overen : azé é ma er vamen ag en ol gréusu. En iliz é ma paléz en Eutru Doué, kerret d'er ha-vouéti ino én hou tobérieu, én hou poénieu, én hou trougeu.

Pét loden e zou ér sakrifis ag en Overen.

Be zou diú loden ér sakrifis ag en Overen.

Er getañ, é vér doh hum aprest d'er sakrifis ; én eil, é vé renuéti er sakrifis ag er groéz.

Er getañ loden e ia betag en achimant ag en Aviel ; en eil e ia betag en achimant ag en Overen.

Pét loden e nou én ovéren ? — Betag imen é ha er getañ loden ? — Betag imen é ha en eil ? — Laret é ber girieu petra e hra er bélég, ér getañ loden : petra e hra er bélég doh treid en autér, ha petra e zeli gobér er Grechénioñ ? — Pérag é vé lénét en Aviel én ovéren ha pérag é saúer durant ma vé lénét ? — Pérag é vé predégot aben arlerh en Aviel ? — Petra e larér arlerh en Aviel hag er predégo ?

Petra e nou én eil loden ? — Petra e vé grooit a gelasñ avoit er sakrifis ? — Pegours é tichen Jézus ar en autér ? — Pegours é vé achiuet er sakrifis ?

1° Betag er momant ma vé dizoleit er halis, arlerh en Aviel, — é vér doh hum aprest d'er sakrifis.

Er bélég e chom a getañ doh treid en autér ; éan e blég é ben hag e houlen pardoñ get Doué — hag en of grechénion e hra mat, ind eùé, laret « mé goessa doh Doué », justel a pen dint é kovessat, aveit goulen pardoñ get Doué ag ou fchêdeu.

Arlerh, er bélég e lar pédenneu aveit adorein en Eutru Doué, hag aveit goulen sekour getoñ. — Er grechénion eùé, ma n'ou dès chet livreu de héli en overen, e zeli ahoel laret un pen patér benag aveit adorein en Eutru Doué ar un dro get er bélég.

Arlerh, er bélég e lén en Aviel, aveit diskein mui-oh-mui er peh en dès groet hag er peh en dès laret Jézus-Krouist. — Er grechénion e saú durant ma vér é lénét pé é kañein en Aviel, el ma saúer aveit inourein un eutru : rag a pe gleuer en Aviel, ma Jézus-Krouist e zou é konz.

Arlerh en Aviel, er bélég er bredég ; éañ e bredég aveit rein avizeu d'er Grechénioñ, hag aveit esplikein en Aviel dehé.

Arlerh en Aviel hag er predégo, é vé kañet Credo, de laret é « me gred é Doué, hag é kement tra e larér d'ein a berh en Eutru Doué. » Bermen é vér prest, hag é ha er sakrifis de gommans

2° — Én eil loden é ma grooit er sakrifis.

De getañ, er bélég e brov er bara hag er guin. Arlerh, é vé grooit er goñsékrasioñ : er bara e dro de vout korf hun Salver Jézus-Krouist, er guin e dro de vout er hoëd ; ha rah en dud e blég ou fen aveit adorein Jézus-Krouist, ér momant ma tichen ar en autér :

Auñin er sakrifis e achiù get er gommunioñ : eurus er ré é zou ér stad de gemér ou lod ér sakrifis.

IV. — TI ER SAKRIFIS

Be zou é peb paréz, é Kreiz er vorh, un ti ; hag en ti-sen n'en dé ket hanval doh hañi aral. Un tour ihuel e zisko a ziabé imen é ma ; hag én diabarh ag en tour é hès klehér aveit kas en doérieu ag en ti-sen d'er pen aral ag er baréz : ind e lar pegours é téz de vout badéet abarh, pegours é téz de vout diméet, pegours é téz de vout interret. Ind e lar, drest peb tra, pegours, é ma groeit er sakrifis.

Rag en ti-sen, e hanué en iliz, e zou *ti er sakrifis*.

Én iliz é hès un *autér* aveit laret en Overen.

Én iliz é hès un *tabernakl*, aveit goarn en hosti e zou bet sakrifiet én overen ; chom e hra Jézus én tabernakl, arlerh en Ooveren, aveit ma vou gellet en adoren noz ha dé hag aveit ma vou gellet er rein d'er grechénion et za de communiein.

En iliz é hès un *daul-vask*. Doh en daul-sen é téz de glah ha de zébrein magadur en inéañ. Be zou un duél ar nehi, el ma vé ar en tauleu aral ; més, é leh azi amen, en dud e ia ar benneu ou deulin aveit gobér inour de Zoué.

En iliz é hès un *lampr* é pign dirag en autér. Er lampr-sen e zeli bout tañ én hi, noz ha dé, aveit digas choñj t'emb é ma Jézus ar en autér.

En iliz é hès ur *fons a vadéen* : ino é téz de vout kreichén. En nemb e zou kreichén, e za de vout héritour d'er peh e zou bet gounidet t'emb dré er sakrifis ag er groéz. Més aveit bout lodeg ér madeu e zou bet tennet aveit omb ag er sakrifis ag er groéz, rekis é ma véhemb soursius de gleuet er sakrifis

Petra é en ilizt (p. 107). — Petra rah e vé lakeit én iliz, én arben ag er sakrifis ? — Petra é en *tabernakl*? — Perag é chom Jézus en tabernakl arlerh en Ooveren ? — Petra é en *daul-vask*? — Perag ne vé ket aziet ital en daul-men ? — Perag é vé krouget ur *lampr* dirag en tabernakl ? — Petra e vé groeit ér *fons a vadéen*? — Treu arhoah a véhé bout badéet aveit bout ur guir grechaf ! — Perag é lakér ur *gadoér-kovézioñ* en ilizt. — Perag é lakée ur *beneiter* ital en nor? — De betra é vé lakeit ur *gadoér-pradeg* en ilizt?

ag en overen. — Er hetan poz e hrér én iliz e zou enta ér *fons a vadéen* ; més ur guir grechéen a zeli monét pelloh. Én iliz é hès ur *gadoér-kovézioñ* : ino é vé pardonet er péhèdeu ; rag, allas ! stang e vé en dud e zistag a zoh en Eutru-Doué arlerh er vadéen, hag ind e gousi hoah ou inéañ. Ér *gadoér-kovézioñ* é vé reneuéet er péah'itré en Eutru-Doué hag en inéañ, ha lakeit e vé en inéan ér stad de dostat d'er Sakremant ag en Autér.

En iliz é hès *deur béniget* : er poullad deur-men e zou dirag en deulagad, kenteh ma téz én iliz, e zigas chonj t'emb é teliamb golhein er galon a gement kousiadur e zou ar nehi, kent ma hellehemb tennein ag en overen rah er madeu e zou bet lakeit abarh aveit omb.

En iliz é hès ur *gadoér-predeg* : rag en grechénion en dès dobér, hemb arsaú, ma vou disket tebh er peh en des groeit Jézus aveit ou salvedigeh, hag er peh e zeliamb gobér ni-mem aveit bout salvet. Berükkin ne vout komprénet arhoalh sakrifis hun Salvér Jézus-Krouist.

Else, peb tra én iliz e zou groeit ha kampennet aveit er sakrifis : a ziañvész, ar lein en tour, é hès ur groéz ; — a ziabarh, é kreiz en autér, é hès ur groéz ; — anfin en iliz mem e vé liésañ kazaliet el ur groéz.

Er péhig hun nés laret amen a zivout er *Sakréfis ag en Overen* hag er *Sakremant ag en Autér*, nen dé ket kalz a dra ; més treu arhoah é elken aveit rein d'emb de gomprén er huirioñlé-men ; ne vér ket ha n'hellér ket bout kreichén hemb OVEREN ha KOMMUNION.

Chetug perag é ma gourhemennet d'en ol grechénion :

1° Monét d'en overen, d'er bihanañ ur hush peb suhun, d'er sui.

2° Kommuniein, d'er bihanañ ur hush ér blé, de Bask.

Penzaus é ma red d's h'b kreichén bout lo loz ér sakrifis ? — Petra e zeliab gob r peb sui ha petra e zeliab gob r peb p'z, d'er bihanañ?

EN TESTAMANT KOUH

EN EUTRU DOUÉ

Goudé en devout krouéet mah-dén.	1
e rou red tchoñ er boutein ér mér ag er baraouiz.	9
1. Penuas é ma bet krouéet er bed.	4
2. Penuas é ma bet kollet er baraouiz	4

EN EUTRU DOUÉ

Goudé en devout grateit ur Salvér de vab-dén,	7
e huél no hrér ket mui káz erbet ag er peh en doé gracieit.	9
3. Kain hag Abel.	13
4. En déluj ha tour Babef.	13
5. En dén santé Job.	13

EN EUTRU DOUÉ

Pe ne ré ket mui en duôd káz erbet a nehoñ,	16
e gemér unañ avicit derhel, é mask er résal, et chonj ag er peh en doé gracieit.	19
6. Abraham.	21
7. Isaac.	21
8. Jakob hag é vrér Essau.	24
9. Jojeb hag é vredér.	24

EN EUTRU DOUÉ

A pe oé deit bugalé Abraham de vout ur bobl,	31
e hradehé ur lézen hug ur vro.	34
10. Moïs.	37
11. Er mor ru hag er mañé Zinai.	40
12. En israelited ón dézerh.	43
13. Josué.	45
14. Ruth.	47
15. Samson.	47
16. Samuel.	47

EN EUSTRU DOUÉ

A po oé deit er Juifed de vout son én ou bro.
e hra dehô — ur roué, — ur gér-vam, — hag un tampl.

17. Iouafñikis David.	49
18. Er roué David.	52
19. Er roué Salomoñ.	55
20. Er profet Eli.	58
21. Er profet Eliisé.	62
22. Er profet Jonas.	64
23. Judith.	66
24. Er Juifed forbañot.	69
25. Er profet Daniel.	72
26. Esther.	74
27. Tobi.	78
28. Eléazar hag or scih brér martirizet.	82
29. Judas Makabé.	86
30. Iostat e hra er Messi.	8

EN TESIAMANT NEUE

JEZUS

En amzér ma oé iouañk.

1. Kérentaj Jézus.	91
— Sañt Joachim h.i. sainte Anna.	91
— Er Huirhiez Vari ha sañt Joj.b.	92
— Sañves Etiabéth ha sañt Iehan.	94
2. Gañedigeh Jézus.	94
3. Iouafñikis Jezus.	97
— Ban n'i roué.	97
— Er rugalgeu luhel.	98
— Jezus, . . . ask en cekored.	100

JEZUS.

En amzér ma predége en Aviel.

4. Sañt Ichan-er-lad.o r.	102
— P'edigeu sañt chau.	102
— pachei J. sus.	103
— Marú sañt eh.	104

3. Koarsis Jézus-Krouist.	104
6. Aystoled Jézus-Krouist.	106
7. Mirakl er guin ha mirakl er bara.	108
8. Jézus é mesk en arvorizoñ.	111
— Mirakl er peeskad.	112
— Mirakl er bouillard.	113
— Jézus e gerh ar en deur.	114
— Parabol er ruñdeu.	115
9. Jézus é mesk en dud a star er mézeu.	116
— Er howei.	117
— En had.	117
— Er fal lezeu.	118
— Er bugul mad.	120
— Er mab prodig.	121
— En dém pinuñk hag er peur.	121
10. Jézus é huella d'er ré klas.	123
— Meuel er hapitén.	124
— En dém maheignet.	126
— Br pauvr dal.	127
— En dud lovr.	128
— Er hufen meliges.	128
11. Jezus e goñvertis er bêheriou.	129
— Mari-Madelén.	130
— Zaché.	130
12. Jezus e regas er goal spered.	132
— En diaul hag er moh.	133
— Péden er va."	133
13. Jezus e résusit er ré varú.	134
— Merh Jaïr.	135
— Mab en intañvész.	136
— Lazar.	136

JÉZUS

En amzér ma oé én é Bassioñ.

14. Trañsfiguracioñ Jézus-Krouist.	131
15. Sul er loré.	141
16. Er ieu handlid.	143
— Jézus e hra Pash er Juifed d'en neuzek apostol.	144
— Jézus e hra Pash er Grechénioñ d'en apostoled.	147
— Jézus er jardrin Olived.	148
— Jézus dirag Kaif.	151
— Sañt Pier ha Judas er Bassioñ.	152
17. Guén r er Groiz.	154
— Jézus dirag Pons-Pilat.	155
— Jézus e lira hent er Groiz.	160
— Jézus ar er méné hultar.	163
— Jézus er be.	163

JÉZUS

En amzér ma oé résusitet.

18. Sul Vask. — Jésus e saú ag er bē.	165
— Kavein e hrér ev bē gouti.	166
— Più en des quidlet Jésus résusiet.	168
19. Ieu en Assañosiñ.	172
20. Sul er Pañekoust.	173
— Er spered Santel	174
— En Iliz.	175

JÉZUS

Ar en Autér.

I. Er sakrefiscu ahueh oral — Petra é ur sakrihs.	179
— Petra e talvé er sakrifiseu a hueh ara	180
II. Kr sakrifis ag er groiz	181
— Penaus é ma bet groeit sakrifis Jésus l'rouist.	182
III. Er sakrifis ag en Overen.	183
— Penaus é vé groeit er sakrifis ag en Overen.	184
— Petra e talv er sakrifis ag en Overen.	185
— Pét loden e zou ér sakrifis ag en Overen.	186
IV. Ti er sakrifis.	188

MAR A GIR BREHONEK TROEIT É GALLEK

A

Aben, aben-kér, tout de suite.
Aben de, vers.
Abrest, bientôt.
Amoëdaj, sot amusement.
Apert, actif, appliqué.

Arflelein, enflammer, s'enflammer de colère.
Arvar, incertitude, hésitation.
Atersein, interroger.
Aud, rivage.
Avé, attelage.

B

Baraen, un pain.
Berhoñ, mielle.
Berüein, bouillir, grouiller.
Bili, pouvoir du démon
Blaeoh, merveilleusement; énormément.

Brageris, ornements, ajustements.
Brañsellat, secouer; balancer.
Brein, brein-tell, pourrit; mouillé.
Broiz, compatriotes.
Brudet, ébrûlé, renommé.

Burhud, miracle; chose merveilleuse.

C

Chajel, mâchoire.
Chervad, bonne chère.
Chiffein, se fâcher; avoir du chagrin.
Chifleu, dents longues, défenses.

Chouañat, faire la guerre de partisans.
Choukein, s'asseoir. — Ar é chouk, sur son séant.

D

Dalm, fronde.
Darempredain, fréquenter.
Derénein, différer, trainer en longueur.
Deuhantérein, jendre en deux.
[Di, dis], particule indiquant un sens négatif.
Diañvézour, étranger.
Dibalemort, qui se conduit mal, qui n'a pas de tenue

Dibennadein, faire renoncer quelqu'un au projet dans lequel il s'entête.
Digaréieu, fausses excuses, détours.
Digoupein, arriver, apparaître brusquement. — En certaines régions, on dit : diboukein.
Dirolle, désordonné.
Diskar, abattre un objet haut placé.
Dismaltein, dissiper; jeter à et là.
Disohein, disoh, abouir, arriver.

Disolit, léger, libélin.
Divergoñt, sans vergogne et sans respect.
Divinet, qui a la mine défaite, défigurée.
Divlam, à l'abri de tout blâme.
Divroudein, se dit du germe qui sort de terre.

E

Éan, énv, ciel.
hus, épouvantable.
mgan, combat.

Énebour, adversaire, ennemi. — En hani e zou énèb.
Esat, soulager, guérir.

F

Fariein, se tromper, s'gêarer.
Flem, aiguillon, dard.
Frond, parfum, bonne odeur.

Fur, sage.
Furjein, touiller.

G

Gañein, enfanter, naître.
Galloudas, puissant.
Gevel, jumeau.
Gloestren consacrer à Dieu.
Goal, mauvais, mal.
Goarem-glaû, arc-en-ciel.
Goask, érasement, tort.
Goeli, rivière, fleuve.
Goleu dé, aurore, point du jour.
Gopral, gager, se gager.
Gorein, chaufer (un jour).
Gouhé, bru.

Gouli, blessure, plaie.
Gourhemen, recommandation, commandement.
Gré. — E gré, à l'époque de, sous le règne de.
Gres, gers, gras, jécond.
Groah, femme : pi. Groage.
Groïs, absolument, tout à fait.
Guellat, guérir, se guérir.
Guerr, naricage.
Guerhtod, pareté, virginité.
Guskad, couche, enduit.

H

Hanvazi (ar é) — Sur son séant.
Harpain, appuyer, secourir.
Hér, empressement, rapidité.
Hstein, lirir.

Hias. — D'er hias, en bas.
Hochellein, osciller, chanceler.
Hloros, bruit, vibratoire.

I

Indram, indramein, lier en gerbe.
Indro, de retour, de nouveau. — En dro, retour.

Izili, ossements de l'homme, squelette.

Doarein, atterrir.
Doérô, une nouvelle.
Doujein, redouter.
Döñér, répugnance.
Drechil (a), à la renverse.
Drespet (én), malgré.
Duehi, accoutumé.

Jaujabl, convenable.

J

Kazal, aisselle, bras d'un église.
Kañsort, compagnon, ami.
Karuëd-lan, sauterelles.
Kenigein, offrir, présenter.
Kerh (a), entièrement, en masse.
Kér-vam, ville capitale.
Kerteri, jamine.
Kin, rien autre chose, pas davantage.
Kiz, forme. — E kiz un èr, sous la forme d'un serpent.
Klidou ou kliren, germe.

K

Kochein, se tasser, baisser.
Kobañ, tenté.
Kohad. — Ur gohad tañ, un tourbillon de feu ; ur gohad fal amzér, un coup de vent violent.
Korzh, roseau.
Korv, corps. — E korv ur blé, dans l'intervalle d'un an.
Kroset, courbé.
Krougein, pendre.
Kuignen, tourteau.

L

Le-tr, vaisseau, vase.
Leur, cercueil. — Ailleurs on dit : Chás, chéch, charké.
Loér, vasque, grand vase.
Lid, cérémonie.

Lorbein, séduire.
Louein, embrouiller, embarrasser.
Lovr, lépreux.
Lukañ, lucarne.

M

Maheignel, infirme estropié.
Marhaién, place du marché.
Mé ; tauquin né, faire attention à quelqu'un, le remarquer.

Méz. — Monét ér méz, aller au large, dans le langage des marins.
Meuel, serviteur, domestique.
Mirel, empêcher, garder.

N

Néhañset, affligé.

Netiat, nettoyer.

O

Ollig, pas tout à fait (avec négation).

Parein, gratter, racler,
Pég, colle ; pég-du, poix.

P

Perhuch, ménager, minuit.
Pielein, posséder.

Pignein, suspendre; é pign, suspenda.
Pikol, énorme.
Piz menut, petits pois, lentilles.
Plouzen une paille; tennein d'er blouzen, consuiller le sort, tirer à la courte paille.

Ploten, pelotte.
Frañtad, époque.
Prédér (hemb), sans s'y attendre, sans qu'on y songe,
Prov, offrande faite à Dieu.

R

Rannein, partager.
Réuen, gelée.
Regas, chasser.

Rinkein ou rikein, exiger.
Rongein, déchirer.
Rouédeu, filets.

S

Saléeu, ou saléad, — Er saléad-hont, à celle époque.
Sañt, perception d'une chose.
Sañcien; — hemb sañcien grik, sans dire mot.
Semeil, revenant, fantôme.
Skampein, s'enfuir avec épouvante.
Son, ferme, solide.

Spéalhus, sec, desséchant.
Spial, observer, guetter.
Spineh, sécheresse.
Spirein, suffire.
Spiz, clair.
Stlejal, trainer par terre.
Stoken, heurter.
Stromet, embarrassé, chargé d'objets.

T

Talpein, crever, (se dit d'un abcs, ou d'une bête qui meurt).
Tapein, mettre, placer.
Tarl-kaloñ, violent chagrin.
Téchet, enclin.

Temallein, reprocher
Torchen-plouz, poignée de paille enroulée.
Tret, maigre.

Z

Zevri (a), pour tout de bon.
Zibau (ar ê), sur ses mains: à plat venire.

Zifeh (a), absolument, sans réplique.

REMARQUES

SUR L'ORTHOGRAPHIE DE L'HISTOÉR SANTÉL.

1. — Le g est toujours dur: gir (mot), gér (ville), gellein (pouvoir). Quand il est suivi d'un u, l'u se prononce: guér (verre), guir (vrai). guélét (voir).

2. — L's est toujours dure; quand la consonne est douce, nous employons le z; et, grâce à cette règle, chacune de nos lettres a sa valeur propre.

3. — Il y a, dans notre dialecte, une spirante qui n'a pas d'équivalence en français; et, pour l'écrire, il a fallu par conséquent inventer une graphie spéciale. Nous avons cru trouver la forme la plus simple en adoptant u, qui peut, comme les quatre autres voyelles de notre alphabet, se modifier avec un signe diacritique.

On a longtemps confondu cette spirante Vannetaise avec l'aspiration des autres langues; et, par une conséquence naturelle, on l'avait figurée avec le même signe h. Ainsi on écrivait Pihue, au lieu de Piu. Il suffit de rapprocher des mots terminés par l'une et l'autre désinence, pour comprendre la différence profonde qui existe entre elles:

Léu, lieu. — Méu, ivre. — Réu, gelée.
Léh, lieu. — Méh, honte. — Réh, clair et net.

4. — L'n a deux valeurs en breton: tantôt il figure un son nasal, comme dans le mot devéhañ; tantôt il désigne la prononciation ne, comme dans lehan.

Pour distinguer ces deux significations, nous avons barré l'n nasal, car, dans ce cas, l'n n'est pas en réalité une consoune, ce n'est plus qu'un signe diacritique.

5. — Entre les deux désinences eah et eh, on pouvait hésiter: krechénah ou krechèneh. — Nous avons préféré la forme en eh, comme étant plus commune, et plus rapprochée des autres dialectes.

6. — Dans une région où la prononciation varie d'une paroisse à l'autre, il était impossible de rédiger un livre suivant la prononciation de chaque localité et les théories de chaque lecteur. Devant cette difficulté, nous avons fait ce qu'on fait dans la plupart des pays: nous avons adopté de préférence les formes usitées autour de la capitale, en laissant à chacun le soin de rectifier le texte suivant le langage et la prononciation de sa paroisse.

